

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
15 Nisan 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, alt komisyonun yaptığı çalışmalara, alt komisyon çalışmalarına katkı verenlere teşekkür ettiğine, Komisyonun çalışma takvimine, Komisyon toplantılarının hayırlara vesile olmasını dilediğine ve daha önce alınan karar gereğince toplantılarda tam tutanak tutulacağına ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, Komisyon toplantılarına gelen üyelerin Genel Kuruldaki gibi kılık kıyafetine dikkat etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünün (AOÇ) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Cumhuriyet Halk Partisi olarak hassasiyetlerine, Sayıştay raporlarına ve milletvekilleri ile bürokratlara Komisyon çalışmalarında başarılar dilediğine ilişkin açıklaması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU
-----0-----
2'nci Toplantı
15 Nisan 2025 Salı
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu saat 14.34'te açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş,

Alt komisyonun yaptığı çalışmalara, alt komisyon çalışmalarına katkı verenlere teşekkür ettiğine, Komisyonun çalışma takvimine, Komisyon toplantılarının hayırlara vesile olmasını dilediğine ve daha önce alınan karar gereğince toplantılarda tam tutanak tutulacağına,

Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,
Komisyon toplantılarına gelen üyelerin Genel Kuruldaki gibi kılık kıyafetine dikkat etmesi gerektiğine,
İlişkin açıklama yaptı.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları, görüşmeleri yapılarak ibra edildi.

Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünün (AOÇ) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları, görüşmeleri yapılarak ibra edildi.

Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak hassasiyetlerine, Sayıştay raporlarına ve milletvekilleri ile bürokratlara Komisyon çalışmalarında başarılar dilediğine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü ile Askeri Fabrika ve Tersane İşletme AŞ'nin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için 16 Nisan 2025 Çarşamba günü saat 14.30'da toplanmak üzere toplantıya 19.55'te son verildi.

15 Nisan 2025 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.34
BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)
BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)
SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)
KÂTİP: Durmuş Ali KESKİNKILIÇ (Karabük)
----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

28'inci Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı'nın 2'nci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, alt komisyonun yaptığı çalışmalara, alt komisyon çalışmalarına katkı verenlere teşekkür ettiğine, Komisyonun çalışma takvimine, Komisyon toplantılarının hayırlara vesile olmasını dilediğine ve daha önce alınan karar gereğince toplantılarda tam tutanak tutulacağına ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Değerli üyelerimiz, bildiğiniz üzere, Komisyonumuz denetim kapsamında bulunan kuruluşların 2021 ve 2022 hesap yıllarına ait alt komisyon çalışmaları, hepinizin yoğun gayret ve çalışmalarıyla 12 Kasım 2024 ve 7 Şubat 2025 tarihleri arasında yaptığı 28 alt komisyon toplantısıyla tamamlanmıştır.

Bu toplantılarda alt komisyonlarımız, 2021 yılından 108, 2022 yılından 109 kuruluş olmak üzere toplam 217 kuruluşun bilanço ve netice hesaplarını görüşmüştür. Alt komisyon çalışmalarına katkı veren milletvekillerimize, Sayıştay denetçilerimize, kurum temsilcilerimize ve Komisyon çalışanlarımıza ben teşekkür ederim.

Komisyon çalışmalarımıza denetim kapsamında bulunan kuruluşların üst komisyon toplantılarıyla devam ediyoruz. 2021 ve 2022 hesap yılları denetimlerimizi mayıs ayı sonuna kadar tamamlamayı planlıyoruz.

Değerli üyelerimiz, Komisyon toplantılarımızın bugüne kadar olduğu gibi, bu dönemde de uyum ve olgunluk içerisinde gerçekleşmesini ve denetimlerin kurumlara ve ülkemize katkı sağlamasını temenni ediyor, toplantılarımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Değerli üyelerimiz, ayrıca, daha önce aldığımız karar neticesinde, İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarımızda tam tutanak tutulmaktadır.

Şimdi gündeme geçiyoruz.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün (TMO) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bugünkü gündemimizde Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü ile Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün 2021 ve 2022 yıllarının bilanço ve netice hesapları yer almaktadır.

Toplantımıza Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüyle başlıyoruz.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, sunumunu yapması için ben...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Başkanım, söz talebimiz var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir sunumunu yapsın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Üst Komisyon toplantısı başladığı için usulen partilerin sözcülerinin bir hayırlı olsun konuşması da yapması gerekiyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama geneli üzerinde konuşmalar yapacağız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Geneli üzerinde başka bir şey Başkanım. Bizim de bazı hassasiyetleri bu toplantıda, üst Komisyon toplantılarının hemen başında ifade etmemiz gerekiyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Zaten vaktimiz var Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Biliyorum, o yüzden şimdi...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Vaktimiz, bol bol vaktimiz var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Biz bu durumu ifade edelim ki toplantının seyri ona göre şekillenirse daha sağlıklı olur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzyılmaz, bol bol vaktimiz var. Geneli üzerinde görüşmeler esnasında dilek ve temenniler olarak veya toplantımızda...

MAHİR POLAT (İzmir) - Başkanım, mahzuru ne yani şimdi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hayır, mahzuru...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Değerli Başkanım, o zaman siz de açılış konuşması yapmasaydınız...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ben açılış...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - ...doğrudan Genel Müdür konuşmasını yapsaydı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama normalde rutin, geçen dönemde de hep başlangıçta da böyle yaptık Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, geçen dönemin üst Komisyonlarının ilk toplantısına bakarsanız parti gruplarının değerlendirmesi var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, peki Yavuzılmaz.

Buyurun Sayın Yavuzılmaz, Genel Müdürlüğümüze söz vermeden önce buyurun, tamam, peki. Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, Cumhuriyet Halk Partisi olarak hassasiyetlerine, Sayıştay raporlarına ve milletvekilleri ile bürokratlara Komisyon çalışmalarında başarılar dilediğine ilişkin açıklaması

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; KİT Komisyonu üst toplantılarına, denetim toplantılarına hoş geldiniz.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak hassasiyetlerimizi bu toplantı serilerinin ilkinde dile getirmek istiyoruz. Geçtiğimiz dönemde yine KİT Komisyonunda görev alan milletvekili arkadaşların bir bölümü var. Geçtiğimiz dönemde edindiğimiz tecrübe bize şunu gösterdi ki Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri olarak biz gerek Sayıştay raporlarına dayanarak gerek dün, bugün, geçmiş ve geleceği ilgilendirecek şekilde denetim alanına giren kurum, kuruluş ve şirketlerle ilgili bu denetim görevini yerine getiriyoruz. Ancak geçtiğimiz dönemi biraz irdelediğimiz zaman görüyoruz ki bu denetim konusunda biz yalnız bırakıyoruz, özellikle Cumhuriyet Halk Partisi ve muhalefet olarak tanımladığımız siyasi partiler bütünüyle bu göreve odaklanmışken maalesef, AK PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisi de ağırlıklı olarak ona eşlik ederek bu denetim görevini tam anlamıyla yerine getirme konusunda maalesef şu anda kamuoyunun beklediği, milletin verdiği vekâletin gereği seviyeye gelmemiştir. O nedenle, şimdiden, bundan sonraki kurumların denetimleri sürecinde sadece iktidar partisi milletvekillerinin söz alarak kurumun genel müdürlerini övmesini, sadece yapılan doğruların üzerinden hareket etmesini veya bizlerin değerlendirmelerini eleştirmeye kodlanmalarını istemiyoruz.

Aynı zamanda Sayıştay denetimlerinin nereden nereye geldiğini göstermek açısından çarpıcı bir örnek vererek konuşmamı tamamliyorum.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ne yapalım Sayın Yavuzılmaz, bize bir metin verin...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir saniye, bir saniye arkadaşlar....

ALİ KIRATLI (Mersin) - Böyle saçmalık olur mu ya?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, 2019 yılında Sayıştay raporu, bakın Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü Sayıştay Raporu, yıl 2016 -bakın, sayfalarını da şöyle size göstereyim- toplam sayfa sayısı 256. Bu da 2023 yılı Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü raporu; bakın, sayfa sayısı 70. 2016 yılı Sayıştay raporundaki toplam karakter sayısı 121 bin, 2023 yılındaki bu kırpılmış, kuşa çevrilmiş olan Sayıştay raporunun karakter sayısı 20 bin; aradaki fark yaklaşık 6 kat. Şimdi, bu denetim yapılırken daha önce raporlarda yer alan bilgiler yeni mevcut raporlarda yer bulamadığı için, maalesef bu denetim de Sayıştay raporları üzerinden yürütüldüğü için, maalesef, burada Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevini yapması engellenmiş oluyor. O nedenle, ben, Sayıştay denetçilerinden bu toplantının başında neden bu Sayıştay raporlarının böyle filtre edildiğini -altını çizerek söylüyorum- Rapor Değerlendirme Kurulu vasıtasıyla neden sansürlendiğini açıklamalarını istiyorum. Neden burada milletvekillerinin kolunun kanadının kırılıp buradaki denetimin sakatlanmak istendiğini açıklamalarını bekliyorum. Ancak onlar açıklamadan önce bu fırsat verilir veya verilmez Komisyon Başkanlığınca ben şunu söylemek istiyorum: Üzülerek söylüyorum, Sayıştayın yaptığı denetimler özellikle Cumhurbaşkanlığı Personel İşleri ve Prensipier Genel Müdürü Metin Yener'in Cumhurbaşkanlığından Sayıştay Başkanlığına getirilmesiyle birlikte tamamen büyük bir şaibeli hâle gelmiştir. Biz bu şaibelere rağmen bu yolsuzluk, usulsüzlük ve kamu zararı bulmacasını çözecek bütün parçaları bir araya getirmeye ve hazinenin güçlenmesi ve kamu zararının ortadan kalkması için mücadele etmeye devam edeceğiz.

Ben, bu doğrultuda çaba harcayacak tüm siyasi partilerin tüm milletvekillerine ve bürokratlara başarılar diliyorum, çalışmalarında kolaylıklar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sarıgül... Daha sonra Sayın Sarıgül.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Başkanım, bir kelime edeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yok, lütfen... Sadece Yavuzılmaz'a verdik.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tabii, Sayın Deniz Yavuzılmaz Vekilimiz başlangıçta kurumları ve şahısları zan altında bıraktı ve raporun kalınlığı ile denetimin niteliği arasında aynı orantıda korelasyon bulamazsınız. Ben de eski bir...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Fark var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Eski raporları okumadığınızı anlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Anladım, tekrar bir tartışmaya...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Okuduğunuz zaman nitelik olarak da bayağı bir fark var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bu konuyu tartışmaya açmak istemiyorum ama denetim elemanının daha çok sayıda, sayfada rapor düzenlemesi o denetimin çok daha iyi ve nitelikli olduğu anlamına gelmez. Önemli olan, denetimin bir rehber niteliğinde, yol gösterici olması gerekir. Ben de yıllarca denetim elemanlığı yaptım ama son dönemde Sayıştayın denetim

teknikinde bir değişime gidildiği konuşuluyor, zaten arkadaşlara da sırası geldiğinde de söz veririm. O biraz önce bahsettiğiniz değişikliğin neden kaynaklandığını arkadaşlar da kısaca izah ederler.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani nitelikli rapor, niteliksiz rapordaki sınırınız kaç sayfa?

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Ne demek ya? Böyle bir şey yok ya!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ya Allah aşkına... Lütfen...

Sayın Genel Müdüre ben...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Mesela Atatürk Orman Çiftliğinin faaliyet raporu var 5 sayfa.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

1.- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri
(Devam)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdüre ben söz veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Nasıl nitelikli mi? 5 sayfa faaliyet raporu sizin için iyi mi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen, arkadaşlar, lütfen...

Sayın Genel Müdürüm, lütfen, sunumunuzu yapmak için sözü size veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani nitelikli niteliksiz tanımlaması...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuziymaz, lütfen.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Siz bize bir metin verin, biz ondan okuyalım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Genel Müdürün konuşma metni bizde yok, bir tane göndersin arkadaşlar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Arkadaşlar dağıttınız mı Sayın Genel Müdürümüzün...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani Atatürk Orman Çiftliğinin faaliyet raporu 5 sayfa Başkanım, nasıl sizce nitelikli olabilir mi?

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Gelince konuşursunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 6 kat...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuziymaz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayıştay raporunun...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuziymaz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bunun adı "sansür" işte.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuziymaz, lütfen Genel Müdürümüze söz verdik.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sansür işte, sansür...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bakın, lütfen... Yani böyle...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bir kat daha küçültseniz zaten rapor yok ortada.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Genel Müdür.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ben size o önceki raporları birazdan göstereceğim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Arkadaşlar, Genel Müdürümüzü dinliyoruz, lütfen...

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Sayın Başkan, KİT Komisyonunun çok değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının saygıdeğer temsilcileri; Toprak Mahsulleri Ofisinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının değerlendirileceği bu toplantı vesilesiyle sizleri şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum. Öncelikle tüm görüş, öneri ve değerlendirmelerinizin bizim için çok kıymetli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisi kuruluşundan bugüne hububat ve bakliyat olmak üzere görev alanına giren tüm ürün piyasalarını yakından takip ederek fiyat istikrarının sağlanması, üretici ve tüketici memnuniyetinin korunması adına gayret göstermektedir. Seksen yedi yıllık bir kurum olan Toprak Mahsulleri Ofisi ülkemiz ekonomisine önemli katkılar sunmuş, çağın dinamiklerine de uyum sağlamış, küresel ekonomik krizler ve zor zamanlarda üzerine düşen sorumlulukları layıkıyla yerine getirmiştir. Özellikle son yıllarda dünyayı etkisi altına alan pandemi, savaşlar, ekonomik problemler, birçok ülkenin tarımsal üretim ve gıda güvenliği stratejilerinde köklü değişikliklere gitmesine sebep olmuştur.

Değerli Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; 2021 sezonu bu yıllardan bir tanesi olarak öne çıkmaktadır, zorlu bir yıl olarak dikkati çekmiştir. Özellikle dünyada yükselen navlun fiyatları, enerji ve emtia fiyatları iç piyasalara da doğrudan yansımış, arz güvenliğini sağlamak adına TMO tarafından hızlı ve etkili adımlar atılmıştır. Bu kapsamda, 2021-2022 yıllarında, küresel piyasaların dalgalandığı yıllarda ülkemizde Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından un ve yem regülasyonu çalışmaları başlatılarak hem enflasyonla mücadele çalışmalarına katkı sunulmuş hem de halkımızın temel gıda maddelerine erişimi sorunsuz bir şekilde sağlanmıştır.

2022 yılı sezonunda ise ülkemizde tarımsal üretim açısından önemli bir toparlanma sağlanmakla birlikte özellikle Rusya-Ukrayna savaşının tedarik zincirlerini olumsuz etkilemesi, yine navlun ve enerji maliyetlerindeki artışlar tarımsal ürün fiyatlarını tarihî zirvelere taşımıştır. Bu süreçte özel sektörümüzün tedarik zincirlerinde yaşadığı aksamalar rekabetçi olduğumuz pazarları kaybetme riskini doğurmuş, sektör yurt içi ürünlere yönelmek durumunda kalmıştır. Bu eğilim iç piyasa fiyatlarının tüketici aleyhine yükselmesine de sebep olmuştur.

Toprak Mahsulleri Ofisinin ülkemiz ekonomisindeki önemini kısaca vurguladıktan sonra özellikle Toprak Mahsulleri Ofisinin görev alanında olan ürünlerle ilgili fiyat belirleme kriterlerini bir kere daha sunmak istiyorum.

Değerli üyeler, fiyatlar belirlenirken üretim maliyeti, üretim miktarı, ekonomik göstergeler, bir önceki yılın alım fiyatları, dünya fiyatları, tarımsal sanayinin ham madde ihtiyacı, iç ve dış piyasadaki gelişmeler, tüketici fiyatları, refah payı ve üretimin

devamlılığını sağlayacak kâr marjı gibi birçok sayıda faktör dikkate alınmaktadır. Özellikle üretimi teşvik etmek amacıyla son altı yıldır her zaman talep edilen ve istenen bir uygulamayı hayata geçirdik ve alım fiyatlarını hasat dönemi öncesinde veya hasatla birlikte açıklama geleneğini devam ettiriyoruz.

Tabii, ürün alım politikalarımızdan da kısaca bilgi vermek istiyorum. Bu arada, sunumlarda da özellikle öne çıkan hususları ekranlarda sunma fırsatını buluyoruz. Toprak Mahsulleri Ofisi alım fiyatlarının belirli bir düzeyin altına düşmesini önlemek, özellikle üreticilerimizin üretmiş oldukları ürünlerin değerinin belli bir düzeyin altına düşmesini önlemek için açıkladığımız fiyatlar referans fiyatlar olarak öne çıkmaktadır. Yani bu fiyatların altına düştüğü zaman devlet olarak, Toprak Mahsulleri Ofisi olarak "Biz buradayız." demek ve üreticiyi korumak amaçlı açıklanmaktadır. Bazen burada piyasa durumuna göre de fiyat politikası uygulamak durumundayız. Bu ne demektir? Mesela, bazı yıllarda, özellikle geçen sene, 2024 yılında bakliyat ve mısır fiyatlarında üretici lehine seyreden bir piyasa geliştiğinden dolayı Toprak Mahsulleri Ofisi herhangi bir fiyat açıklama ihtiyacı duymamıştır.

Toprak Mahsulleri Ofisinin alım politikaları ise... Özellikle öne çıkan bir yıl var, 2023 yılı, ondan bahsetmek istiyorum: Toprak Mahsulleri Ofisinin seksen yedi yıllık tarihinde -seksen altıydı 2023'te- en çok alım yapılan yıl olarak öne çıkmıştır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - İç alım mı, dış alım mı?

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - İç alım, iç alım. Bu söylediklerimin hepsi Türkiye üreticisinden, Türk üreticilerinden, ülkemizin değerli üreticilerinin ürettiği ürünlerle ilgilidir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Arpa dâhil mi?

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Hepsi dâhildir efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzyılmaz, Genel Müdürün sözünü kesmeden...

Buyurun Sayın Genel Müdürüm...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, arpa alımı yok denecek kadar az.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Soracaklarınız not alın, Genel Müdürümüz sunumunu bitirdikten sonra sorarsınız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, arpa alımı yok denecek kadar az da onun için soruyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2024 yılında dış alım yüzde 2.400 artmış.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama insicamı bozuyorsunuz.

Bakın, Genel Müdürümüz burada, toplantımız devam ediyor.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - 2023 yılında 310 bin üreticiden 13,2 milyon ton ürün alımı yapılmış ve 101 milyar lira Türk üreticisine ürün bedeli ödenmiştir. Gene 2004 yılında hasat döneminde özellikle 150 bin üreticiden 5 milyon ton ürün alımı gerçekleştirilmiş ve bu alımlara karşılık 49 küsur yani 50 milyar TL ödeme gerçekleştirilmiştir. Tabii, biz bu ürünleri alırken önemli depolama ihtiyacına da başvuruyoruz ve burada 4 ana başlıkta bizim depolama imkânımız var. Birincisi, Toprak Mahsulleri Ofisinin kendi depolama tesisleri, diğeri modern depolama uygulamalı olarak dünyada ve ülkemizde gelişen lisanslı depolama sistemi, bunun dışında yetmeyen yerlerde kiraladığımız, özel sektörden kiraladığımız depolar ve de bunların da yetmediği yerlerde eskiden beri uygulanan ve dünyanın birçok yerinde de uygulaması bulunan açık yığın depolama sistemini uyguluyoruz. Bunlarla ilgili zaman zaman tereddütler ve sorular gündeme gelmekte, onun için her depolamayla ilgili de birer cümle söylemek istiyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisinin depolama kapasitesi, 500 bin tonu liman silolarında olmak üzere toplam yani yaklaşık 4 milyon tondur. 2023'te 13 milyon ton mal aldığımız zaman hâliyle TMO'nun depoları yetersiz kalmıştı ama özellikle 2005 yılından itibaren lisanslı depo kapasitesi Türkiye'de gelişmekte ve son dört beş yılda da çok üst seviyeye çıkmakta bu yatırımlar. Şu anda 12,2 milyon ton lisanslı depo kapasitesi ülkemizde halihazırda faaliyettedir. Bu lisanslı depo Türkiye'de 300 ayrı noktada, 300 ayrı lokasyonda hizmet vermektedir. Ön izin alan lisans depolarını takip ettiğimiz için, 2025 yılı sonuna kadar da 14 milyon tonu bulacağını değerlendirmekteyiz.

Bir diğer konu, özellikle açık yığın depolamaları. Bu, zaman zaman gündeme gelmekte, muhtelif eleştirilere, yetersiz bilgilerden kaynaklanan muhtelif eleştirilere veya meraklara da söz konusu olmaktadır. Bununla ilgili de bilgi vermek istiyorum; tabii, 2023-2024 yılları toplamını söyleyeceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bize dağıtılan konuşmada var mı Sayın Genel Müdür?

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Efendim?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bize dağıtılan konuşmada yok herhâlde.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Olması lazım veya verebiliriz bunları da.

Biz sunum şeklinde rakamları aktarmış olduk.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Misafir milletvekili olarak Ömer Fethi Bey'de burada, hoş geldiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2021 yılında hiç arpa alımınız yok, 5 ton almışsınız.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Sayın Vekilim, 2021 yılı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Dış alımınız 2 milyon 192 bin 40 ton.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - 2021 yılı Türkiye'nin ağır kuraklık yaşadığı bir senedir, onunla ilgili de ayrıntılı bilgi verebilirim daha sonra arzu ederseniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Gerçi Başkan, biz misafir değil, ev sahibiyiz; ben 26'nci Dönem KİT Komisyonu üyesiyim, onun için biz misafir değiliz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama üye değilsiniz, o nedenle "misafir" dedik yani.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Siz sonradan oldunuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sürekli her şeye itiraz etmeyin Allah aşkına ya, lütfen ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2020 iç alımınız 81 bin ton, dış alımınız 4 milyon 827 bin ton.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Açık yığın depolamalarıyla ilgili bilgi sunmak istiyorum: Özellikle 2023-2024 yıllarında toplam 6,5 milyon ton lisanslı depolar, kendi depolarımız ve kiralık depoların yetmediği yerlerde açık yığın depolama sistemi şeklinde uygulama yapılmıştır ve bunun 2024 yılı Eylülünden itibaren yaptığımız tasfiyelerle, satışlarla 5 milyon tonu tasfiye edilmiştir. Öncelikle açık yığın sahalarımızı tasfiye ettik, satışa sunduk ve halihazırda 1,5 milyon ton civarında ülkemizin muhtelif yerlerinde açık yığın depolama stoklarımız mevcuttur. Burada çok merak edilen konu, açık yığınlarda, özellikle bu toprak üstü yığınlarda, tasfiye oranında, tasfiye edilmesi hâlinde kayıp oranı ne kadar diye... Buradan rahatlıkla ve net bir şekilde tespitlerimizi ve tasfiye sonucu ortaya çıkan fire oranını söylemek istiyorum: Binde 36 ve binde 58 arasında değişmektedir. Standardı ise yüzde 1'dir. Açık yığınlardaki fire oranı, kapalı depolarda fire oranı ile lisanslı depolarda fire oranına yakın bir orandır.

Şimdi, açık yığın depolamalarla ilgili birkaç slayt da ekranlara gelecektir. Hepinizin muhtemelen sahaya gittiğiniz zaman gördüğünüz, bazı yerlerde denk geldiniz açık yığınlar nasıl yapılıyor? Bunun belli bir tekniği var. Belli bir meyilde, su tutmayan arazilerde onun tekniğine uygun olarak yetiştirilmiş teknisyenlerimizin marifetiyle, eksper mühendis arkadaşlarımızın marifetiyle bu açık yığın sahalar oluşturulmakta, polietilen taban sebebiyle ve üstü de gene aynı şekilde polietilenle kaplanarak ve toprakla kapatılarak ve hatta üzerine, devam edelim... Nevşehir Hacı Bektaş'ta bir açık yığın sahası bizzat gittiğim bir yer, gene Eskişehir Seyitgazi de bizzat gittiğim bir yer, polietilen örtüyle kapatılmış ve üzerine de belli bir miktarda toprak serilerek korunması sağlanmıştır hatta toprağın üzerine de bir miktar hububat tohumu veya tanesi saçılarak, kök salarak toprağın kayması önlenmektedir. Bu şekilde uzun süre buğday, arpa, hububat muhafaza edilebilmektedir.

Tabii, bu on beş günde bir hava şartlarına bağlı olarak bu açık yığın sahaları teknik elemanlarımız tarafından numune alınmak suretiyle haşerelenme, herhangi bir ıslanma, rutubet oluşumu gibi olumsuz riskler değerlendirilmekte, bir risk görüldüğü zaman da hemen tedbir alınmakta, haşere falan varsa -sıcak havalarda mümkün olabiliyor- hemen onun ilaçlaması yapılmaktadır. Gene drenaj kanalları kontrol ediliyor.

Şu anda Ankara'da bir açık yığın sahasının tasfiye öncesi yani boşaltma, satış öncesi naylonun açılma çalışmasını görüyoruz ve bu çalışmalar titizlikle yapılıyor.

Gene, gündeme gelen, az önce de bahsi geçen, en çok merak edilen Toprak Mahsulleri Ofisi veya ülkemizin ithalat ve ihracat politikalarıyla ilgili dikkat çeken değerlendirmeler olmaktadır. Özellikle şunu ifade etmekte yarar var: Toprak Mahsulleri Ofisi hiçbir zaman ülkenin ihtiyacı olmayan bir şekilde ithalat yapmamaktadır. Bunu tarih olarak da şöyle söyleyebilirim: 2023 yılı Mart ayından itibaren Türkiye Cumhuriyeti Toprak Mahsulleri Ofisi herhangi bir hububat ithalat bağlantısı gerçekleştirmemiştir çünkü 2023 yılı -özellikle hatırlarsanız- 6 Şubat depremlerden hemen sonra ülkemizde yağış rejiminin bir miktar ilerlemesi, yüksek yağışların gelmesi dolayısıyla tarımsal üretimin bundan olumlu etkilenmesi ve 2023'te de büyük bir rekolteyle karşılaşmamız dolayısıyla Toprak Mahsulleri Ofisinin böyle bir ihtiyacı olmamıştır. Çok iyi bildiğimiz Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında mamul madde ihracatı amacıyla yurt dışından hammadde ithalatı Ticaret Bakanlığımız tarafından verilen izinler, tarife kontenjanları çerçevesinde devam etmekteydi ve bu kapsamda son on yıllık ithalat miktarı, değer olarak yaklaşık 30 milyar; bunun mamul maddeye dönüşerek ihracatından elde edilen gelir ise 50 milyar TL olarak tespit edilmiştir. Yani Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında, ithalat edilen mamul madde ihracatıyla ülkemize on yılda 20 milyarlık döviz kazanımı, getirisi sağlanmış olmaktadır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yurt dışından yem ithal edip yumurta ihraç edince Dâhilde İşleme Rejimi kapsamındaki ürün oluyor mu?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz, biraz önce de söyledim, lütfen, rica ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Sayın Başkan, çok değerli üyeler; bir de özellikle Toprak Mahsulleri Ofisinin hububat, bakliyat görevlilerinin dışında Sayın Cumhurbaşkanı tarafından kurumumuza tevdi edilen bazı özel ürünler... Bu özel ürünler nedir? Kabuklu fındık, kuru kayısı, kuru üzüm, kuru incir dünyada ihracatında ve üretiminde lider olduğumuz, ülkemize çok büyük miktarda ekonomik kazanç sağlayan... Ki kabuklu fındık bunların başındadır, yaklaşık 2 milyar doların üzerinde ülkemize ihracat getirisi sağlamaktadır. Gene kuru kayısı, kuru üzüm, kuru incir gibi ürünlerde de biz görev alıyoruz ve bu ürünlerin üretici aleyhine fiyat hareketlerini önlemek amacıyla alıp daha sonra ticarete konu ediyoruz, ihracata konu ediyoruz. Bu anlamda kabuklu fındıkta 12'nci sefer görev aldık. Kuru kayısıda -2020 yılında 1, 2024 yılında 1 kere daha aldık- 2'nci defa görev aldık, fazla bir kayısı almadık ama kayısı fiyatlarının düşmesi önlenmiş oldu. Gene, kuru üzümde 6 defa görev aldık ama son iki senedir rekolte azlığı sebebiyle kuru üzüm de görevlendirilmedik. Kuru incirde de 2020 yılında 1 defa üretici aleyhine fiyatların çok düşmesi sebebiyle müdahale ettik, o görevi de ifa ettikten sonra son yıllarda kuru incirde herhangi bir fiyat sıkıntısı görülmemiştir ve müdahale ihtiyacı da doğmamıştır.

Gene, Toprak Mahsulleri Ofisinin önemli bir görevi haşhaşla ilgilidir. Özellikle haşhaşla ilgili devlet tekeline yönetme görevi Toprak Mahsulleri Ofisine verilmiştir. Son rakamları söylemek istiyorum: 2024 yılında 6,6 bin ton haşhaş kapsül alınmış ve 2025 yılı içinde şu an için 201 bin dekar sözleşmeli ekili iş yapılmıştır. Malum, bu haşhaştan elde edilen, kapsüllerinden elde edilen morfin Afyonkarahisar Bolvadin'deki Afyon Alkaloid Fabrikamızda morfin ve çeşitli türev ürünlere çevrilerek hem ülkemize hem de yurt dışına ihracatı gerçekleştirilmektedir.

Gene, bunun yanında görev alanımıza yeni giren kenevir hakkında da birkaç cümle söylemek istiyorum. Malum iki yıl önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde çıkarılan Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun'un 23'üncü maddesinin değiştirilmesiyle Toprak Mahsulleri Ofisine ilaç etken maddesi üretimi amacıyla kenevir yetiştiriciliği yapılması veya yaptırılması konusunda görev verilmiştir. Tarım ve Orman Bakanlığımız tarafından da bu kapsamdaki ikincil mevzuat tamamlanmış ve Toprak Mahsulleri Ofisi bu amaçla çalışmalarını başlatmış, proje ve yatırım planı teklifi noktasında çağrıya çıkmış, 31 Ekim 2024 tarihinde de 31 firmadan başvuru alınmıştır; bu 31 firmanın 16 adedinin belgeleri, projeleri uygun bulunmuş ve 2025 yılında yatırımlara başlamak üzere çalışmalar devam etmektedir. Burada bilinmesi gereken bir hususu da söylemekte yarar var. Gene, kenevirle ilgili yani ilaç etken maddesi olarak tıbbi amaçlı kenevir üretimiyle ilgili yatırımlar Afyon'daki Alkaloid Fabrikamızın sahasında

yapılacaktır; daha net, daha sağlıklı bir izleme ve denetim amacıyla öyle uygulanacaktır. Altyapı çalışmaları devam etmekte, imar izinleri bugünlerde bitmek bitmek üzere; inşallah 2025 yılında Türkiye'de ilk defa tıbbi amaçlı kenevir ve bunun mamulleri üretilmeye başlanacaktır.

Tabii, Toprak Mahsulleri Ofisi elinde bulundurduğu önemli bir miktarda stoku satış yoluyla tasfiye etme, ekonomiye dönüştürme amacıyla 2024 yılının Eylül ayının 15'inde hatta 12 Eylülde satışlara başlamıştır. Bu kapsamda iç piyasaya şu ana kadar 6,4 milyon ton yani un piyasasına, makarna piyasasına, bisküvi, bulgur piyasasına satış gerçekleştirilmiştir gün itibarıyla.

Özellikle geçen sene hasat döneminde Dâhilde İşleme Rejimi sistemine kapattığımız ithalat... Eylül ayında yüzde 15 oranında ithalattan, yüzde 85 oranında Toprak Mahsulleri Ofisi stoklarından karşılamak üzere uygulama başlatılmış; 2 Ocaktan itibaren de yüzde 25'in ithalattan, yüzde 75'in Toprak Mahsulleri Ofisi kaynaklarından, stoklarından sağlanması yönünde uygulama başlatılmıştır. Bunun amacı şudur: Toprak Mahsulleri Ofisinin elinde 17 milyon tona varan bir stok yükü oluşmuştu ve dünyada bu kapsamda elinde stok bulunduran en büyük şirketlerden bir tanesi, belki de en büyüğü Toprak Mahsulleri Ofisi durumundaydı ama tabii ki bu stokların ekonomiye dönmesi ve dönüşmesi gerekiyordu. Bu anlamda, ithalat dâhil tüm sınırlamalar gerçekleştirilerek... Şu anda 10 milyon tonu geçti ki bunun 1 milyon tonu ihracattır, hammadde olarak ihracattır, 800 bin tonu da arpa ihracatıdır Sayın Vekilim. Şu anda da...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hangi yıl?

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - 2024 Eylül ve bugün itibarıyla.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 5 ton, sadece 5 ton iç alım oldu.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Sayın Vekilim, onlarla ilgili bilgi vereyim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bana bakarak söyledi ben de cevap verdim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Anladım.

Sayın Genel Müdürüm, Sayın Vekilimizin sormuş olduğu soruları sonradan size söz vereceğim o zaman yanıtlarsınız. Lütfen, siz şimdi sunumunuzu yapın ve toparlayalım, siz zaten bizlere dağıttınız.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Sayın Başkanım, çok değerli üyeler; ihtiyaç sahibi ülkelere hibe noktasında bize verilen bir görev söz konusudur. Özellikle Filistin, Suriye gibi ihtiyaç olan ülkelere bugüne kadar 1 milyon tonun üzerinde un, 2 bin ton pirinç ve 5 bin ton nohut yardımı gerçekleştirilmiştir.

Toprak Mahsulleri Ofisi sınırlı sayıda personelle yani geçmişte 6 bin-10 bin arasında personelle çalışan Toprak Mahsulleri Ofisi bu büyük operasyonları, gerçekten çok büyük operasyonları bugün itibarıyla 3.220 personel sayısı ile yapmaktadır ve gün itibarıyla çok yüksek sayıda fazla mesai ve görevlendirmeler, geçici görevlendirmeler yapılmaktadır. Burada bir beklentimizi özellikle dile getirmekte yarar var: Toprak Mahsulleri Ofisinin gerçekten ağır görev yükü dolayısıyla KPSS'yle gelen personel başka kurumlara geçmeyi tercih etmektedir, bu da özlük haklarının iyileşmesi beklentisini bizim için de personelimiz için de önlemektedir.

Bu anlamda, ben huzurunuzda tüm TMO teşkilatına, hasat döneminde üreticinin yanında, satış zamanında, tasfiye noktasında 7/24 çalışan, bayramlarda dahi çalışan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Gene, bir laboratuvarımız var. Ülkemizde Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından yeterlilik testi sağlayıcısı olarak tek olan ve Güvercinlik'te faaliyet gösteren, tarımsal ürünlerle, hububatla ilgili, bakliyatla ilgili çok gelişmiş bir laboratuvarımız söz konusudur.

Mali durumumuzu da huzurunuzda ifade etmek istiyorum. Bu arada, Hazine ve Maliye Bakanlığımıza çok teşekkür ediyorum. 2018'de 2,5 milyar lira olan Toprak Mahsulleri Ofisi sermayesi aradaki yıllarda yapılan -son olarak geçen sene 72 milyar gibi- büyük sermaye transferiyle şu anda toplam 124,5 milyar TL'ye ulaşmıştır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Borç kapasitenizi artırmak için yapılan iş.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Henüz mevcut naktimizse şu anda 34 milyar lira, stoklarımızdaki ürünlerin değeri de 110 milyar TL'dir ve satışlarımız devam etmektedir.

Yeni hasat dönemine giriyoruz, yaklaşıyoruz; şurada bir buçuk iki ay var. Bunun için personel, finansman ve depolama hazırlıklarımızı yaptık, yapıyoruz; maliye çalışmalarımızı değerlendiriyoruz. Bunları Bakanlığımızla birlikte Bakanlığımızın ve sivil toplum kuruluşlarının, üniversitelerin ilgili birimleri ile görüş alışverişleri ve toplantılar yaparak değerlendiriyoruz.

2025 yılında hasat döneminin hayırlı olmasını şimdiden temenni ediyorum.

Kapatmadan önce, Sayın Başkanım, son günlerde ülkemizde meydana gelen zirai donlar dolayısıyla birçok ürün, başta bahçe ürünleri olmak üzere -il il saymayacağım- çok sayıda il etkilendi. Hepsine, tüm üreticilerimize geçmiş olsun dileklerini iletiyorum, Allah beterinden saklasın dileklerimi iletiyorum.

Komisyonunun değerli üyelerine, kamu kurum kuruluşlarının saygıdeğer temsilcilerine, Sayıştay Başkanlığı mensuplarına, Bakanlığımız birimlerine, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı temsilcilerine şahsım ve kurumum adına teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün önerilerinin görüşmelerine biz başlıyoruz.

Kurumun 2021 ve 2022 Yılı Alt Komisyon Raporları'nda birer öneri bulunmaktadır.

Şimdi, 2021 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yanıt için buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Raporun ilgili bölümlerinde yer alan bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi için gayret gösterilmektedir Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Sayın Sarıgül'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Sarıgül.

MUSTAFA SARIĞÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, Toprak Mahsulleri Ofisi Türkiye'nin en büyük petrolü. "Türkiye'de petrol yok." diyoruz, en büyük petrol inanın ki Toprak Mahsulleri Ofisi. Komisyon Başkanımız olarak böyle ilgili arkadaşları bir hafta on beş gün -tabii, bürokrasiden de arkadaşları- Hollanda'ya götürmenizi arzu ederim. Hollanda'daki tarımı, Hollanda'daki o yapıyı incelemenizi gerçekten saygıyla önermek isterim size. Nedeni şu Sayın Başkanım: Hollanda'ya bakıyorsunuz, yüz ölçümü Konya'mız kadar ama sadece tarımdaki ihracatı 280 milyar euro, toplam ihracatı 780 milyar euro. O nedenle, bana göre Türkiye Cumhuriyeti'mizin en önemli kurumlarından Toprak Mahsulleri Ofisi son derece kıymetli ve son derece değerli.

Son bölümde ben diğer konuşmalarımı aktaracağım ama Sayın Başkanım, arzu ederim ki burada iktidarda olan kadro, yarın muhalefette olacağını bilerek hoşgörülü davranmalı; biz, muhalefetteki arkadaşlar da yarın iktidara geldiğimiz zaman bize nasıl davranılmasını istiyorsak öyle davranmalıyız. Bu toplantılarda eleştiri ve öz eleştiri mutlaka olacaktır; o eleştiri ve öz eleştiri de bilirsiniz ki ülkemizin gelişmesi için, ülkemizin güçlenmesi için, Toprak Mahsulleri Ofisinin de daha verimli hâle gelmesi için. O açıdan bakarsanız çok memnun olurum.

Benim son sözüm de şu olsun Sayın Başkanım bu bölümde: Sevdiğiniz seveniniz bol olsun, bir yanı da can Erzincanlı olsun efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum, Sayın Sarıgül.

Tabii, Komisyonumuz teknik bir komisyon, eleştiri ve görüşlerin de teknik boyutta olmasının da hem kurum için hem ülkemiz için hem çalışanlar için daha faydalı ve etkili olacağını düşünüyorum. Siyaset yeri malum, Genel Kurul veya dışarıda yapılabilir ama Komisyonun asıl fonksiyonu teknik anlamda mali raporları incelemek ve kurum çalışanlarına görüş ve önerileri sunmak ve tenkit etmek.

Sayın Yavuzylmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hangi bulguyla ilgili olarak konuştuğumuzu da baştan söylersek...

Buyurun Sayın Yavuzylmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Tabii.

Şimdi, öncelikle, biraz önce açılış konuşmasında ifade ettiğim durumun nasıl gerçek bir durum olduğunu hep birlikte görüyoruz. Neden? 2021 yılında 1 bulgu var "Diğer bulgular" başlığı altında, zaten o da alt komisyonda otomatik olarak yukarıya çıkan bulgu yani herhangi bir oylama yapılmadan çıkan bulgu; zaten oylama yapılıyor olsa muhtemelen o da buraya çıkarılmayacaktı iktidarın aritmetik çoğunluğu nedeniyle. 2022 yılında da 1 bulgu var. Hazin bir durum; neredeyse bulgu çıkmayacak yukarı, bizim burada bu toplantıyı yapmamız da anlamsız hâle gelecek.

Şimdi, bu "Diğer bulgular" içinde "Lisanslı depolardan ürün tesliminde sorun yaşanması" başlıklı bir bulgu var. Bulguda lisanslı depoculuk sistemi tarif edilmiş ve diyor ki: "Depolamaya uygun nitelikte ve standardize edilebilmesi mümkün olan tarım ürünlerinin sınıf ve kalitesinin 'yetkili sınıflandırıcı' olarak isimlendirilen laboratuvarlarca belirlenmesini, modern altyapıya sahip, sağlıklı ortamlarda depolanmasını, bu ürünlerin ticaretinin ürünün mülkiyetini temsil eden ürün senetleri vasıtasıyla uluslararası alanda da faaliyet gösterebilecek nitelikteki ürün ihtisas borsasında yapılmasını öngören, çiftçilere depolama karşılığında elde ettikleri senetleri teminat göstererek finansman imkânı getiren, piyasalarda fiyat istikrarına ve ekonomide kayıt dışılığın azaltılmasına katkı sağlayan bir sistemdir." Neymiş? Lisanslı depoculuk sistemi buymuş.

Peki, bakalım bulgu bize ne söylüyor? Diyor ki: "Lisanslı depoculuk sisteminde önce üreticiler lisanslı depolara ürünlerini teslim ederler, daha sonra teslimi yapılan ürünler lisanslı depoculuk şirketlerinde belirli tartım ve analiz işlemleri yapıldıktan sonra bu ürünlerin karşılığı olarak ürün sahipliğini temsil eden elektronik veya yazılı bir ürün senedi verilir." Sonra o ürün senediyle birlikte bir finansman imkânına da üretici kavuşmuş olacak. Diyor ki bulguda: "Ürün teslimatlarının lisanslı depolar tarafından geçerli bir mazeretleri olmaksızın geciktirildiği, bazı lisanslı depo firmalarının depolarında bulunan ürünü kendi araçlarıyla ya da anlaşmalı olduğu nakliye firmalarıyla taşımak için elektronik ürün senetleri sahibine baskı yaptığı, lisanslı depolardan teslim alınan ürünlerin elektronik ürün senetlerinde belirtilen kaliteden daha düşük kalitede ürün teslim edildiği..." Yani "Daha ne olabilir?" diyeceksiniz yani "Bu sistem daha ne kadar aksayabilir, ne kadar berbat bir hâle gelebilir?" diyeceksiniz ama hiç demeyin, daha kötü bulgu da var, devamı var. "Haşereli ürün teslim edildiği şeklinde şikâyetler geldiği görülmüştür." Sayın Genel Müdürüm, yani bir lisanslı depoculuk faaliyeti bu kadar kötü yönetilebilir. Şimdi, ben milletin vekili olarak sormak zorundayım, nasıl cevap vereceksiniz onu bilmiyorum.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Çok kolay.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bu haşereli ürün teslim edildiği şeklindeki şikâyetler hangi ürün çeşitlerine yapılmıştır? Hangi lisanslı depocuların depoladığı ürünler için yapılmıştır? Buna açıklık getirmek zorundasınız. Aksi takdirde, buradan alınan ürünler piyasada vatandaşlara sunulduysa vatandaşların sağlığını doğrudan tehdit eden bir durum ortaya çıkarılmış demektir; bulgu bu.

Şimdi, bunun dışında, aynı zamanda... Yani benim anlayamadığım bir şey var, bunun izahını da bekliyorum. Şimdi, biz buradaki milletvekili sayısı olarak muhalefet, iktidar blokundan daha az sayıda. Dolayısıyla, alt komisyonlarda biz "Bir bulgu yukarıya çıksın." desek de aritmetik çoğunluk nedeniyle çıkaramıyoruz. Maaalesef, bu kısım da iktidar tarafından çok iyi dizayn edilmiş, tasarlanmış bir süreç. Bakın, bu süreçte benim anlayamadığım şey şu, şimdi diyor ki: "Kara yolu taşıma ihalelerinde, önceki ihalelerde oluşan fiyatlar dikkate alınmadan yaklaşık maliyetlerin belirlenmesi ve taşıma bedellerinin sürekli artması." Yapılan ihalelerden önce yapılan ihalelerdeki yaklaşık maliyet... Yani bir yaklaşık maliyet belirlenirken piyasada geçerli fiyattan yüksek belirlendiği ve bu doğrultuda taşıma bedellerinde sürekli artış olduğu ifade ediliyor ve burada, yapılan ihalelerdeki

usulsüzlükler tek tek yazılmış vaziyette. Şimdi, buna rağmen bu bulgunun üst komisyona neden çıkarılmadığını anlamak mümkün değil. Hangi ihaleler, hangi tutarlarda, hangi şirketlere, hangi tarihlerde verildi; yaklaşık bedelleri neydi, toplanan fiyatlar neydi? Bunlarla ilgili bir araştırma, soruşturma, değerlendirme; bu bulgu üst komisyona çıkmadığı için burada konu edilemiyor. Yani ihaleleri de eğer siz mevzuata uygun bir şekilde yapmıyorsanız bütün bu işlemler nasıl yürüyor?

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Yapıyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın "Yapıyoruz." diyorsunuz ancak diyor ki: "Talimatta öngörülen hesaplama yöntemiyle hesaplanan yaklaşık maliyet ile ihalelerde verilen teklifler arasında ciddi farkların olduğuna pek çok örnekte karşılaşılmıştır." "Aynı yerdeki taşımalarda birbirine çok yakın tarihlerde farklı yaklaşık maliyetler hesaplandığı -bunları hesaplayan sizsiniz- aynı mesafedeki taşıma için birbirine çok yakın tarihlerde yapılan ihalelerde sözleşme bedelinin de sürekli artış gösterdiği görülmüştür." diyor. Bu tespiti yapan Sayıştay ve diyor ki: "Bir önceki ihalede işin bedeli, hesaplanan yaklaşık maliyetten çok düşük olarak gerçekleşse de sonraki yakın tarihli ve aynı mesafedeki taşımalarda bu fiyatlar dikkate alınmadan yaklaşık maliyet yeniden, önceki ihale bedeline göre yüksek olarak tespit edilmiştir." Yani yaklaşık bedelleri yüksek olarak belirlediğinizi söylüyor. Bu, ihalenin oluşumuna fesat karıştırmaya giriyor yani Sayıştayın dili varmamış herhâlde ama bunun adı budur ve diyor ki: "Hesaplamanın çıkardığı sonucun yüksek olmasının yanı sıra piyasa fiyat araştırması sürecinde teklif istenilen firmalardan çok yüksek teklifler bildirilmiştir. İhaleye katıldıklarında çok daha düşük fiyatlarla işi yapmayı teklif ederken piyasa fiyat araştırması esnasında işin bedelini yüksek göstererek yaklaşık maliyetin yüksek hesaplanmasına neden olmuşlardır. Fiyatların girdi maliyetlerindeki artıştan bağımsız olarak sürekli yükseldiği, yaklaşık maliyet ve sözleşme bedellerinin belirlenmesinde iş yerlerinin yeterince titiz davranmadığı tespit edilmiştir." Yani Sayıştay hiçbir bulgusunda "Şurada şu yolsuzluk var." diye açıkça yazmıyor, böyle ifade ediyor zaten. Yani üzerinizdeki atılı olabilecek bir durumdan kurtulabilmenin yolu, bu bulgunun yukarıya çıkıp zaten burada tartışılması ve varsa bir soru işareti, sizin onu ortadan kaldırmanızla gerçekleşecek. Yani burada Komisyon ibra etti de bu işler bitmiyor ki hukuk yolu yine açık kalıyor.

Dolayısıyla da bu ve benzeri birçok konu var. Ben şu anda bulgu konularının çok fazla dışına çıkmamak adına bir örnek verdim. Geneli üzerinde dönüp bu ve benzeri konuları, 2021 ve 2022 yılını dile getireceğim ama şu son tespiti yaparak toparlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toparlayalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, bu göz boyama ve verilerle oynama, verileri istediğiniz gibi yorumlama ve aslında işinize gelmeyen bazı verileri de burada konu etmeme kurnazlığına sığınmayı ben reddediyorum. Bizi daha fazla araştırmaya sevk ediyorsunuz, evet ama bu doğru bir yöntem değil. Bakın, neden: 2025 ve 2024 yılının çeşitli verilerini veriyorsunuz ama diğer taraftan 2023, 2022, 2021'i de aynı zamanda paylaşmanız gerekir. Bakın, 2021 yılının tablolarında arpanın iç alımlarında programladığınız miktar 500 bin ton, iç alım yapmayı hedefliyorsunuz. Peki, yaptığınız iç alım miktarı ne kadar? 5 ton, sadece 5 ton. Peki, dış alımlar ne kadar? Yani ithalattan bahsediyoruz. Bakın, bir yandan yerlilik millilik nutukları atarken, istediğiniz bir yılı örnek verirken dönüyoruz 2021 yılına bakıyoruz; ne oldu, nerede yerlilik nerede millilik? Yani bütün dünyada mı arpa üretimi durdu da Türkiye'de durdu? Ukrayna'da da mı durdu, Rusya'da da mı durdu, diğer ülkelerde de mi durdu? Hayır, doğru düzgün bir planlama yapılamadığı için o günün koşullarında... Ki siz her türlü yönetsel eksikliği, yok Covid'e bağladığınız, yok efendim başka bir şeye bağladığınız, işte Ukrayna-Rusya savaşına bağladığınız, dünya dönüyor ama bir tek bundan Türkiye etkileniyormuş gibi bir durum yarattığınız yanıtlarınız oluyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, toparlayın artık.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, 2021 yılı arpa ithalatı miktarı, iç alım sadece 5 ton, dış alım 2 milyon 192 bin 40 ton ve dış alımdaki artış oranınız yüzde 2.241; böyle bir durum.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Başkanım, bunların hepsinin cevabı var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdür, size söz vereceğim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Keşke Sayıştaya da verebilseydiniz cevabı, tablolara bu şekilde yansımış durumda.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Diğer taraftan, son cümle olarak söylüyorum: Sayın Genel Müdür ifade etti, dedi ki: "Kurumumuzda çalışan personel başka kurumlara gitmek istiyor, o nedenle özlük hakları iyileştirilmeli." Bakın, bu da bir gerçeği başka türlü söyleme biçimi. Genel Müdür şunu diyemediği için bu cümleyi kuruyor: "Türkiye'de ekonomik kriz var. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünde çalışanlar ekonomik krizin altında eziliyor. O nedenle de başka kurumlara, daha yüksek imkân sağlayabilecekleri kurumlara gitmek ve kaçmak istiyorlar." Bunu düzeltmeniz gerektiğini söylüyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, Sayın Yavuzılmaz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Dolayısıyla, tüm bu ekonomik krizin altında verdiğiniz veriler, maalesef çizdiğiniz bu portre gerçeği yansıtmıyor.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Niyet okuyorsun, ayıp ya! Müneccim misin sen!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, raporları okuyorsunuz ama bir de niyet okumayı iyi yapıyorsunuz. Lütfen ya, rica ediyorum...

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Güler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Başkanım, şimdi, ben bu lisanslı depoculuktan sonra biraz daha geneli üzerinde söz söyleyeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yalnız Sayın Güler, diğer bulgu ve önerilerle ilgili konuşacaksınız değil mi? Geneli üzerinde mi söz vereyim, şu anda mı söz vereyim?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Konuşmam var aşağıda iki kez, oraya gideceğim, geneli de konuşayım bu süreçte. Zaten beş dakika konuşacağım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yok, zaten beş dakika hakkınız var.
Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, lisanslı depoculuk 42 ilde var bildiğim kadarıyla, tüm Türkiye'de yok şu anda. Lisanslı depoculuk olmadığı için de her yerde bununla ilgili düzenleme gerçekleşmiyor ve açığa da ürün depolanıyor. Tabii, burada, Komisyon'da çoğu arkadaşımız belki bilmiyordur, 2006 yılında Toprak Mahsulleri Ofisi kendi depolarını önemli ölçüde sattı, işlevini değiştirdi ama yine de Toprak Mahsulleri Ofisinin varlığı çiftçi için bir avantaj. Niye? 3 tane kurum kaldı; Et ve Süt Kurumu, Toprak Mahsulleri Ofisi, bir de Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, onun dışında hepsi özelleştirildi. Toprak Mahsulleri Ofisi de çiftçinin kara gün dostu olmaktan ithalatçı bir yapıya sürüklendi. Bu depo olaylarında da kendi depolarını sattıktan sonra -hatta o konuda açıklama yapmıştım, Sayın Genel Müdür Bey de açıklama yaptı- o olayda kiraladığı yerin sattığı fiyata denk geldiğini söyledim; rakamı açıklamadılar ama o konuda öyle olduğunu ben biliyorum.

Şimdi, burada, geçtiğimiz yıl ürün alım fiyatında enflasyonun altında bir alım fiyatı verildi; buğdayda yüzde 12, arpada yüzde 3 artış sağlandı. Bu yıl mayıs ayında Çukurova'da büyük bir ihtimalle iklimin yarattığı olumsuzluklara rağmen hasat başlayacak. Yine, düşük bir alım fiyatı hububat üreticileri için büyük bir darbe olur. Geçtiğimiz yıl, TÜİK verilerine göre hububatta 3,5 milyon ton düşmemiz var. Onun için, alım fiyatını bu yıl doğru bir rakam açıklayıp çiftçi refahını sağlayacak fiyatla bu işe girilmesinin yararı var.

Şimdi, ithalat-ihracat olgusu sürekli konu edilirken DİR kapsamında yapılanlar da anlatılıyor. Biz de şuna itiraz ediyoruz: DİR kapsamında ithal edilen ürünü niye bizim üreticimiz üretmiyor, bir. Un ve makarna olarak işlenip yurt dışına gidenin ham maddesini bizim üreticimiz, biz üretsek, yurt dışından almasak... Çünkü Türkiye'nin iklim dokusunun, çiftçisinin, üreticisinin bu konuda yeterliliği olduğunu belirtiyoruz. Bir de Toprak Mahsulleri alım yaparken gidip ayağına ürün almıyor, sen oraya götürürsen ürün alıyor; ödemede problemler çıkıyor, süre uzuyor. Öyle olunca tüccar gidip oradan alım yaptığında avantajlı olarak o öne geçiyor, tüccar daha düşük fiyat veriyor. Artık Türkiye, içinde bulunduğu iklim krizi de dikkate alınarak yeniden taban fiyat ve gerçekçi desteklemelere de dönmek zorunda; aksi takdirde, gıdada arz sorununuz ortaya çıkar. Bugün paramız var, gidip alıyoruz dersiniz, yarın o ürünü de bulamazsınız. Bu bağlamda Toprak Mahsulleri Ofisine önemli görev düştüğünü varsayıyorum.

Ayrıca, bazı ürünleri alıp yurt dışına satımıyla ilgili de çalışmalar yürütülüyor. Biliyorsunuz, incir, 2024 yılı sonunda en çok iade gelen ürünlerden biri aflatoksinden dolayı. Biraz evvel ben keyifle yedim Sayın Genel Müdür, herhâlde bunlar da TMO'nun ama bayatlamış, bunları da ayrıca kontrol ettirmek lazım.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Taze Sayın Vekilim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Tadı damakta öyle gelmiyor.

Onun için, bu yurt dışı ürünlerindeki iadelerle ilgili de bu konuda burada bir bilgiye rastlamadım.

Söylemek istediğim şu: TMO önemlidir, değerlidir, kıymetlidir ama içeriği boşaltılmış bir TMO'nun ne çiftçiye ne ülkeye faydası olmaz. Kurumda çok değerli arkadaşlar çalışıyor, onlara itirazımız yok. Yalnız, politikayı TMO'nun belirlediği düşüncesinde değilim çünkü maliyetin altında bir taban fiyatı veya alım fiyatı -taban fiyatı kalktığı için- olacağını ben var saymıyorum. Önümüzdeki süreçte çiftçimizi koruyan bir anlayışı TMO'nun sahiplenmesini diliyorum ama bildiğiniz gibi sistem olarak bir tek kişinin yetkili olduğu bir sistemdeyiz, sizin de bu konuda eliniz kolunuz bağlı. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek olduğu sürece sıkı para politikası gereği "Enflasyonu düşüreceğim." diye çiftçiye verilmesi gereken desteğin de çiftçiye verilmesi gereken alım fiyatının da uygulamaya girmeyeceğini düşünüyorum. Bu bağlamda, aşağıda konuşmam olduğu için size başarı diliyor, aranızdan ayrılıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Gürer.

Buyurun Sayın Sedef.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Bunun ilk toplantı olması hasebiyle ben hayırlı geçmesini niyaz ediyorum.

Şimdi, buradaki bulgu ve önerilerden 1'inci sırada olan "alt işveren davalarından dolayı ödenen tazminatların alt işveren firmalarından tahsil edilememesi" diye bir konu var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O 2022 yılı.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - 2021'de de var, 2022'de de var, ikisi var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Birleştirdiniz mi?

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - Diğer bulgularda.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ben de konuşacağım onunla ilgili de.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - Denizciğim, bir müsaade edersen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Pardon.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - Sen de konuşmanda eklersin.

Şimdi, bu konunun şöyle bir hassasiyeti olduğunu düşünüyorum: Diğer komisyonlarda ve diğer komisyon başkanlarımızla alt komisyonlarda birçok kurumda karşılaştığımız bir konu; özellikle bu taşeron yasasının geçmesiyle, şirketlerin, birçok taşeron şirketin işi devretmesiyle, bununla bütün kurumlarımız... Yani, daha sonra yaptığımız birkaç alt komisyon toplantısında, mesela TKİ'de de aynı konunun gündeme geldiğini izledik. Bununla ilgili de Meclis olarak bir karar almamız lazım. Neden? Birçok firma işi devrettiği için belki birçoğu kapandı ve kurumlarımız hukuki yönden tahsil edememe gibi bir şeyle karşı karşıya kalıyorlar. Akabinde de işlerini kapatmayan, kapanmamış olan, sağlam, ayakta duran firmalar da bir tazminat yüküyle aslında karşı karşıya kalıyor çünkü işin tamamının devri deyince bütün çalıştırdıkları personelin tazminatını aynı gün ve aynı saat içerisinde ödemeleri gerekiyor ve bu birçok firmanın belki kapanma nedeni olarak da Türkiye'nin gündeminde. Aslında Meclis olarak buna genel anlamda bir el atmamız gerektiğini ben hatırlatmak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Sedef.

Evet, böylelikle 2021 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi 2022 yılı önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz.

Kurumun 2022 yılına ait 1 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

2022 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi için azami gayretler gösterilecektir efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Sayın Yavuzılmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Evet, Sayın Genel Müdür, 2022 yılı Sayıştay raporu "diğer bulgular" kısmındaki bulgu 7-4/3: "Alt işveren davalarından dolayı ödenen tazminatların alt işveren firmalardan tahsil edilememesi." Vekilim de biraz önce ifade etti, 2021 yılında da aynı bulgu var, diğer birçok kurumda da aynı bulgu var ancak bu bulgudaki etnik durumun dışında bu durumun gelişmesinden birçok şirketin istifade etmesinin de bazı nedenleri var, kök nedenleri var. Şimdi, bu kök neden, aslında kurum, yöneticileri, siyaset ve ticaret arasındaki bağlantıdan kaynaklanıyor yani aslında kurumdan iş alan bu şirketler kim ve bu kadar kolay tazminat yüküyle karşılaştığında nasıl bu yükten kurtuluyorlar ve kaçıyorlar kısmı.

Şimdi, bu kısma ilgili olarak yine aslında Sayıştay raporu bize burada bu şirketlerin nasıl bu kadar kolay hareket ettiğini açıklıyor -o kök nedeni bulguyla bağlantılı olarak ifade ediyorum- diyor ki: "4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve aynı kanunun 3'üncü maddesinin g) bendinde yer alan istisna hükümleri gereğince kurumun gerçekleştirdiği bazı mal ve hizmet alımları incelendiğinde istisna hükümlerine göre temin edilmesi mümkün olmayan bazı mal alımlarının istisna hükümleri çerçevesinde gerçekleştirildiği tespit edilmiştir." Bu usulsüz işlemi yapan kim? Toprak Mahsulleri Ofisi yöneticileri. Tespit eden kim? Sayıştay. Sayıştay diyor ki: "İhalelerde rekabet koşullarının tam olarak sağlanamadığı tespit edilmiştir." "Bazı taşra birimlerinin bölgesel anlamda ortak ürünlerini ilgilendiren ve bir baş müdürlüğe bağlı olarak gerçekleştirebilecekleri bazı taşıma, yükleme ve boşaltma ihalelerinin ayrı ayrı ihale edildiği -tabii, maliyet artıyor, bunu da Sayıştay tespit etmiş durumda- personel taşıma ihalesine ilişkin hak ediş ödemelerinin servis aracı puantaj cetvellerinin tutulmadan yapıldığı tespit edilmiştir." Şimdi, hak ediş ödemesi ilgili cetveller tutulmadan nasıl yapılır? Hayali olarak yapılır değil mi? Şimdi, biraz önce vekilim, AK PARTİ'li milletvekili arkadaş bana "Müneccim misin?" dedi. Münecim olmaya gerek yok, iki kere iki dört.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Bu söylediğin müneccimlik...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, Sayıştay raporu söylüyor...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ben bile veririm cevabını.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen karşılıklı konuşmayın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Diyor ki aynı zamanda, bakın: "İdare, kanunen yapılacak ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur." Aynı bulgunun içinde bunları sağlamadığını ifade ediyor. Şimdi bunun adı ne? Bunun adı ne, müneccimlik mi bu?

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Münecimlik.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Karşılıklı konuşmayalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Gayet gözümüzün önünde, siz buna "müneccimlik" dersiniz Sayıştay'ı yalancı konumuna doğrudan sokmuş oluyorsunuz. Sonra da bana neden Sayıştay'ı zaman zaman eleştiriyorum diye kızmayın.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sen zaten "Sayıştay görevlerini yapmıyor." diye eleştiriyorsun, şimdi de Sayıştay'ı korumaya mı çalışıyorsun?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, Sayın Başkanım, diyor ki: "Taşra birimleri tarafından motorin ve sıvılaştırılmış petrol gazı, LPG alımı gibi doğrudan mal ve hizmet üretimine etkisi olmayan ürünlerin temininin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun istisna maddelerine göre yapıldığı tespit edilmiştir." Motorin ile sıvılaştırılmış petrol gazı, LPG'yi de usulsüz yani yanlış usulle almışsınız. Tabii, tekerrür ettiği için artık bu bir yanlış değil. Bu, bilerek yapılan bir işlem -keşke bitse değil mi saydığım şeyler ama devam- ve diyor ki: "Destek hizmetleri taşıma ihalelerinde teklif isteme ve pazarlık usullerinin uygulandığı, bu suretle ihalelerde rekabet koşullarının tam olarak sağlanamadığı görülmüştür." Yine, Sayıştay tespit etmiş, diyor ki: "2022 yılında istisna hükümleri kapsamında gerçekleştirilen 475 taşıma, 22 destek hizmetleri olmak üzere, toplam 497 ihalenin 494'ünün teklif isteme ya da pazarlık usulüyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda yalnızca 3 taşıma ihalesi açık ihale usulü yöntemiyle yapıldığı anlaşılmıştır." Sadece üç ihaleyi rekabete açık bir şekilde istekli olan tüm şirketlerin girerek, yarışarak fiyatı belirleyeceği şekilde yapmışsınız, kalan 494'ünü adrese teslim yapmışsınız. Durum bu yani siz bu taşıma ve destek hizmetleri ihalelerinin yüzde 99,40'ını pazarlık usulü ve teklif isteme yöntemiyle, yanlış usulle yapmışsınız. Bakın, doğruluk payı şu, şimdi, buna nasıl itiraz etmeyeyim: Yüzde 0,60; Allah razı olsun, yüzde 0,60 da kamuyu düşünmüştünüz. Kamunun, vatandaşın vergilerinin payının peşine düştüğünüz kısım yüzde 0,60. Kim söylüyor? Sayıştay söylüyor, Sayıştay ve diyor ki: "Teklif isteme ve pazarlık usulünde yönetmeliklerle sağlanan birtakım kolaylıklar vardır, teşekkül tarafından istisna kapsamında yapılan ihalelerden yaklaşık yüzde 99'unun teklif isteme ve pazarlık usulü kullanılarak yapıldığı tespit edilmiştir. Bu usullerin artık olağan ve sıradan uygulama yöntemi hâline geldiği -yani pazarlık ve teklif istemenin- değerlendirilmektedir. Mevcut hâliyle kurumun bu tedarik uygulamasının maliyet, etkin ve rekabetçi olmasından bahsetmek mümkün değildir." Biraz önce de siz anlatıyorsunuz, işte, "Şu kadar aldık, şu yöntemi kullandık." İşte, bahsettiğim bu, bundan bahsetmiyorsunuz ve bunlar Sayıştay'ın bulguları.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, toparlayalım Sayın Yavuzılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Neticesinde de dönüyor dolaşıyor ve bu tazminat ödemesi gereken alt işveren konumundaki şirketlerde herhangi bir durum geliştiğinde bir tazminat da ödemiyor. Yani niye ödesin zaten? Zaten ortamı bulmuş, istediği fiyattan istediği ihaleyi almış. Şimdi, ben size şunu soruyorum: Bu Sayıştay raporlarında belirtilen yüzde 99 oranındaki

teklif isteme ve pazarlık usulüyle yaptığınız ihalelerin hepsini tek tek, hangi tarihte, hangi fiyatlarla, hangi şirketlere verdiğinizi, yine bu ihalelere katılan ve fiyat istediğiniz diğer şirketleri, bu şirketlerin bulundukları adresleri, hem güncel hem de o gün bulundukları adresleri, sahiplerini, şirket yetkililerinin kim olduğunu, hangi miktarda bu ihalelerin verildiğini ve bu ihalelere altlık oluşturabilecek daha önce aynı tarzda yapılan geçmiş yıllardaki yaklaşık maliyeti, ihalelerin sonuçlarını istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim.

Böylelikle önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz. Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben söz vereceğim.

Değerli üyeler, söz vermeden önce zamanı da etkili kullanmak adına bu sözü bir defa vereceğimi hatırlatmak istiyorum.

Lütfen, söz sırası geldiğinde kurumla ilgili konuşmanızın tümünü yapmanızı ve varsa sorularınızı sormanızı istiyorum.

Şimdi, söz isteyen üyelere ben söz vereceğim.

Buyurun Sayın Sarıgül.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Yararlı bir toplantıyı hep beraber gerçekten sürdürüyoruz.

Benim önerilerim olacak. Sayın Genel Müdürlüğümüze çok teşekkür ediyorum sunuşuyla ilgili, değerlendirmelerle ilgili ve Sayın Genel Müdürlüğümüzün ifade ettiği kaynak artırma konusunda da Komisyonumuzun Genel Müdürlüğe destek vermesini de çok arzu ediyorum.

Burası gerçekten Türkiye'miz için en önemli kurumlardan bir tanesi. Ben bu kuruma siyasi bir kurum olarak bakmak istemiyorum. Konuşmamı da asla siyasi bir konuşma olarak yapmayacağım, vicdani bir konuşma olarak yapacağım. Umarım ki yapacağım bu konuşma devletimize, milletimize son derece faydalı olur.

Sayın Başkanım, hayvan sayısında Avrupa'da 1'inciyiz, tarımda üretimde 1'inciyiz diyoruz ama maalesef Avrupalı yılda 81 kilogram et yerken benim vatandaşım 12 kilogram et tüketebiliyor, Avrupalı yılda 22 kilogram peynir tüketirken biz ancak 3 kilogram peynir tüketebiliyoruz. Tarımda her şey yolunda diyoruz zaman zaman ama inanın ki can Erzincan'a Sayın Başkanım sizi davet edeceğim, can Erzincan tarım açısından, hayvancılık açısından gerçekten incelememiz gereken bir yer ve Türkiye'nin en büyük petrolü inanın ki tarım ve hayvancılıktır. Bir ülkenin öne çıkanları var, bizim tarımda ve hayvancılıkta çok önemli noktalarda olmamız lazım. Peki, tarımda her şey yolundaysa can Erzincan'daki benim çiftçim neden zarar ediyor? Onlara tohum desteği vermemiz lazım, buğday desteği vermemiz lazım, mazot desteği vermemiz lazım, gübre desteği vermemiz lazım ki en az on sene biz tarım ve hayvancılığı kalkındıralım Sayın Başkanım. Bakıyorum, emeklilerimiz sabahın saat beşinde inanın ki ucuz kıyma kuyruğuna giriyorlar, ucuz pirinç almak için... Sayın Genel Müdürlüğünden lütfederlerse rica edeyim, bugün de olur, daha sonra da olur, yumurta şu ara bu yumurta fiyatları bir anda alabildiğine yükseldi. Bu yumurta fiyatları niye yükseldi, ben bunu gerçekten merak ediyorum. Emeklilerimize bakıyorum, sabah beşte inanın ki kuyruklara giriyorlar ve ciğerim paramparça oluyor. Çiftçimiz şu anda önemli ölçüde zarar ediyor ama emeklilerimiz ve memurlarımız sebze, meyve almakta inanın ki Sayın Başkanım zorlanıyorlar. Eskiden 4-5 kilo elma alırken şu anda bakıyorsunuz ki 2-3 tane elma alan benim emekli vatandaşım var. Besicilerimiz şu anda alabildiğine zarar ediyor ama işçilerimiz, memurlarımız ve emeklilerimiz de şu anda can Erzincan'da et almakta zorlanıyorlar.

Sayın Başkanım, nüfusumuz yirmi yıl önce -bakın, çok enteresan bir şey efendim- 64 milyondur, 20 milyon ton buğday ürettiyorduk. Şu anda nüfusumuz geldi aşağı yukarı 90 milyona, 95 milyona, gine buğday üretimimiz 20 milyon tonda kaldı. Rusya'ya bakıyorum, 90'lı yıllarda Rusya buğday ithal ediyordu, millî tarım politikasını izlediler, üretimi desteklediler, Rusya'da buğday alanları arttı, Rusya son yirmi yılda buğday üretimini 34 milyon tondan 80 milyon tona çıkardı, bugün dünyada buğday ihracatında ilk sırada yer alıyor. Ben Rusya'yı kıskanıyorum. Bizim Türkiye olarak buğdayda inanın ki bir numara olmamız lazım ama gelin, bakın ki ekilmeyen biçilmeyen o tarlalarımız var, o tarlalar bana bakar, üzülür, ben o tarlalara bakar, üzülürüm. O nedenle de...

Mesela, Sayın Başkanım, bir şeyi daha arzu ederim: Bu toplantılarda bir bakanımız değil, bir bakan yardımcımızın da mutlaka olmasında fayda var. Bir bakan yardımcımız buraya gelmeli, buradaki önerileri, bunları dinlemeli ve inanın ki bakmalı yani burada konuştuğumuzu bürokrasideki arkadaşlarımıza, bakanlığa anlatmamız lazım. Bizim üç dört bakan yardımcımız var. Biri buraya gelmeli, lütfederseniz Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, don enteresan bir şey, bu don tehlikesi müthiş bir şey; buna dikkat etmemiz lazım. Yarın hangimiz iktidar olursak olalım fark etmez, bu don enteresan bir şey. Bu Avrupa ülkelerinde olmuyorsa demek ki belki bizim endüstriyel tarıma geçmemiz lazım, tarımda başka bir çalışma yapmamız lazım. Bir don tehlikesi var. Can Erzincan'da ben bakıyorum, kayısı ekenler var, perişan vaziyetler. Aynı zamanda Ordu'dan bir sürü haber geliyor; fındıkta müthiş bir sıkıntı var; bunlara mutlaka destek vermemiz lazım. Her sene bu don felaketini yaşıyoruz ama biz "Geçmiş olsun." diyerek bunları geçiştiremeyiz. Don tehlikesiyle ilgili olarak da çiftçimize mutlaka destek vermemiz lazım. Tarım bakanlarımız çok değişti -yedi, sekiz değişti- bu son yirmi yılda. İsterim ki ben mesela tarım bakanları çok değişmesin; önemlidir, Tarım Bakanlığı devletimizin politikası olsun ve tarım bakanları bu politikaları sürdürsünler, Türkiye inşallah tarımda bir numaralı noktaya gelsin.

Canım Başkanım, el kazanıyla aş kaynamaz. Bizim ithalat yapmamamız lazım, daha çok kendi topraklarımızı mutlaka ekmemiz ve biçmemiz lazım. Anası olmadan danası olmaz. Can Erzincan'da bakıyorum -ben size kurban olayım Sayın Başkanım- inekler satılıyor, inekler kesiliyor ve inanın ki bu benim ciğerimi paramparça ediyor ve son derece üzülüyorum. Ot meselesi, ot; ot meselesini çözmeden et meselesini biz vallahi de billahi de Başkanım çözemeyiz. Bizim çiftçilerimizin biraz ekmesi, biçmesi lazım. Bütün Anadolu da İstanbul'a, Ankara'ya gelmiş, o topraklar orada verimsiz bir vaziyette de kalmış. Tarımı hor görürsek hep beraber yarını zor görürüz. İnşallah tarımı bir noktaya taşıyalım.

Sayın Başkanım, Toprak Mahsulleri gerçekten çok çalışan bir noktada. Ben yazın bakıyorum, onlar 40 derece, 50 derece sıcakta, cumartesi, pazar demeden de buğday alıyorlar, arpa alıyorlar ve köylülerimizi bekletmemek için ellerinden gelen bütün fedakârlıkları yapıyorlar.

Bu güzel görüşme ülkemize hayırlı ve uğurlu olsun. İnşallah tarıma da yeni ufuklar açsın.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sarıgül.

Buyurun Sayın Sümer.

ORHAN SÜMER (Adana) - Başkanım, teşekkür ederim.

Komisyonumuzun ilk toplantısı. İnşallah bundan sonra geçmişteki gibi hareketli geçer diyelim yeni arkadaşlarla...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Verimli geçer, uyum hâlinde...

ORHAN SÜMER (Adana) - Verimli... Yeni arkadaşlarımızın da Deniz Bey'in şeylerine alışması lazım yani onu belirterek başlayayım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Sümer.

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, ben Toprak Mahsulleri Ofisinin değerli yöneticilerine hoş geldiniz diyorum.

Benim sadece birkaç sorum olacak. Geneli üzerinde değerlendirme değil de soru şeklinde yapacağım. Son iki senede kaç ton buğday, arpa, mısır, hububat ve şeker ithalatı yapılmıştır? İthalatı yapılan ürünlerin ayrı ayrı birim maliyeti dolar üzerinden ne kadardır? Son iki sene içerisinde ÇKS'ye kayıtlı çiftçilere verilen destek miktarı kaç liradır? Bu desteklerden kaç çiftçimiz yararlanmıştır? Yine, son iki senede Çiftçi Kayıt Sistemi'nden kaydı silinen kaç çiftçimiz vardır? Ayrıca, Toprak Mahsulleri Ofisinin tespit ettiği ekilebilir olup ancak ekilemeyen arazilerin toplam metrekaresi ne kadardır? Ekmeğin zamlanmaması için TMO'nun destek verdiğini biliyoruz da bu durum daha ne kadar sürecektir? Ayrıca, memleketim Adana özelinde ilk dört ayda destek için TMO'ya müracaat etmiş kaç çiftçimiz vardır? Bu çiftçilerin taleplerinin kaç tanesi karşılanmıştır, kaç tanesi karşılanmamıştır, bunların sebepleri nelerdir? Yapılan desteğin toplam TL tutarı ne kadardır? Ayrıca, Adana ve Çukurova havzasında son beş senede ekimi ve üretimi azalmış veya yok olmuş ürünler hangileridir? Ekilememe, üretilmemeye nedenleri araştırılmış mıdır, sebepleri gerçekten sorgulanmış mıdır? Ayrıca, uzun süreli depo kiralama yöntemlerinde çiftçinin maliyetini düşürmek için hazırlanan bir proje var mıdır veya onun üzerinde bir çalışmanız var mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Sümer.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Toprak Mahsulleri Ofisimizin Değerli Yönetim Kurulu Başkanı, Genel Müdürü ve üst düzey yöneticileri, diğer kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli temsilcileri; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Komisyonumuzun bu dönemki ilk üst Komisyon toplantısı. Toplantıların verimli olmasını, güzelliklere vesile olmasını diliyorum.

Sayın Başkanım, aslında diğer bulgularda bir maddeyi gündeme getirmek istemiştım, onu da genel değerlendirmeye dâhil ettik, onu baştan öncelikle belirtmek istiyorum. Tabii, bu bulgulardan bir tanesi de izin ücretleriyle alakalı. Özellikle bu konudaki öneri çalışanların izinlerini zamanında kullanmaları yönünde bir öneri ama kurumun inceliği açısından biraz önce Sayın Genel Müdürün sunumlarında da yer alan bir husus vardı. Tabii, özellikle Toprak Mahsulleri Ofisinde eğer herkesin iznini izin dönemi saydığımız, işte haziran, ağustos döneminde, zamanında kullanılmaya kalkarsanız hasat yapamazsınız, daha doğrusu alım yapamazsınız, kampanyayı yürütemezsiniz. Dolayısıyla, bu anlamda zaten bir personel eksikliğinin olduğu bir dönem, personel de doğal olarak hasat döneminde izin kullanmak, alım döneminde kullanmak, yaz döneminde kullanmak istiyor yani bu biraz da Toprak Mahsulleri Ofisinin personel yönüyle desteklenmesi gerektiğini de ifade eden bir madde diye ben de ifade etmek istiyorum. Bu yönüyle teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; KİT'ler özü itibarıyla ulus devletlerin kalkınma idealinin somut yansımaları. Tabii, özellikle 1930 ve 1950'li yıllar arasında KİT'lere olan ihtiyaç, sermaye birikimi başta olmak üzere, birçok alanda teknolojik gelişme ve diğer sayılabileceğimiz birçok alanla alakalı ihtiyacı ve zaman içerisinde bu ihtiyaçlarda değişimler oldu. Her KİT'in kurulması, faaliyete geçmesi ona olan genel ekonomideki ihtiyaçtan kaynaklandı ve dolayısıyla ana statülerinde kendilerine verilen görevler söz konusu, işlevler söz konusu. Tabii, biz bir KİT denetim Komisyonu olarak burada görevimizi yerine getirirken KİT'lerin yıllık hesapları, yıllık faaliyetleri üzerinde değerlendirmeler yapacağız. Özellikle Sayıştay bu konuyla ilgili bizim adımıza o değerlendirmeleri yaparak, sonuç da ibra edilmek üzere, hesapları bugün olduğu gibi bu Komisyona getirecek, burada bir şeyimiz yok. Burası siyasi olmaktan çok daha öte, daha çok teknik bir Komisyon çünkü kamu kaynağı kullanılıyor. Bu Komisyonda biz sonuç itibarıyla yıllık hesapları ibra edeceğiz ya da etmeyeceğiz, bu tamamen vicdani de bir durum, teknik de bir konu ama bunun dışında, özellikle, KİT'lerin değişen zaman ve şartlar içerisinde o işlevlerindeki bazı değişimleri de anlayarak, algılayarak burada siyasi olarak tartışabiliriz, farklı görüşleri elbette ileri sürebiliriz. Bu anlamda, baktığımızda, bu süreç içerisinde bazı KİT'lerin işlevlerinin bir anlamı kalmamış; kimisi özelleştirilmiş, bazılarının işlevlerinde genişleme olmuş, bazılarında daralma olmuş, bazılarında başka değişimler olmuş. Dolayısıyla, ben Toprak Mahsulleri Ofisinin de bu süreç içerisinde işlevleri daha da artan, daha da çok ihtiyaç duyulan bir kurum olarak geliştiğini ifade etmek istiyorum.

Tabii, bugün burada da birçok arkadaşımız... Toprak Mahsulleri Ofisi -bundan yirmi beş yıl önce Genel Müdürü olduğum bir kurumdun bahsediyorum- hakikaten çok başarılı ve ben kurumu içinden bilen birisi olarak da bu süreç içerisinde çalışmalarını, politikalarını çok yakından takip ediyorum. Bundan dolayı da başta Sayın Genel Müdür olmak üzere Toprak Mahsulleri Ofisinin üst yönetimine, özellikle taşradaki bu faaliyetleri gerçekleştirmede çok ciddi katkıları olan eksperleri dâhil tüm çalışanlarına gerçekten teşekkür ediyorum.

Girişte şunu ifade ettim, dedim ki: Yıllık hesapları, yapılan faaliyetleri denetliyoruz; bunlarla ilgili yanlışlar olabilir, hatalar olabilir, elbette bunları konuşuruz, bunların gereği yapılır ama biz burada, bu Komisyonda bir kurumu, bir KİT'i değerlendiriyorsak asıl ana işlevini yerine getirebiliyor mu, getiremiyor mu ve asli görevlerini, işlevlerini yerine getirmesi için yapılması gerekenler neyse onları söyleyip o konularda eleştirmemiz doğru olacaktır. Bu bağlamda, Toprak Mahsulleri Ofisinin özellikle son üç beş

yıldaki faaliyetlerine baktığımızda, hakikaten uyguladığı politikaları değerlendirdiğimizde, sonuçlarına baktığımızda ben açık yüreklilikle ifade etmek istiyorum ki teşekkür etmemiz gerekiyor.

Bakın, pandemi dönemi, bugün çevremizde yaşanan onca çatışmayı, sıcak çatışmaları, küresel ekonomide pandemiye bağlı olarak üretimsizlikten kaynaklanan, stoksuzluktan kaynaklanan fiyat artışlarını ve onların ulusal ekonomiye yansımalarını, çevre şartlarını, hepsini bir bütün olarak dikkate aldığımızda, bugün Türkiye'de özellikle Toprak Mahsulleri Ofisinin alanına giren hiçbir konuda kriz yaşanmamıştır, sorun yaşanmamıştır. Çiftçi ürününü değerlendirmiştir, satmıştır, dolayısıyla parasını almıştır. Siz hiç alanda, sahada... Hele hele bir önceki yılda bolluk olmasına rağmen Toprak Mahsulleri Ofisi -Sayın Genel Müdürün de ifade ettiği gibi- 13 milyon tonun üzerinde bunca az imkânlarla bir alımı gerçekleştirmiştir. Ha, ben şuna karşıyım: Toprak Mahsulleri Ofisinin alımlarının çok yüksek olması çok başarılı olduğu anlamına da gelmez. Toprak Mahsulleri Ofisi ne kadar az kaynakla piyasayı regüle edebiliyorsa o kadar başarılı demektir.

Burada biraz önce bir Komisyon üyemizin ikide bir dikkate getirdiği 5 ton arpa alımı konusunun hiçbir değeri ve anlamı yoktur yani Toprak Mahsulleri Ofisinin başarısı alımla, alım miktarıyla ölçülmez; bu, bir faaliyetidir. Faaliyet olarak değerlendirirsiniz, çalışma kapasitesi olarak değerlendirirsiniz; buna bir şey demem ama isterse sıfır alım yapsın, piyasayı regüle edip etmediği burada önemlidir. O dönem üretim olmamıştır, piyasaya çıkacak kadar arpa yoktur, dolayısıyla... Toprak Mahsulleri Ofisi fiyatını açıkladı, alım merkezlerini hazır tuttu ama ürün gelmedi, bunun iki anlamı vardır: Ya gelecek kadar ürün yoktur ya da Toprak Mahsulleri Ofisi piyasayı gereği gibi regüle ediyordur ve ürün piyasada şikâyet edilmeyecek bir şekilde alınıp satılıyordur. Bu anlamda, Toprak Mahsulleri Ofisinin kendisine verilen işlev ve görevleri layıkıyla yerine getirdiğini çok net bir şekilde ifade edebiliriz.

Tabii ki yıllık faaliyetler içerisinde şu konu böyle olmuştur, ihale mevzuatına uygun olmuştur, olmamıştır; onun da yine bu denetim mekanizması içerisinde ilgili, görevli birim veya komisyonlar tarafından zaten denetimleri yapılıyor, biz de gerekli uyarılarımızı yaparız. Sorulması gerekenler sorulur, yargıya taşınması gerekiyorsa onlar da taşınır yani burası yargılama yapılacak Komisyon da değildir, biz sadece bunun denetimini ve takibini yaparız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O zaman ibra etmeyelim, var mısınız?

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Deniz Bey, lütfen...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen... Lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bu ihaleyle ilgili maddeler var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen Deniz Bey...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Yani bu Komisyon teknik bir komisyondur.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Başkanım, burası noter makamı değil ki yani.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Neden...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - İhaledeki usulsüzlükleri yazmış Sayıştay.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bakın, Deniz Bey...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Deniz Bey, dinleyin ama lütfen.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, o zaman bir şeyi daha bu Komisyonda söyleyeyim, Deniz Bey hep söylüyor.

Deniz Bey, geçmiş dönemde de siz bazı kamu iktisadi teşebbüsleriyle, onların faaliyetleriyle ilgili konularda dışarıdan size gelen bilgileri teyit etmeden, doğrulamadan... Elbette milletvekilisiniz, çıkar kürsüden konuşursunuz; evet, bunu yaptınız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yahu, size şu anda Sayıştay raporunu okudum.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Ben bu KİT Komisyonunun bir sözcüsü olarak, üyesi olarak ifade ediyorum: Siz, doğru olmayan o bilgilerle, kamuya yaptığınız açıklamalarla KİT'lere zarar verdiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayıştaya yalancı mı diyorsunuz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, lütfen...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bakın, o KİT'ler ekonomik anlamda zarara uğradı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayıştaya yalancı mı diyorsunuz?

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Dinlemiyorsun, onu demiyor, daha önceki yaptığınız açıklamayı söylüyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Öyle anlaşılıyor, konuyu çarpıtıyor çünkü.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bakın, yarın...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ya, daha önceki yaptığınız açıklamalarla ilgili Sayın Karakaya konuşuyor, lütfen...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Başkanım, bir saniye...

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Daha önceki açıklamayı söylüyor, onu söylemiyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Çarpıtıyor.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Yarın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Konuyu çarpıtmayın.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Çarpıtmıyorum, bunu çok net...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayıştay 2022'de -bulgu 7.3.4- "Toprak Mahsulleri Ofisinin merkez ve taşra teşkilatının mal ve hizmet alımı ihalelerinde eksikler var." diyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, lütfen...

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Ya, onu demiyor, onu demiyor; dinle, dinle!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Karşılıklı konuşmayalım.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Toprak Mahsulleri Ofisini söylemiyorum.

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Bakın, onu demiyor, dinlemiyorsunuz.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bakın, bir şey söylüyorum: Ben bu Komisyonun...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz, Sayıştayın bu bulgusunun gereğini yapacak mısınız?
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Dinlemiyorsunuz bakın, Sayın Tahtasız da dinlemedi beni; o ofsayta düştü, siz de ofsayta düşünüyorsunuz.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O soyut konuşuyor, ben somut konuşuyorum!
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bir saniye... Ben başka bir şey söylüyorum, bir dinleyin.
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Başka bir şey anlatıyor.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, ben somut konuşuyorum.
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - O da somut konuşuyor.
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Lütfen bir dinleyin.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama Sayın Yavuzyılmaz...
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Lütfen bir dinleyin, somut konuşuyorum.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ben somut konuşuyorum.
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - O da somut konuşuyor.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Soyut, soyut!
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Somut konuşuyorum.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Soyut ya!
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - O da somut konuşuyor. Ya, daha önce yaptığınız açıklamaları anlatıyor.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, kardeşim, soyut...
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Ben kardeşin değilim senin!
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bakın, buradaki KİT dediğiniz...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Biliyorsan söyle bana!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzyılmaz, bakın...
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Ben senin kardeşin değilim!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Biliyorsan söyle!
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Dinlemiyorsun!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Vekilim...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, başkasına atıf yapma, benimle muhatap oluyorsan söyle!
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Dinlemiyorsun, dinlemiyorsun! Sakin ol, dinle.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Öztaylan...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, bilmediğiniz konuda ağzınızı açıp konuşmayın!
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Sen konuşuyorsun, dinlemiyorsun!
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Lütfen... Ben tamamlıyorum.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Konuşursanız soru sorarım, yanıtını veremiyorsanız mahcup olursunuz!
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Dinlemiyorsun, sürekli konuşuyorsun.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzyılmaz...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ya, hiç kimseyi dinlemiyorsun!
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Dinlemiyorsun, sadece konuşuyorsun!
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bir saniyeye tamamlıyorum Başkanım.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tamam.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Herkes seni dinliyor, bir sen dinlemiyorsun!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir saniye Sayın Vekillerim...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, siz bu bulguyla ilgili...
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Vekilim...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ya, bırak bulguyu mulguyu ya!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Vekilim, lütfen...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz, bu bulguyla ilgili "Gereği yapılsın." demediğiniz sürece samimi değilsiniz!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen arkadaşlar...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Dinlemesini öğren önce!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Samimi değilsiniz!
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Lütfen dinlemesini öğren!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, bulgu burada. Siz ne yapacaksınız?
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Arkadaşlar, lütfen...
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Ya, bir müsaade...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz, bugün ne yapacaksınız biliyor musunuz? Bu bulguyu yok sayıp ibra için el kaldıracaksınız.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Deniz Bey...
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Mahcup olmanız lazım "İhalede usulsüzlük var." diyor.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ne mahcup olacağız ya! Sen kimsin de bizi mahcubiyetle suçluyorsun!
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Ya, ne mahcup olacağız! Ne mahcup olacağız ya!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Okudunuz mu?
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzyılmaz, bakın...

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Ne mahcup olacağız ya! Adam sana başka bir şey söylüyor, dinle önce!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Okudunuz mu?
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, lütfen, rica ediyorum.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - E, 3 kişi aynı anda laf yetiştiriyor, ne yapayım?
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bakın, bu tarzınızı devam ettirdiğiniz sürece bu Komisyon verimli olarak çalışamaz.
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Denetim hakkımız engelleniyor.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ya, bir saniye...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 3 kişi aynı anda bana laf yetiştiriyor, siz bana bakarak konuşuyorsunuz.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, arkadaşlara da müdahale ederiz.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - E, edin.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Biz burada Başkanız, lütfen...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - E, edin.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ya, benim kime ne zaman müdahale edeceğime siz mi karar vereceksiniz Allah aşkına!
Lütfen ya, rica ediyorum...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Arkadaş hiçbir fikri olmadığı bir konuda başka birinin söylediği söz üzerine karşı tarafa laf ediyor.
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Hâlâ sataşıyorsun!
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Hakaret ediyorsun ya!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz KİT Komisyonu üyesi değil misiniz?
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama lütfen...
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Ben yanlış anladığımı söylüyorum. Sen başka bir yere çekip lafı değiştiremezsin!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Karakaya, sözünüzü tamamlayın.
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkanım, tamamlıyorum...
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Beyefendi başka bir şey anlatıyor, sen dinlemeden istediğini konuşuyorsun!
Herkes seni dinliyor bu saatte!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Öztaylan...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hem KİT Komisyonu Sayıştay raporu hem kamunun malı hem de vatandaşın vergileriyle ödenen... Hadi bakalım, düşün peşine!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım lütfen.
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Tamamlıyorum.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun, tamamlayın.
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Şimdi, tabii, bizim, KİT Komisyonu olarak burada denetim faaliyetini yerine getirirken belli bir hukuk çerçevesinde hareket de etmemiz gerekiyor. Tabii ki Sayıştay bulgularını getirir, kurum cevabını verir, biz onları dinleriz, geçmişine bakarız, verilen cevaplara bakarız, dolayısıyla burada da kanaatimizi kullanırız. Tabii ki herkes bu kanaati kullanmakta serbesttir, kimse kimseyi etkilemek durumunda değil yani etkilemeye kalkmak denetim hakkımızın da gasbedildiği anlamına gelebilir. Benim biraz önceki söylediğim şey, söylemeye çalıştığım şey şu: Değerli arkadaşlar, KİT'ler, kamu iktisadi teşebbüsleri ticari kuruluşlardır, serbest piyasa ekonomisi içerisinde de o işlevlerini, bizim yasalarla verdiğimiz o görevlerini yerine getirirken serbest piyasa içerisinde faaliyet gösterirler, rekabet de ederler. Bunların içerisinde bir kısmı da halka açıktır -yarın gelecek buraya, bağımsız denetim raporları da geliyor- halka açık şirketlerdir. Onun için, bu denetimle ilgili görülen birtakım eksiklikler ya da faaliyetlerle ilgili bir şeyler varsa bunlar da usulü dairesinde uyarılır. Dışarıdan duyulan bilgilerle, raporda yer almayan hususlarla burada basının önünde, kamuoyunun önünde...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Basına söylüyorum zaten.
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Ama bakın, bir şeyleri söyleyelim, biz bu uyarıları yapalım, uyarıları yapalım.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, lütfen, rica ediyorum; bir dinleyin.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ama itham ediyor.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama bakın, siz de konuştunuz.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani istediğini konuşun...
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Siz konuşurken herkes dinledi, lütfen.
ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Ya, niye üstüne alınıyorsunuz ya!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - E, söylüyor.
İSMAİL OK (Balıkesir) - Söz iste, öyle söyle.
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Geçmişte bunlar yapılarak yani şov yapılarak, birtakım şeyler televizyon ekranlarına götürülüp taşınarak kurumlara zarar verildi; bunu anlatmaya çalışıyorum. Elbette gördüğünüz eksiklikler varsa savcılıklar oradadır.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - KİT Komisyonunun görevi ne? Bizim görevimiz nedir?
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Kurumlara gerekli uyarılar yapılır ve hukuk çerçevesinde bunların hesabı sorulur.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - KİT Komisyonunun görevi nedir?
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, rica ediyorum.
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - "Bunlar yapılmasın." diyen yok. Bugün burada, şu Komisyonunda yer alan iktidarı muhalefeti hiçbir Allah'ın kulu "Sorulmasın yanlışın hesabı." diyecek durumda değil ama biz bu denetim görevini yaparken "Bu Komisyon teknik bir Komisyon diyoruz." Elbette siyasi tarafı olacak, bizler siyasiyiz ama bu görevimizi yaparken de hukuk içerisinde yapmamız lazım, kurumlara da zarar vermememiz lazım.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toparlayalım Sayın Karakaya.
MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Ben çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ben teşekkür ediyorum.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Yani kimseye bir şey demiyorum, sadece usule uygun hareket edilmesi gerektiğini söylüyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisine ve yönetimine katkı veren herkese de teşekkür ediyorum.

Hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Tahtasız, buyurun

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Sayın Genel Müdür, Sayıştay denetçileri, çok kıymetli KİT Komisyonu üyeleri arkadaşlarımız; bugün milletimiz adına çiftçimizin, köylümüzün kara gün dostu olması gereken Toprak Mahsulleri Ofisinin burada bilgilerini, eksiklerini, fazlalarını konuşmaya geldik.

2021 bulgu 7.2-3.2'de lisanslı depoculuk iş ve işlemlerinin denetiminden bahsediliyor. Bu bağlamda ben de 2023 yılı Sayıştay raporlarına yansıyan bir bulgudan bahsetmek istiyorum: 2023 yılı raporunda Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun ve Kocaeli başmüdürlükleri tarafından Fındık İşleri Dairesi Başkanlığının yazılı talimatlarında belirtilen fiziki analiz değerleri ile kimyasal analiz numunelerinin düzenli yapılmadığına ve kanserojen madde içeren aflatoksin tehlikesine dikkat çekiliyor. Bildiğiniz gibi, fındıkta aflatoksin oluşması ve aflatoksinin kanserojen olması fındığın tehlikeli ürünler arasında yer almasına neden olmaktadır. Başmüdürlükler tarafından iki ayda bir fiziki analiz değerlerinin Fındık İşleri Dairesi Başkanlığına bildirilmediği, dört ayda bir alınan numunelerin kimyasal analizlerinin de laboratuvara gönderilmediği vurgulanıyor. Böylesine hassas ve tehlikeli bir durum söz konusuysa bu denetim ve analizlerin yapılmaması kabul edilebilir değildir. Öncelikle şunu sormak istiyorum: Fındık analiz değerlerinin düzenli olarak laboratuvarlara gönderilmemesiyle ilgili Genel Müdürlüğün yaptırımı ne olmuştur? Toprak Mahsulleri Ofisi depolarında bugün itibarıyla ne kadar fındık vardır? Depolardaki fındıklarda aflatoksine rastlanmış mıdır? Rastlandıysa bu fındıkların miktarı ne kadardır ve bu fındıklar ne yapılmıştır? Bugüne kadar Toprak Mahsulleri Ofisi depolarında çıkarılıp da ihracattan dönen ürün var mıdır? Varsa bu ürünler nelerdir, miktarı nedir ve bahse konu olan ürünler ne yapılmıştır?

2019 yılında haşhaş üreticisi 62.201 iken 2024 yılında 21.400 çiftçiye düşmüş; ekim alanı ise 677.369 dekar 2024 yılında 162.570 dekara düşmüş. 2019 yılında 37.625 ton olan üretim 2024 yılında da 6.595 tona düşmüş yani tüm Türkiye'de çiftçi sayımızın yüzde 50 düştüğü gibi, üretilen, ekilen alanın yüzde 50 düşmüş olduğu gibi. Yani AK PARTİ Hükûmetinin çiftçiye verdiği, tarıma verdiği önemin bir bulgusu da benim size daha önce sormuş olduğum bir soruya vermiş olduğunuz cevapta da geçerli. Çiftçi yaşı 58'e düşmüş. Eğer AKP Hükûmeti bu anlayışla devam ederse önümüzdeki yıllarda, yirmi yıl sonra biz çiftçi bulmakta aynı, şu anda çoban bulamadığımız gibi bulmakta zorlanacağız.

Yine 2021 bulgu 7.2-3.3'te satış hasılatının satış maliyetinin altında kaldığından bahsediliyor. Bu noktada ben Sayıştaya katılmıyorum çünkü Toprak Mahsulleri Ofisinin en önemli görevi piyasayı regüle etmek. Bu nedenle zaman zaman görev zararları yazıyor ve bu zararı da hazineye tanzim ediyor. Çiftçinin, üreticinin ve piyasanın lehine olacaksa Toprak Mahsulleri Ofisinin maliyetinin altında satış yapması olağandır ancak tam tersi durum olursa işte o zaman sıkıntı da var demektir. Bunu bir örnekle açıklayıp bazı sorular soracağım. Geçen ay Çorum'daki Toprak Mahsulleri Ofisi depo ve silolarından 18 bin ila 35 bin ton civarında arpa ihraç amaçlı satıldı mı? Bildiğim kadarıyla ihraçlık arpa satışı ihaleyle satıldı, muhtemelen aynı süreçte başka illerde de arpa satışı olmuştur. Soru şu: Toprak Mahsulleri Ofisi arpa satışı yapmadan önce piyasadaki arpa fiyatları ton başına 8.300-8.400 lira arasındaydı. Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından ihraç amaçlı arpa satışları yapıldıktan sonra arpa fiyatları ton başına 10.600 ila 11.000 lira arasında yükseldi. Piyasadaki arpa fiyatları yükselince yem fiyatları da otomatik olarak yükseldi, çok sayıda çiftçimiz zora düştü. Gözü gibi baktığı damızlık ineklerin kesime gönderilmesine müsaade mi ediyorsunuz? Zaten süt fiyatlarının düşük olmasından dolayı damızlık süt üreticileri gerçekten zorda. Toprak Mahsulleri yaz aylarında arpayı ton başına 7.250 liradan aldı, hayvancılık yapan üreticiye de destek amacıyla tonunu 7.900 liradan satmaya başladı. Bu geline noktada Toprak Mahsulleri Ofisi üreticiye arpanın tonunu yüzde 12 artışla 8.925 liradan veriyor. Üstelik her üreticinin Toprak Mahsulleri Ofisinden arpa alma şansı da yok. Bu noktada damızlık ineklerimiz kesime gitmesin, süt üreticimiz, besicimiz zarar etmesin diye Toprak Mahsulleri Ofisi arpayı kâr amacı gütmemeksizin en azından maliyetine vermelidir.

Kurumun iş ve işleyişine yönelik de bazı öneriler olacak. Yine en önemli hususlardan biri de hububat hasadından önce ithalat yapılmamalıdır. Hemen her yıl hasat döneminden önce ithalat yapılıyor ve tüccar deposunu doldurduktan sonra da hasat döneminde çiftçinin ürününün daha ucuza alınmasına neden oluyor. Tarımsal ürün depolarına verilen destekler artırılmalı, modern depolama teşvik edilmeli ve mümkün olduğunca açık yığın saha depolanmasından vazgeçilmelidir. Toprakta depolanan arpa bitleniyor ve özünü kaybediyor. Bu nedenle, açık depolama yapılacaksa dahi depolama alanları önceden planlanmalı ve ürünlerin değer kaybetmemesi, bitlenmemesi için gerekli tedbirler alınmalıdır. Bu noktada açık yığın sahalarında stoklanan ürünlerde noksanlık oranı nedir ve bunun parasal karşılığı ne kadardır?

Yine bize gelen şikâyetlerden biri, Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından satılan ürünlerin birinci, ikinci ve üçüncü sınıf standartlarına tam olarak uymadığıdır. Üretici birinci sınıf diye aldığı malın zaman zaman üçüncü sınıf çıktığını ifade ediyor. Bu konudaki standartlar tutturulmalı. Toprak Mahsulleri Ofisi ekspertizlerinin iyi yetişmiş olması gerekmektedir. Ekspertizlerin işe alımlarında mülakattan ziyade liyakate önem verilmelidir.

Şimdi bu arpa ve buğday ihracı ile ilgili birkaç soru olacak. Çorum'da geçen ay ihraç amaçlı satılan arpanın toplam tonajı ve satış fiyatı nedir? Aynı şekilde Türkiye genelinde 2024 hasat döneminden itibaren ihraç amacıyla kaç ton arpa ve kaç ton buğday satışı olmuştur ve satış fiyatları nedir? İhraç amacıyla satılan hububat ürünlerini hangi firmalar almıştır, bu ürünler hangi ülkelere ihraç edilmiştir? Nisan ayı başında 1 milyon ton buğday ihracatı gerçekleştireceğinizi açıkladınız. Son süreçte yaşanan iklimsel olayları hesaba kattığımızda buğdayda ne kadarlık bir rekolte kaybı bekliyorsunuz? Buğdayda rekolte kaybı olursa bu ihracatı yapmak doğru mu? İhraç edilen veya edilecek 1 milyon ton buğdayı hangi fiyattan, hangi ülkelere sattınız? Hububatta hasat dönemine yaklaşıyoruz; önceki yıllarda olduğu gibi buğday ithalatı yapılması söz konusu mudur, yapılacaksa miktarı ne kadar olacaktır?

Yine, 2022 bulgularından bulgu 7.4.2'de işçilerin yıllık izinlerinin düzenli olarak kullanılarak bahsediliyor. Bu bağlamda, siz de konuşmanızda 3.225 personelle yürüttüğünüz çalışmalarınızda 2021 yılında 335 bin saat, 2022 yılında ise 557 bin saat fazla mesai yapıldığını aktardınız. Şunu merak ediyorum: 2023 ve 2024 yıllarında ne kadar fazla mesai yapılmıştır? Yıllara göre toplamda, 2021 yılından itibaren ödenen fazla mesai ücreti ne kadardır? Bazı kurumlarda mesai ücretinin izin olarak kullanıldığını belirtiyoruz. Toprak Mahsulleri Ofisi personelinin yıllık izinlerinin birikmesinin sebebi fazla mesai nedeniyle midir, yoksa yıllık izinlerini kullanmayan personele kullanmadıkları izin parasını ödemek gibi bir durum söz konusu mudur?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toparlayalım Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Genel Müdürüm, seksen yedi yıllık köklü bir tarihi olan, çiftçinin kara gün dostu olmak üzere kurulan Toprak Mahsulleri Ofisinin bilanço ve netice hesaplarını görüşüyoruz. Alt komisyonda birçok konuyu gündeme getirdik, sizin alt komisyondaki yapıcı yaklaşımınız ve bilgilendirici açıklamalarınız için de ayrıca teşekkür ederim.

Yine, alt komisyonda, "web" sitenizde "Ofis çiftçinin dostudur." sloganının yer almadığını dile getirmiştik. Son gün de baktım, bu söylediğimizi dikkate almışsınız ve Ofisin çiftçinin kara gün dostu imajını tekrar yerleştirmişsiniz.

Toprak Mahsulleri Ofisi iki ay sonra yine zorlu bir döneme girecek ve benim temennim, 2023 yılında çiftçimizi mağdur eden sıra alma, ürün satma konusunda yaşanan aksaklıkların bundan sonraki süreçte hiçbir şekilde yaşanmaması. Hepimizin malumu olduğu üzere, geçen hafta seçim bölgem Çorum ve 36 ilde zirai don felaketi yaşandı. Zirai don, meyve ağaçlarını vurduğu gibi buğdaya da önemli ölçüde zarar verdi. Şubat ayının sonunda yaşanan soğuklar ve nisan ayındaki kar ve don buğday tarlalarını da vurdu. Adana'da bazı çiftçilerin tüm masraflarını yapıp artık hasat etmeyi bekledikleri buğdayı sürdüklerini sizler de görmüşsünüzdür.

O nedenle, bu sene, çiftçimiz için oldukça kötü kötü başladı. Binbir emekle ektiği, baktığı ürünler hasat edilmeden yandı, kavruldu. Tarım ve Orman Bakanlığı bu konuda derhâl harekete geçmeli ve zirai don da yaşanan bölgeleri afet bölgesi ilan ederek TARSİM sigortası olsun veya olmasın tüm çiftçimizin zararları karşılanmalı, Tarım Kredi Kooperatifleri, Ziraat Bankası ve özel bankalara olan borçları faizsiz olarak ertelenmelidir. Toprak Mahsulleri Ofisi de bu konuda elini taşın altına koyarak üzerine düşeni yapmalı. Bu yıl açıklanacak fiyatlar da zararları da göz önüne alarak açıklanmalıdır. TARSİM sigortası meyve ağaçlardaki don zararını karşılıyor ancak hububat için yaptırılan TARSİM sigortalarında zirai don zararları kapsam dışı. Öncelikle bu konunun da düzenlenmesi gerekiyor. Hububat ürünleri de zirai donu kapsayacak şekilde sigortalanmalıdır. Dolayısıyla buğdayı, arpası veya diğer ürünleri zirai dondan etkilenen çiftçimizin sigortası olsa da olmasa da zararları karşılanmayacak; bu durumda Hükümetin devreye girmesi mutlak şart. İşte, bu nedenle, buğday ve arpa için yaşanan zirai don felaketini hesaba katan, piyasa şartlarını öngören, girdi maliyetlerindeki artışı dikkate alan bir fiyat açıklanmalı. Geçen yıl enflasyon yüzde 50'nin üzerindeydi ancak arpada yüzde 3, buğdayda ise yüzde 12 artışla fiyat açıklandı. Gerçek enflasyon oranında fiyat belirleyemezseniz de en azından TÜİK'in yıllık enflasyon oranı dikkate alınmalı ve yüzde 40'ın üzerinde bir artışla fiyat açıklanmalıdır. Açıklanan fiyatın da Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'i değil de çiftçiye mutlu etmesini bekliyoruz. Zira, var olan vergileri katmerli hâle getiren, akla hayale gelmedik vergiler icat eden Mehmet Şimşek'i, buğdaya geçen yılki fiyatı verirsiniz bile mutlu edemezsiniz.

Sayın Genel Müdürüm, konuşmanızda Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından açıklanan alım fiyatlarının piyasa fiyatlarının belli bir düzeyinin altına inmemesi için belirlenen referans ve taban fiyatı olduğunu söylediniz. Ancak şöyle bir durum var: Örneğin, 2024 sezonunda ekmeklik buğdayda ton başına 9.250 TL, arpada ton başına 7.250 lira fiyat açıkladınız. Ancak bırakın piyasanın bu fiyatların altına düşmemesini, Toprak Mahsulleri Ofisi olarak siz dahi bu fiyatın altında alım yaptınız. Bu durumda Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı fiyatlar taban değil tavan fiyat olarak işlev görmektedir. Toprak Mahsulleri Ofisi alım yaptığı merkezlerde, buğdaya yaptığı analiz doğrultusunda, en iyi değerdeki buğdaya açıklanan fiyatı vermiş, çoğunlukla 9.250 liranın altında fiyattan alım yapmıştır. Bu sene açıklanan referans fiyatın Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından yapılacak alımlarla taban fiyat olmasını, ürünün kalitesi yükseldikçe fiyatın da ona göre yükselmesini bekliyoruz. Aksi takdirde, sizin "Üreticilerin açıkladığımız fiyatın altında ürün satmasını istemiyoruz." söyleminiz havada kalsın.

Bir diğer konu da geçen yıl hasat döneminde...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toparlayalım Sayın Tahtasız, lütfen.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Çiftçi adına konuşuyorum Sayın Başkan, dinlerseniz sevinirim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - E, zaten herkes burada onu konuşuyor, başka bir şey konuşmuyor ki!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Toprak Mahsulleri Ofisi fiyat açıklamadan önce serbest piyasada buğdayın tonu 11 bin lirayı bulmuştu ancak Toprak Mahsulleri Ofisi buğdayın ton fiyatını 9.250 lira olarak açıklayınca piyasa aniden tersine döndü ve tüccar 8 ile 9 lira arasında alım yapmaya başladı. Toprak Mahsulleri Ofisi hiç fiyat açıklamasa ve piyasayı kendi hâline bıraksaydı çiftçimiz daha yüksek fiyattan buğday satacaktı. Bu yıl da şu an için aynı durum söz konusu. Ticaret borsalarında ekmeklik buğday fiyatı 12,5 ile 16,5 lira arasında değişiyor, kalitesine göre. Geçen yıl buğdayı çiftçinin elinde 8 ile 9 lira arasında alan tüccar, en fazla 9 lira 25 kuruştan alan Toprak Mahsulleri Ofisi yüzde 100 kâr etti, kaybeden yine çiftçi oldu.

Hasat sezonu yaklaşıyor. Siz, enflasyonu baskılamak için mazot, gübre gibi ana girdi maliyetlerindeki artış oranlarını dahi hesaba katmadan fiyat açıklıyorsunuz. Sizin açıkladığınız fiyatla birlikte, piyasada bugün için oluşmuş 15-16 liralık fiyatlar aniden dip yapıyor. Madem serbest piyasa ekonomisi, Toprak Mahsulleri Ofisi olarak bu sene fiyat açıklamaksızın piyasayı kendi hâline bırakmayı düşünüyor musunuz? Çünkü siz fiyat açıkladıktan sonra fiyatlar -eğer gerçek enflasyona göre açıklamazsanız- düşecek.

Toprak Mahsulleri Ofisi olarak çiftçinin maliyet hesabını yaptınız mı? 2024-2025 sezonunda...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Tahtasız, son bir dakika...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - ...1 kilo buğdayın üretim maliyeti nedir?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Son bir dakika, lütfen.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Piyasayı regüle ediyorsunuz ancak çiftçiye de zarar ettiriyorsunuz. Fiyat açıklarken geçen yıl olduğu gibi girdi fiyatlarındaki artışı dikkate almıyorsanız neyi baz alıyorsunuz, merak ediyoruz. Bu sene Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı fiyat tahminî olarak belli midir? Toprak Mahsulleri olarak bu yılki rekolte beklentiniz nedir?

Sayın Genel Müdür, konuşmanızda Pakistan, Filistin, Somali, Yemen ve Suriye gibi ülkelere toplam 956 bin ton un, 2 bin ton pirinç ve 5 bin ton nohut yardımı yaptığınızı söylediniz. 6 Şubat 2023 tarihinde 10 ilimizi etkileyen ve on binlerce vatandaşımızın ölümüne sebep olan depremden sonra depremzede illerimize Toprak Mahsulleri Ofisi olarak yardım yaptınız mı? Yaptıysanız bu yardımın miktarı nedir?

Yine, bahse konu ülkelere yaptığınız yardımların piyasal karşılığı nedir? Bu yardımlara devam ediyor musunuz? Toprak Mahsulleri Ofisinin ülkemizdeki yoksul vatandaşlara yönelik de bir yardım projesi var mıdır?

Yine, Toprak Mahsulleri Ofisi son üç yıl içerisinde Afrika ülkelerine ucuz hububat satışı gerçekleştirmiş veya hibe etmiş midir? Yapıldıysa hangi ülkelere, ne kadar satış veya hibe yapılmıştır? Yapılan satış ve hibelerin toplam miktarı nedir? Kısa süre öncesine kadar mali darboğazda olan Toprak Mahsulleri Ofisinin sermaye artırımlarıyla birlikte toparlanma sürecine girdiğini söylediniz, bu toparlanma karşılığında 2023 yılında 230 milyon TL net kâr elde ettiğinizi biliyoruz. Bu anlamda, 2024 yılında Toprak Mahsulleri Ofisi ne kadar kâr veya zarar etmiştir? Size göre Toprak Mahsulleri Ofisi kâr öncelikli bir kurum mudur, yoksa Türk çiftçisinin korunmasını gerçekleştirecek midir?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyoruz Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 2024 yılında...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ben kapatıyorum.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Az kaldı, bitiyor, bitiyor; iki soru kaldı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama lütfen ya! Ama bu hoş görümüzü zorlamayın.

(Uğultular)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - İki soru kaldı.

2024 yılında ton başına 9.250 TL olarak açıklanan buğdaya 1.750 TL, arpaya 750 TL fark ödemesi yapacağı açıklandı. Üretici temmuz, ağustos aylarında mahsulünü sattı. Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından otuz gün içerisinde ödeme yapıldı ancak bahse konu fark ödemeleri daha geçen ay çiftçinin hesabına yatırıldı. Türkiye'deki enflasyon ortamını düşündüğümüzde ağustostan itibaren Türk parası aylık ortalama yüzde 5 değer kaybetti; bu durumda alım gücü açısından bakıldığında, çiftçiye yapılan fark ödemeleri yüzde 25 daha eksik ödenmiş oldu. Fark ödemeleri konusunda Toprak Mahsulleri Ofisinin dahli var mıdır? Bu ödemeler Tarım Bakanlığı tarafından mı Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından mı yapılmaktadır? Fark ödemelerinin altı, yedi ay sonra ödenmesinin gerekçesi nedir? Çiftçimiz mazotunu, gübresini borçla alırken çiftçiye ödenmesi gereken para aylarca faizde mi bekletildi; bunu öğrenmek istiyoruz.

Birkaç soru yine olacak, Ülke genelinde son yirmi yılda ne kadar arazi, depo, lojman, silo satmıştır? Bu satışların karşılığında ne kadar gelir elde edilmiştir? Toprak Mahsulleri Ofisi 2021, 2022 ve 2023 yıllarında ürün depolamak için kiraladığı silo, depo ve arazilere yıl bazında ne kadar kira ödemiştir? Alt komisyonunda son beş yıldaki Toprak Mahsulleri Ofisinin fire oranını sormuştum; oransal olarak yanıtlamışsınız ancak bunun rakamsal olarak değerini vermemişsiniz. Toprak Mahsulleri Ofisinin son beş yıldaki ürün noksanlığından maddi kaybı ne kadar olmuştur?

Afyon Alkaloidleri Fabrikası atık su arıtma tesisinin 2025 yılı Şubat ayında kabul işlemini yapacağınızı belirtmiştiniz, son kabul yapıp fabrika faaliyete geçti mi; geçtiyse fabrikanın yapım sürecinden itibaren kuruma toplam maliyeti ne oldu? Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından 28 Mart 2023 tarihinden itibaren ithalat bağlantısı yapılmadığını belirttiniz. Bu ortamda Tarım Bakanlığı izniyle özel sektör tarafından yapılan ithalat rakamlarına ilişkin bilginiz var mıdır? Toprak Mahsulleri Ofisi 2023-2024 yıllarında ne kadar finansman sağlamıştır? Bu yıllarda oluşan finansman giderleri ne kadar olmuştur?

Dünyaca ünlü Osmancık pirinci, Tosya pirinci gibi kendi pirincimiz dururken geçen yıl Toprak Mahsulleri Ofisi satış mağazalarında Çin'den getirilen pirinçler satılıyordu; bunun sebebini merak ediyorum. Toprak Mahsulleri Ofisinin satış mağazalarında ithal ürün satışı yapılmakta mıdır, yapılıyorsa bu ürünler hangileridir ve hangi ülkelere ithal edilip Türkiye'de paketlenmiştir? Toprak Mahsulleri Ofisi yaptığı bu ithalatlar için son beş yılda ne kadar ödeme yapmıştır? Çeltikte taban fiyat açıklamasını bekliyor çiftçimiz, bu çeltikte taban fiyat açıklamasını düşünüyor musunuz?

Saygılarıyla teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum.

Buyurun, Sayın Akbulut.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; ben de öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok tekrara düşmeyeceğim ama Sayın Genel Müdürüm, yazıyı yazmışsınız ancak son zamanlarda tüm Türkiye'de gündeme gelen bu don felaketiyle alakalı Toprak Mahsulleri Ofisinin hazırlamış olduğu herhangi bir plan var mıdır? Bununla alakalı gerçekten çiftçinin kara gün dostu olmayı becerebilecek midir? Bununla alakalı Komisyonumuza bir bilgilendirme yaparsanız çok mutlu olacağım. Yine 2023 yılında yapılan çiftçi ödemelerinden zannediyorsam bütün Komisyon üyelerimiz ziyadesiyle mutlu olmuştur, rakam çiftçilerimiz açısından rekor seviyede açıklanmıştı -sizler de az önce konuşmanızda bahsettiniz- ama bununla alakalı bir kredi alınması söz konusu mudur? Devlet bankası ya da herhangi özel bir bankadan bir kredi alınıp alınmadığını sizlerin yine bizleri bilgilendirmesi konusunda önünüzde bir not olarak bulundurmanızı rica edeceğim. Yine, keza son beş yılda kurumun 18 milyar TL -Sayın Genel Müdürüm dinlerseniz, bunları ben size söylüyorum ama- faize para yatırdığıyla alakalı bir durumu tespit ettiğimiz gözüküyor, bu rakam doğru mudur? Sizin kayıtlarınızda aynısı görünüyor mu? Toprak Mahsulleri Ofisi için yüksek bir rakam değil midir 18 milyar TL? Böyle bir rakam mevcutsa, çiftçilerimize -az önce belirlenen- mesela arpa fiyatlarının, buğday fiyatlarının daha yüksek olarak verilmesi daha doğru olmaz mı diye düşünüyoruz.

Yine, kuruma ait bazı depoların satıldığı ve satılan bu depoların da tekrar kurum adına kiralandığıyla alakalı bir bilgi bizde var ama doğru mudur, değil midir? Eğer doğru ise bunu Genel Kurula taşımakta fayda olduğunu düşünüyoruz. Yine, çiftçinin randevu almakta zorlandığıyla alakalı -zannederseniz tüm illerde bütün vekillerimize iletiliyordur- geliştirmiş olduğunuz herhangi bir çözüm varsa bizlerle paylaşırsanız bizler de yine çiftçilerimize aktarmak isteriz.

Yine, depoların güvenliğiyle alakalı yapmış olduğunuz herhangi bir çalışma olup olmadığı konusunda sizlerden bilgi isteyeceğiz. Niye isteyeceğiz? Çünkü Toprak Mahsulleri Ofisinin 2019, 2020 ve 2021 yıllarında görev zararı yaptığı biliniyor; buna göre 2019 yılı için 26 milyon 901 bin TL, 2020 yılı için 32 milyon 956 bin TL, 2021'de 73 milyon 556 bin TL. Raporla göre bu tutarlar yıl dönem net kârlarının sırasıyla yüzde 25, yüzde 53 ve yüzde 72'sine yani yüksek rakamlara tekabül ediyor. Bu görev zararlarını biraz daha açabilir miyiz? Eğer böyle bir güvenlik zafiyetinden bir görev zararı oluşuyorsa yine bu çiftçilerimizin bu sıkıntıyı çektiğini düşünmekteyiz. Bununla alakalı sizlerin de görüşünüzü merak etmekteyiz.

Yine bu randıman hesaplamalarında isteyen çiftçilerimizin içeriye giremediğini, o testlerin yapıldığını kontrol edemediğini, Toprak Mahsulleri Ofisinde 39 olarak ölçülenin ama başka, bağımsız bir kuruluştaki 48 olarak ölçüldüğü bize söylenmiştir. Bu randımanla alakalı herhangi bir denetimlerde...

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Hangi ürün?

İZZET AKBULUT (Burdur) - Çeltikte örneğin. Hatta gelen yeri de söyleyelim, Düzce Yığılca'dan böyle bir şikâyet tarafımıza ulaşmış. Randıman denetim esnasında hangi usul ve esaslar gözetiliyor? Söz konusu olan üreticiler bu işleme niye refakat edemiyorlar? Edemiyorsa sebebini sizlerden öğrenmek istiyoruz ama aradaki randıman fark yaklaşık yüzde 23'e tekabül ediyor, bu gerçekten de ciddi bir boyut ve ciddi bir zarara çiftçimizi itmekte. Bu anlamda eğer doğru ise sizler -biz sonuçta bir iddiayı size soruyoruz- cevaplarsanız mutlu olacağız, umarım doğru değildir.

Yine, bugün çiftçilerimizden, özellikle Türk çiftçilerinden alınan buğdayların...

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Sayın Vekilim, fındıktır, söylediğinizin fındık olması lazım, az önce Yığılca'dan...

İZZET AKBULUT (Burdur) - Ya fındık, çeltik; siz hangisine göre cevaplarsanız, bizim için fark etmez.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Biz fındık olarak alıyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tamam, siz ona göre yanıtlarsınız, peki.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Bizim için önemli olan... Orada çiftçinin size ölçtirdiği rakam ile bağımsız bir kuruluştaki ölçtirdiği rakamlar arasındaki farklılıktan bahsediyoruz Sayın Genel Müdürüm, bunu sizden açıklamanızı isteyeceğiz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, devam edin Sayın Akbulut.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Yine, Rusya ve Ukrayna menşeli buğdayların silolarda güvenli bir şekilde saklandığı ama Türk çiftçilerinden alınan buğdayların korumasız bir şekilde araziye döküldüğüyle alakalı birçok iddia var, bununla alakalı herhangi bir şey söyleyecek misiniz? Yine, az önce söylediğimiz, konuşmamızın başında, randevu sistemiyle ilgili olmak üzere bilgi bilişim sisteminin altyapısıyla alakalı herhangi bir çalışmanız var mı? Burada bir sıkıntı olduğunu, az önce sorduğumuz gibi yine aynı soruyu yazmışız, not almışız.

Yine, bu yıllık rekolte öngörüsü konusunda hangi usul ve esaslara göre işlem yaptığınızdan kısaca bahsederseniz sevineceğiz. Yine şehrim Burdur'la alakalı bir şey söylemek istiyorum: Isparta Gönen, Atabey -Isparta vekilimiz de yanımızda- bu Toprak Mahsulleri Ofisi mesafe olarak bize çok daha yakın olmasına rağmen Afyon Toprak Mahsulleri Ofisine bağlı bölgesel planlama var. Bu konuda bir revizyon yapmayı düşünüyor musunuz?

Yine, Kıymetli Müdürüm, değerli bürokratlar; memleketin Burdur için son kez bir şey daha söyleyip konuyu kapatacağım. Toplama merkezlerinde, yüksek kapasiteli toplama merkezini bünyemizde bulundurmamız sebebiyle, taşınmazlar kapasitesi ve depoların revize edilmesi konusu başta olmak üzere randevu sistemiyle birlikte erişebilirlik anlamında mutlaka bütün Burdur'daki çiftçilerimizin sizlerden yeni bir planlama beklentisi var. Merkeze yakın çevre illerin bazı ilçelerini de alım döneminde Burdur'a yönlendiriyor olması âdeta bir keşmekeşe yol açıyor ve üreticiler nezdinde de bir panik oluşuyor, o süre içerisinde teslim edememekle alakalı bir sıkıntı yaşıyorlar. Sayın Genel Müdürüm ve çalışma ekibinden ilimizde bir revizyon planını ortaya koymanızı rica ediyoruz.

Kıymetli Komisyon Başkanına, değerli milletvekili arkadaşlarıma çalışmalarında başarılar diliyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Akbulut.

Sayın Zabun buyurun.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Sayın Başkanım, Değerli Genel Müdürüm, değerli Komisyon üyelerimiz ve Sayıştayımızın temsilcileri, kurum temsilcilerimiz; ben de bu görüşmelerin hayırlara vesile olmasını temenni etmek istiyorum.

Uzun bir süre birlikte olacağız KİT Komisyonu bünyesinde ve bu çerçevede içerisinde birçok KİT'in değerlendirmesini ve denetimlerini gerçekleştireceğiz, çok yorucu ve yoğun bir süreç geçecek. Tabii, burada, ilk toplantı olması hasebiyle ifade etmek istiyorum, genel bir hukuk kuralı vardır, usul esastan önce gelir. Dolayısıyla işin verimli yürütülebilmesi, denetim mekanizmasının verimli sürdürülebilmesi için bütün arkadaşlarımızın usul açısından gerekli titizliği göstermesinin anlamlı olduğunu ben düşünüyorum. Öbür taraftan, hepimiz milletvekiliyiz ve hepimiz şu anda KİT Komisyonunun üyeleriiz milletvekilleri olarak. Şimdi, hepimizin birtakım bilgileri var, hepimizin birikimleri var. Konuşmacımız, Genel Müdürümüz sunumlar yapıyor veya bir başka arkadaşımız görüş ve kanaatlerini belirtiyor; bu çerçevede içerisinde bence iki hususa dikkat etmek gerektiğini düşünüyorum. Yani diğer konuşmacının sözünü keserek ona müdahale etmeyi her şeyden önce bir nezaketsizlik olarak değerlendiriyorum. Yine, Genel Müdürümüzün özellikle başlangıç sunumu esnasında Sayın Yavuzılmaz'ın sürekli müdahalesi sadece bize saygısızlık değil Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerine de bence saygısızlıktır, ona da bir saygısızlıktır.

DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) - İsmim zikredildiği için yanıt vereceğim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Söz verdiğinizde yanıt verirsiniz.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Şimdi, neden? Şundan dolayı: Yani Sayın Genel Müdürün sunumu içerisinde sizin de bizim de bütün üyelerimizin de katıldığı ve katılmadığı yönler mutlaka vardır ve bunlara anında cevap vermek suretiyle "Ben buradayım." demek milletvekilinin misyonuyla ve denetim komisyonumuzun KİT Komisyonu misyonuyla çok örtüştüğünü ben düşünmüyorum. Hakkın kötüye kullanılması ve nezaket sınırlarının aşılması da yine burada belli bir çerçevede içerisinde bütün üyelerimiz söz alacak, görüş ve kanaatlerini dile getirecek ama bunu yani bu sınırı aşarak, bütün üyelerin hakkını bloke ederek ve gasbederek dile getirmek bence o da yanlış. Aslında belki de Yavuzılmaz'ın söylediği kimi şeylerde bizim de katıldığımız noktalar vardı ama usul

kurallarını çiğnediği için, usul esastan önce geldiği için o esasında dile getirmek istediği bazı şeyler güme gitti diyebilirim yani kendi üyeleri de bunu dikkate almamıştır diye düşünüyorum.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Vekilim, kurumun sunumuyla ilgili konuşursanız sevinirim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz söz vereceğim, lütfen...

OSMAN ZABUN (Isparta) - Şimdi, öbür taraftan Sayın Karakaya'ya özellikle ben teşekkür etmek istiyorum yani kurumun içerisinde daha önce görev yapmış olması sebebiyle de bence çok önemli konuların altını çizdi. Özellikle Toprak Mahsulleri Ofisi yıllardır bu ülkede bir denge pozisyonu bulunan yani temel amacı kâr etmek olmayan, yeri geldiğinde zarar etmesi dahi makul görülen, görülmesi gereken bir kurum ve böylesi bir kurumun da bu denge misyonunu da önemli ölçüde ben karşıladığı kanaatindeyim. Çok fazla örneklemeye gitmeyeceğim ama sadece şurada bir tablo var, dikkatimi çekti tablo: 2021 yılı, sayfa 51; 2021 verilerinden yola çıkarak bakacağım. Hani bazen söyleniyor, işte, "Niye bu kadar buğday ithal ediliyor?" İşte, "Arpa niye böyle, şu niye böyle, bu niye böyle?" Ama orada, bakın, o tabloda aslında tablonun geneli aynı şeyi ifade ediyor, aynı şeyi bize anlatıyor ama 2021 yılının verilerine bakalım: Ortalama satış maliyeti 1.972 birim, ortalama satış hasılatı 2.272 birim, piyasa değeri 2.640-2.950 yani baktığınız zaman, satış maliyeti satış hasılatının altında yani satış hasılatı daha yüksek ama piyasa rakamları, piyasa değerleri bundan da yüksek. Yani piyasa zaten kendisini bir şekilde domine etmiş ve burada yeteri kadar alım yapmak ya da yapmamak suretiyle ya da iç veya dış alımlarını dengelemek suretiyle bir misyon üstlenmiş. Öbür taraftan, "arpa, arpa" deniliyor, arpada da aynı şekilde 1.598 birim satış maliyeti, 1.546 birim satış hasılatı yani çok cüzi bir miktar var ikisinin arasında. Piyasa fiyatına baktığımız zaman da 2.300 lira yani piyasada kendisini zaten bu şekilde domine etmiş. Mısır hakeza aynı şey, nohut hakeza aynı şey. Bütün bu verilere baktığımız takdirde, aslında Toprak Mahsulleri Ofisinin piyasada ne kadar önemli bir aktör olduğunu, piyasa dengeleyicisi olduğunu ve piyasanın sağlıklı işlemesi, çiftçinin emeğinin korunması, dolaylı olarak tüketicinin de daha sağlıklı fiyatlarla bu ürünlerden faydalanmasını sağladığını görüyoruz. Öbür taraftan, yıllardır bu ülkede buğdayla ilgili, işte, "Buğday ithal ediliyor, ihraç ediliyor." falan, bunların dedikodusu yapılır ama şu gerçek her zaman göz ardı edilir: Buğday, evet, alıyoruz ve son yıllarda özellikle bizim almış olduğumuz buğdayı mamul maddeye dönüştürmek suretiyle ihracımız söz konusu. Yani bunun bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmış olması ve bunun da alınarak üzerine katma değer sağlanmak suretiyle bugün dünyada en önemli makarna ve türevleriyle ilgili ihracatçı, üretici ülke konumuna geldik yani bunun göz ardı edilmemesi gerekir diye düşünüyorum. Bütün bunların yanı sıra yani bütün bunlara rağmen, 2021 mesela -yine dikkatimizi çekiyor- kârlılık esas değil ama belki bu rakamlar daha farklı olmuş olsaydı muhalefetten çok daha farklı şeyler dinleyecektik. Yine her ikisinin de makul oranlarda kârlarla kapattığını görüyoruz.

Ben, bütün bu süreçleri sağlıklı olarak yürüten başta kurum Müdürümüze, Genel Müdürümüze ve bürokrasiye teşekkür ediyorum. Sadece yani makro düzeyde bütün bu veriler çok önemli ve yerinde. Sahada karşılaşmış olduğumuz bir iki hususa dikkati çekmek suretiyle sözlerimi tamamlamak istiyorum. Özellikle bize gelen talepler ve şikâyetler -az önce Deniz Bey de söyledi- bu alım esnasında oluşan kuyruklar, randevu sisteminin daha sağlıklı çalıştırılabilir hâle getirilmesi gerekiyor, bu kuyruklar sıkıntı veriyor. Bir de burada yani adam belki bir gün bekliyor kuyrukta, bir gün bekledikten sonra, geliyor bakıyor ürüne, diyor ki: "Ben bu ürünü almam, benim alabileceğim kapasitenin altındadır." Ve bir gün bekledikten sonra geri gönderme muamelesiyle karşı karşıya kalıyor. Bu da mağduriyete neden oluyor. Bir de yine, bazı noktalar, biliyorsunuz, ulaşım açısından uzak, belki 50-60 kilometre gidiyor. Bu, yazın karşılaşmış olduğum bir problemdi, bu çözüldü, teşekkür ediyorum ama burada ifade etmekte fayda var diye düşünüyorum. Fatura talebi oluşuyor çiftçilerin ve talep ettikleri faturaları örnek olarak Isparta Şarkikaraağaç ilçesinden Konya'nın Akşehir ilçesine gidecekler ve oradan faturaya alacaklar. "Siz buraya geleceksiniz." şeklinde bir şey söyleniyor. Biz müdahale ettik, bundan vazgeçtiler. Bir gün belirlemek suretiyle, haftada bir gün belirlemek suretiyle ilçeye gittiler ve orada bu işi çözdüler ama bunu söylemiş olmak bile bence kurumun bunca önemine uygun düşmüyor diye düşünüyorum.

Ben tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Zabun.

Sayın Gökçek, buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekillerimiz, kıymetli bürokratlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün ilk toplantısını yaptığımız üst komisyon toplantılarımızın da ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Ben de Toprak Mahsulleri Ofisiyle ilgili ufak bir iki şeyi söyleyip birkaç da soru sormak istiyorum Sayın Genel Müdürümüze.

Tabii, biz 2021-2022 raporlarını görüşüyoruz ama 2023 de geldiği için ona da bakma fırsatı bulduk. Bu elimizdeki 3 raporu karşılaştırdığımızda morfin üretiminde bir düşüş görülüyor. Afyon Alkaloidleri Fabrikasının yıllık 112,5 ton morfin kapasitesi varken 2023 yılında bu üretim 43 tona kadar düşmüş durumda. 2020 yılında 90 ton dolaylarındaymış. Bu düşüşün sebebi nedir? Bunun sebebini sizden rica ediyorum. Bu üretimde dünya genelindeki pazardaki payımız nedir? İhracat verilerimiz ne durumdadır, bunu rica ediyorum. Yine, aynı fabrikada birim maliyetlere bakıldığında da 2021 yılında yüzde 42, 2022 yılında yüzde 98 ve 2023 yılında da yüzde 40 artış görülüyor. Birim maliyet 2020'de 2.499'dan 2023'te 9.781'e kadar çıkmış durumda. Bu maliyet artışı şu anda da devam ediyor mu? Artıyorsa -illaki devam ediyordur- ne ölçüde onu merak ediyorum. Bir de bu verimliliği artırmak için yaptığınız bir çalışma var mı? Mesela, üretimimiz düşüyor, birim maliyetimiz artıyor, üretimi artırsak bu birim maliyetlerin düşmesine de faydası olacaktır diye düşünüyorum. Bu konudaki çalışmaları merak ediyorum.

2022 raporunda sayfa 45 olarak not almışım, haşhaş kapsülünde ortalama morfin oranımızın yüzde 0,56'dan 0,85'e çıkarılması hedeflenirken 2022 yılı için 0,36'ya düşmüş. Şu anki güncel hedefimiz ne? Bu hedefe neden ulaşamadığımıza dair sizden yine bilgi rica ediyorum. 2023 ve 2024 yüzdemizi de söylerseniz, onu da sizden rica ediyorum. Ürettiğimiz haşhaştaki morfin oranı bizde şu an ne kadar ve dünya ortalamasını ne, dünyanın neresindeyiz, bunu sizden rica ediyorum. Çünkü malumunuz, haşhaş üretiminde dünyadaki ekim alanlarının neredeyse yarısı ülkemizde bulunuyor ama bu maliyetleri düşürmenin bir yolunu bulmamız gerekiyor ve morfin üretimini de artırmamız gerekiyor düşürmek için. Bu noktada, 2023 raporunda da Afyon Fabrikasının modernizasyonu ayrı bir bulgu olarak Komisyonumuzun önüne gelmiş durumda. Dünya piyasalarındaki rekabet gücümüzü artırarak ülkemizin kazancını, gelirini artıracak, katma değer meydana getirebilecek çalışmalara hız vermemiz

gerekiyor. Bu bağlamda da sizin TMO olarak hem total olarak hem de özellikle bu konuyla ilgili yaptığınız çalışmaları sizden rica ediyorum.

Yine, tarımda pazar gücümüzü artıran bir unsur da lisanslı depoculuk faaliyetleri, tartıştık zaten bulguda da. "Lisanslı depoculukta ne aşamadayız, nereye gelmeyi planlıyoruz?" gibi bir vizyonumuz var mıdır? Bu bağlamda nasıl bir çalışma yapıyoruz? Önümüzdeki yıllarda, mesela 2025 yılındaki varmak istediğiniz öngörünüz nedir? Stok ve depoculuk konusunda 2023 raporunda dikkat çeken bir bulgu var. Malumunuz, özellikle son yıllarda neredeyse her gün basında "Gümrükten domates döndü, fındık döndü, fıstık döndü." haberleri okuyoruz. Bu iadeler ekonomimize, üreticimize büyük zarar veriyor. Tabii, ülke itibarımıza da ciddi zarar veriyor. Bizlerin azami özen gösterip üreticilerimize yol gösterici olmamız gerekirken ne yazık ki görüyoruz ki TMO fındık muhafazasında gerekli özeni gösteremiyor. Ben sizden son on yılda aflatoksin analizi sebebiyle gümrükten dönen ya da iade edilen fındık miktarını öğrenmek istiyorum.

Bir konuda da yine hem bilgi edinmek hem de konuya biraz dikkat çekmek istiyorum: Ülkemizde genel olarak her alanda olduğu gibi tarımda da genç nüfus avantajımızı kaybediyoruz. Tarım nüfusumuz giderek yaşlanıyor, gençler de tarımsal üretimde yer almayı tercih etmiyor. Bu durumu tersine çevirmek için TMO olarak bir girişimde bulunuyor muyuz? Bu konuyu sizden rica edeceğim.

Yine, raporlarda kurumun finansman giderinde de dikkat çekici bir artış var. 2023 raporuna göre toplam giderlerin yüzde 59,9'una ulaşmış durumda finansman giderlerimiz. Bu finansman giderinin bu denli artmasının sebebi nedir? Bu bağlamda, biliyorum, KİT'ler hep kamu bankalarıyla çalışıyor ama yine de soracağım: Kamu bankalarıyla mı çalışıyoruz yoksa özel bankalarla da ilişkimiz var mı, onu öğrenmek istiyorum.

Son olarak da yine diğer bulgular arasında yer alan alt işverenler konusunda kurumun ne kadarlık bir alacağı kaldı? Davaları var mı? Varsa dava süreçlerine ilişkin güncel bilgi talep ediyorum.

Tekrar toplantılarımızın başarıyla geçmesini temenni edip hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Gökçek.

Buyurun Sayın Keskinkiliç.

DURMUŞ ALİ KESKİNKİLİÇ (Karabük) - Sayın Başkanım, KİT Komisyonumuzun değerli üyeleri, Toprak Mahsulleri Ofisinin Sayın Genel Müdürü ve değerli arkadaşlarım; 1929'daki yaşanan buhran neticesinde 1929-1939 arasında ciddi bir gıda krizi de meydana geldi. O yıllarda, özellikle çiftiçi ayakta tutmak açısından çareler arandı. 1931 Ziraat Kongresi'nde alınan kararlar neticesinde de 1939'da Toprak Mahsulleri Ofisi kuruldu. Bu, dünyada ilk örneklerden bir tanesidir bir regülasyon kuruluşunun kurulması yani "üreticinin korunması, tüketicinin kollanması" dediğimiz, tabir ettiğimiz, işlemi yapılacak, özellikle gıda esasında -ilk öncü kuruluşu buğdaydır ama şu andaki geldiği yer gıdanın birçok alanına da girdi Toprak Mahsulleri Ofisi- bir regülasyon kuruluşudur ve şunu söyleyeyim: Bu, tarımın merkez bankasıdır. Nasıl Merkez Bankası elinde belli bir döviz stoku, elinde belli bir kaynağı tutar ve gerektiği vakit piyasaya müdahale ederse Toprak Mahsulleri Ofisi de özellikle tarımsal üretimler açısından belli bir güç ve stok elinde tutar ve gerektiğinde üreticiyi korur, gerektiğinde de tüketiciyi kollar. Ülkemizde ve özellikle son bir yıldır yaşadığımız dünyadaki bu tarife savaşları, bu gümrük vergileri bize gıda güvenliği konusunda da birtakım sinyaller veriyor. Dünyanın en önemli tarım ihracatını yapan ülkelere, dünyanın tarım ihracatını oluşturan ülkelere baktığımızda, bu iki ülke arasında, Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasında ciddi bir tarife savaşı var. Bu savaşın gıdaya da sirayet etmesi belki mümkün. Bunun en basit örneğini, özellikle biz Ukrayna-Rusya savaşı sırasında dünyanın nasıl bir gıda krizine, nasıl bir tedarik krizine girdiğini, pandemide nasıl bir gıda krizine girdiğini gördük. O yüzden de Toprak Mahsulleri Ofisinin gücü ve kudreti bizim açımızdan son derece önem arz etmektedir.

Benim en çok dikkat ettiğim şey şu: Toprak Mahsulleri Ofisinin sermayesi 2,5 milyar TL idi ve 2 milyon ton buğdaya denk geliyordu, şu anda 124 milyar TL ve 10 milyon ton buğdaya denk geliyor. Sermayesini ölçerken de bunun yaptığı işle ölçmeniz lazım yani buğdaysa buğdayla ölçmeniz lazım. Yani 10 milyon ton buğdayı regüle etme kabiliyeti Toprak Mahsulleri Ofisinin gücünü gösterir. Nasıl Merkez Bankasının stoku elindeki gücünü gösterirse bu da aynı şekilde bizim gücümüzü gösterir. Ben bu konuda, özellikle 21'den 25'e kadar gelen bu sermaye artırımları konusunda Sayın Genel Müdürümüze ve Hazine ve Maliye Bakanlığımıza teşekkür ediyorum çünkü ciddi ciddi bir krizle karşı karşıya kalma ihtimalimiz vardı ve burada Toprak Mahsulleri Ofisinin de gücü bizim için önemli.

Arkadaşlar, Türk tarımının dört temel yapısal konusu vardır. Bunlardan bir tanesi planlama, bir tanesi örgütlenme, bir tanesi toplulaştırma ve sulama ve desteklemedir. Bu dört temel konu üzerinde Türk tarımına bakmak ve buradaki yapılan işlere, buralarda ne yapıldığına bakıp tarımın yolunu çizmek gerekir. Ve en önemli olan planlama kısmında da TMO gibi, Et ve Süt gibi regülasyon kuruluşlarımız bizim için son derece önemlidir. Burada birçok milletvekilimiz dile getirdi, dediler ki: "TMO her zaman kâr etmez, yeri gerekirse zarar da eder." Evet, yeri gerekirse tüketiciyi de kollamak açısından, üreticiyi de korumak açısından zarar da edebilir ama gıda güvenliğinin bizim gelecekte en çok konuşacağımız konulardan biri olacağının da farkındayız. Artık gıda güvenliği de ülkelerin millî güvenlik meselesi hâline gelmiştir.

Şimdi, tabii, birtakım şeyler var, burada onu ifade etmek istiyorum kısaca: Arkadaşlar, Sayın Sarıgül Hollanda'dan bahsetti. Şimdi, Hollanda Türkiye'de çok konuşulur da bu Hollanda nedir? Yahu, Hollanda'nın Avrupa'da tarımsal üretimde hiçbir değeri yoktur, yoktur; hayvansal üretimde de bir yeri, sıralaması yoktur; dünyadaki ilk 20 ülkeden bir tanesi de değildir. Türkiye ve Fransa çekişir bitkisel üretimde; bir sene Fransa birinci olur bitkisel üretimde, bir sene Türkiye birinci olur yani "Avrupa'nın tarım ülkesi" dediğimiz şey Fransa'dır. Peki, bu Hollanda nedir? Hollanda şudur aslında: Hollanda 960 milyar dolar civarında ihracat yapar, 897 milyar dolar da ithalat yapar. İthalatına baktığınızda, nedir bunun ithalatı? İlk 5 ürünü yani ithalatının yüzde 42'si tarım ürünleridir arkadaşlar. Adam alır, paketler, markalar, satar.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Tescil yapılan bir yer yani.

DURMUŞ ALİ KESKİNKİLİÇ (Karabük) - Yani "Hollanda" dediğimiz şey aslında -ve ihracatının büyük kısmını da Avrupa Birliğine yapar- Avrupa Birliğinin bir şekilde marketidir, tarım sanayisi güçlü bir yerdir.

Şimdi, buradan nereye gelmek istiyorum? Şunu ifade etmek istiyorum: Şimdi, biz ithalat yapınca hemen arkadaşlar "Yahu, bizler niye ithalat yapıyoruz kardeşim?" diyor. Yahu, biz ithalat yapıyoruz da ne yapıyoruz? İthalat yaptığımız şu arkadaşlar: Evet, buğday ithalatı yapıyoruz, yapıyoruz. Niye yapıyoruz? Bir kere, teknik bir sebepten yapıyoruz. Bakın, bizim bu bölgenin ve kuzey buğdayının arasında bir protein farkı vardır, teknik bir konudur bu; protein farkıdır, bunu bilmek lazım. Bizim bu coğrafyada 11 protein buğday yetişir, kuzeyde 13 protein buğday yetişir. Bu ne demek? Makarna yapmanız için makarnalık buğdayınızın 13 proteinin üzerinde olması gerekir. Siz makarnalık buğdayınızı, ununuzu nerede alırsınız? Kuzeyden alırsınız. Sadece biz almayız bunu, İtalya da alır bunu. Bakın, dünyada makarna üretiminde, makarna ihracatında miktar olarak Türkiye 1'inci, parasal olarak da İtalya 1'inci. Onların markaları var, markaları olduğu için bizden daha az satmalarına rağmen bizden daha fazla para kazanıyorlar. Bizim burada yaptığımız buğday ithalatından ve ondan sonra oluşturduğumuz katma değerden yani buğday, bisküvi gibi, birtakım buğdayla ilgili ürünler gibi, bulgur gibi oluşturduğumuz şeyden, bakın, 20 milyar dolarlık bir ithalat yapılmış, 32 milyar dolar ihracat yapılmış yani arada 12 milyar dolar bir dış ticaret fazlası oluşturulmuş; buna bakmak lazım.

İkincisi, mısır ithalatı çok söyleniyor bu ülkede, evet, mısır. Şimdi, mısır, belli bir coğrafyanın ürünüdür arkadaşlar. Yani Anadolu topraklarının büyük bir kısmı mısır üretimi için çok uygun alanlar değildir, dünyada bunun için uygun alanlar vardır. Şimdi, fazla su çektiği için de sulama konusunda...

İSMAİL OK (Balıkesir) - Yol bile getirilmesi lazım.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Onu da uzun uzun anlatırız ama Hocam, kısa keseceğim.

Şimdi, mısır ithal ediyorsunuz. Peki, mısırı nereye veriyorsunuz? Özellikle, hayvansal üretimde kullanıyorsunuz mısırı, hayvansal üretimde kullanıyorsunuz. Hayvansal üretimde yemlik olarak kullandığınız bu mısırdan ne elde ediyorsunuz? Yine bir katma değer elde ediyorsunuz, dahilde işleme rejiminden bahsetmiyorum, evet, ondan bahsetmiyorum. Bakın, bu ithalat-ihracat dengesine bir katma değerden bakarsınız. Burada oluşturduğunuz katma değere bakın; 9,7 milyar dolar mısır ithalatı yapılmış, efendim, 32 milyar dolarlık da beyaz et, yumurta vesaire ihracatı yapılmış ve arada oluşan rakama bakıyorsunuz 7,8 milyar dolar, yani burada bir katma değer oluşmuş vaziyette.

Şimdi, bütün bunlara baktığımızda şunu bilmemiz lazım: Arkadaşlar, tarım, evet tarım, gıda güvenliği millî bir güvenlik meselesidir, tarım gıda güvenliği bizim için son derece önemlidir ama bunun ticari dengelerine baktığımızda da az önce Hollanda örneğinde verdiğim gibi, sizin ne ithalatı yaptığınızın ve ondan oluşturduğunuz katma değer de ne olduğunun bilinmesi gerekir. Burada bakarsak rakamlara, buradan baktığımızda oluşan katma değer de aynı şekilde bu ülkeye, bu ülkenin çiftçisine destek politikasında kullanılan bir rakamdır. Nihayetinde biz bu verdiğimiz çiftçi desteklerini bu ülkede toplanan vergilerden veriyoruz. Ne kadar dış ticaret fazlası verirsek tarımda o kadar oluşan vergiden de çiftçimize destek vermemiz daha mümkün olur.

Şimdi, bir şey daha söyleyeyim, burada söylendi, yanlış şeylerin kayda geçmemesi için söylüyorum. "Çiftçi sayısı düşüyor." Ya yok öyle bir şey. ÇKS diye bir sistem var arkadaşlar, ÇKS sistemi, Çiftçi Kayıt Sistemi; girin o sisteme, o sistemde bakın bakalım Türkiye'de çiftçi sayısı düşüyor mu düşmüyor mu? Ben bir rakam vereyim size, kontrol edebilirsiniz. 2021 yılında Türkiye'deki çiftçi sayısı 2 milyon 173 bindi, 2025 yılına geldiğinde 2 milyon 344 bin; çiftçi sayısı artıyor. "Alan küçülmüş." diyebilirsiniz. Ekilen alanlara bakıyorum, ÇKS'de kayıtlı alanlara; 151 milyon, şimdi bakıyorum, 167 milyon.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hangi yıllar arasında?

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Bakın, 20 ve 25, ÇKS sisteminden kontrol edin Sayın Vekil, bana inanmayabilirsiniz.

İZZET AKBULUT (Burdur) - 19, 20, 21 yılları arasına...

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Kontrol edin, kontrol etmekte yarar var. 21, 22, 23; hepsinde artarak gidiyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Çiftçilik iyi bir şey olsa AKP'li milletvekillerinin hepsi çiftçiliğe başlar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz, lütfen.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Eyvallah, ne güzel, hepimiz çiftçiliğe başlayabilsek, hepimiz köylü çocuğuyuz, hepimiz oradan geldik. Toprakdan geldik, toprağa gideceğiz; hiç sıkıntı yok, çiftçilik güzel bir şeydir.

Evet, şimdi, arkadaşlar, bakın, bu birtakım yanlış bilgilerin olmaması için söylüyorum. Bir başka şey; ya, bakın, Sayıştay raporları... Ben de KİT'te bürokratlık yapmış bir insanım. 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, 5018 sayılı Mali Denetim Kontrol Kanunu'nun 71'inci maddesinde "Kamu zararı" diye bir ifade geçer. Sayıştay bir denetim sırasında bir usulsüzlük bulmuş ise sizi direkt yargıya sevk eder kardeşim.

Şimdi, bakın, Sayın Deniz Yavuzylmaz, orada "usulsüzlük" diye bir tabir kullandınız. Ben bu raporu okudum, bu raporda usulsüzlük tabiri yok. "Usulsüzlük" dediğimiz an kamu zararının oluşmuş olması gerekir, Sayıştayın da onları sevk etmesi gerekir. Sayıştayın burada yaptığı ne? Sayıştay burada bir uyarı yapıyor, Sayıştay önerilerinde uyarılar yapar. Diyor ki: "Bu işlemi böyle böyle yapmanız birtakım şey oluşturabilir." diyor.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - "Kamu zararı oluşturabilir." diyor.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - "Kamu zararı olma ihtimali." diyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hangi konuda uyarılmış?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Dinleyelim lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ne konuda uyarılmış? Söylerseniz, kayda geçsin.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Tabii tabii.. Söylüyor "Yüzde 90'ı buradan direkt teminle yapmanız doğru değil; rekabeti engelleyici olabilir, fiyat politikalarınızı sıkıntıya sokabilir." diyor ama burada kayıtlara geçsin diye söylüyorum "Usulsüzlük." dediniz, usulsüzlük kelimesi yok burada. Burada usulsüzlük diye bir şey yok. Usulsüzlük olsa zaten bu işlemlerden sonra bir soruşturma açılması...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - "Pazarlık usulüyle yapamazsınız." diyor zaten.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Deniz Yavuzylmaz, dinleyelim.

Sayın Keskinkılıç, toparlayalım.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Bakın "Yapmayın." diyor, "Yapamazsınız." diyor.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - "Milletvekilleri görevinizin gereğini KİT Komisyonunda yapın." diyor.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Bakın, burada bütün her şey kayıt altına giriyor. Oradaki arkadaşları usulsüzlük yapıldı diye suçlarsak bunun doğru olacağı kanaatinde değilim.

Ben Komisyon çalışmalarının hayırlı olmasını temenni ediyorum. Toprak Mahsulleri Ofisimizin az alım yapması bence başarıdır. Piyasa demek ki normal şeyinde gidiyordur. Yani orada rakamlara öyle bakmak lazım, regülasyon kabiliyetine bakmak lazım.

Ben bütün kurum çalışanlarımıza gayretlerinden dolayı teşekkür edeyim.

Ha, bir şey daha söyleyeyim: Arkadaşlar, ücret politikasıyla ilgili söylüyorum. TMO'nun çalışma şartları ağırdır. Az önce sayın milletvekilimiz de söyledi, millet yazın tatil yaparken TMO'da çalışanlar güneşin altında giderler, mahsul alırlar. O yüzden TMO'daki insanların diğer kurumların aldığı ücretin bir miktar daha fazla ücret almasında ben yarar görüyorum.

Son bir şey daha söyleyeyim Sayın Başkanım, Toprak Mahsulleri Ofisi gibi kurumların, regülasyon kurumlarının, Et ve Süt Kurumu ve TMO'nun KİT Kanunu'yla yönetilmesi doğru değil, benim kanaatim. Neden? Çünkü bunların anında hareket etmesi, anında işlem yapabilmesi için özel kanuna ihtiyacı var. Kesinlikle bu regülasyon kurumlarının aynı Merkez Bankası gibi çalışması lazım. Özel bir kanuna ihtiyacı olduğu kanaatindeyim.

Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum, hürmetlerimi sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Keskinkılıç.

Sayın İrmez, buyurun.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, kurumun değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biliyorsunuz, daha önce de alt komisyon denetim toplantılarına da katıldık, orada bize sunulan dosyalara, raporlara da baktık. Yani onlarda olduğu gibi maalesef bugünkü denetimini yapacağımız kurumun da dosyası hakikaten bomboş; yani diğer alt komisyonların toplantılarında gözlemediğimiz kadarıyla yine geçmişe dair, öz geçmişe dair bilgiler ve genel müdürlerin yaptığı konuşma metinlerinde pek fazla bir şey yok, onu özellikle belirtmek gerekir. Yani, şimdi ilk toplantı olduğundan kaynaklı da nasıl verimli geçecekse diğer toplantılara da mutlaka ayna niteliğinde olacaktır bu toplantı.

Şimdi, özellikle bunu net bir şekilde belirtmek gerekir; gerçekten AKP'nin mevcut tarım politikası her yönüyle iflas etmiş durumdadır. Yani bir tarım ülkesi olan Türkiye'nin tarımı yok olmuş, durma noktasına gelmiştir. Yani ülkedeki çiftçilerin desteklenmesi gerekirken dış alımlarla üretimin noktalanması âdeta arzu edilmiş durumdadır.

Şimdi, tarım ülkesi olan Türkiye'de Sayıştayın 2021 Raporu'na baktığımız zaman TMO alımlarının yüzde 82'sini dış alım oluşturmakta. Bu durum tamamıyla bizim açımızdan skandal niteliğindedir. Şimdi, bunu bu şekilde görmek gerekiyor. Yerli ve millî olmaktan, hatta öz kaynaklardan bahseden bu iktidar Türkiye'yi diğer tüm konularda olduğu gibi tarım politikasında da maalesef dışa bağımlı hâle getirmiş durumda. Şimdi, üretimi desteklemek yok, çiftçiye desteklemek yok, dışa bağımlılığı sonlandırmak hele hele hiç yok, onu göremiyoruz. Şimdi neoliberalizmin yılmaz savunucusu olan bu iktidar sağlıkta da eğitimde de olduğu gibi maalesef tarımı da sözde dünya standartları adı altında IMF programlarına kurban etmiştir. Yani ülkede kooperatifçilik bitirilmiş durumda, tarım politikasını gıda ve tarım tekelleri belirler olmuş durumdadır. Bunu nasıl çözeceğiz? Esas mesele, aslında tartışılması gereken nokta bu. Dış alımlarla, çiftçinin mağdur edilmesiyle çözüm değil çözümsüzlük maalesef dayatılmaktadır. Tarım emekçilerinin çiftçilerin yok sayıldığı, görülmediği, seslerini duyurmalarına dahi tahammül edilmediği bir dönemden geçiyoruz. "Türkiye'de tarım bitti." demek cehaletin ve art niyetin işareti değil hakikatin ve yaşananların özetidir. Bugün tarlada, bahçede ürünü olan çiftçi dertli, limon üreticisi maalesef dertli, domates üreticisi dertli, çay üreticisi dertli, fındık üreticisi dertli. Tabii, bu dertlerin tek bir sebebi var, o da bu iktidarın ta kendisidir; AKP iktidarı ve onun tarım politikasıdır. Neden? Çünkü dediğimiz gibi, kooperatifler maalesef işlevsizleştirilmiş durumdadır.

Dünyada fındık üretiminin yüzde 70'ini karşılayan Türkiyeli fındık üreticisinin emeği maalesef gasbedildi, ürettiği fındığı şirketlere peşkeş çekildi. Toprak Mahsulleri Ofisi kuyruklarında çile çeken fındık üreticisinin dertlerine bir an önce son verilsin Sayın Genel Müdür, TMO'nun fındık alımları açıklamasını son güne bırakılması engellensin.

Şimdi, Sayıştayın hem 2021 hem de 2022 yıllı raporlarında yer verildiği üzere, kurumda göze çarpan noktalardan biri de sapma oranları olmuştur, bizim tespit ettiğimiz nokta. Bu kadar köklü bir kurumun her dönemde kalemler arasındaki sapmaların fazlalığı dikkate değer bir durumdadır. Örnek olarak, bakın, bütçede "Başlıca Alımlar" kaleminde yüzde 69'luk bir sapma söz konusudur. Öncelikle bu sapmanın nedeni nedir?

Yine, 2022 yılına ilişkin "Dönem Net Kârı" kalemindeki sapma negatif yönde yüzde 36'dır. Kurum yöneticilerinden bizlere doyurucu cevaplar elbette ki vermelerini istirham ediyoruz. Bu sapmalar basitçe "öngörüsüzlük" olarak mı yorumlanmalıdır?

Şimdi, üreticilere ödemelerin geç yapılmasına ilişkin TMO'nun en esas görevi elbette ki üreticiyi korumak, üretici ödemelerini geç bırakmamaktır. Maalesef büyük mağduriyetler oluşturuluyor bu noktada; üretici, çiftçi bu gecikme nedeniyle zarara uğratılmaktadır, finansal kayıp yaşanmaktadır ve çiftçi mecbur kalıp ürününü tüccara satmak durumunda kalmaktadır çünkü ürününü nakde çevirmek zorundadır ve tüccar da çiftçinin bu zor durumunu fırsata çevirmekte, ürünü ucuza satın almakta ve Toprak Mahsulleri Ofisine kârlı bir şekilde satış yapmaktadır. Burada korunup kollanan kim olmuştur? Elbette ki çiftçi değildir. Varlık nedeni üreticiyi korumak olan bu kurum marifetiyle ve zimni yardımıyla kazanan yine çiftçi değil tüccardır. Sayıştay raporlarıyla da söz konusu durum tescil edilmiştir ki bilinmeyen bir gerçek söz konusu değildir. Bu sorun sürekli karşımıza çıkmaktadır. Konuya cevaben verilen "Sermaye yetersizliği" yetersiz ve gereksiz bir cevap olmuştur. Kurumun finansman bulmak için krediler çekip faiz ödemesi ise bir başka skandal durum olmuştur.

Şimdi, gündemimizdeki en önemli noktalardan bir tanesi de biliyorsunuz bu zirai don konusu, partimiz de buna ilişkin sözünü söyledi, gündemleştirmeye çalıştı. Burada bizim tavrımız elbette ki oldukça net, tüm çiftçilerimizin fark etmeksizin zirai dondan ve kuraklıktan dolayı meydana gelen zararları mutlaka karşılanmalıdır. TMO'nun bu konuda adım atması gerekmekte. Bu konu sürüncemede bırakılacak elbette ki bir konu değildir. Tarım politikaları iklim değişiklikleri göz önünde bulundurularak yeniden

oluşturulmalıdır. TMO'nun bu konudaki tedbiri ne olacak? Bu zirai dondan kaynaklı zarara uğrayan çiftçilere ilişkin TMO'nun bir planı, programı var mıdır? Sayın Genel Müdürün en azından bize bir izahat verme konusunda söz alması bizi sevindirecektir.

Bir diğer konu bu alkaloid fabrikası su arıtma tesisinin yapımı. Neden bir şekilde uzun yıllara evrilme durumu söz konusu? Bu son durumla ilgili bizi bilgilendirirseniz iyi olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın İrmez.

Sayın Akalın, buyurun.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Pardon, Sayın Akalın, sizden sonra son 2 konuşmacımız var, onu da bilgilendirmek adına söyleyeyim.

Buyurun.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Çok değerli hazırun, toplantımızın Türk tarımı için hayırlara vesile olmasını niyaz ediyorum. Sunumu için de Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğümüze ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi, alt komisyonda teknik değerlendirmeler yaptık, yapıldı, ben tarım politikalarının geldiği nokta üzerine birkaç değerlendirme yapıp Toprak Mahsulleri Ofisiyle ilgili birkaç kelam edip sonra da yine sorular sormak istiyorum.

Şimdi, burada herkes ülkemizdeki tarım politikaları ve geldiği noktayı çok iyi biliyor ancak konuşmaları dinleyince sanki farklı bir ülkede yaşıyoruz gibi bir durum maalesef ortaya çıkıyor. Bakın, tarım politikalarının millî güvenlik politikası kadar veya politikaları kadar önemli olduğuna inanan bir kişi olarak ben size Trakya'daki durumu, tüm Türkiye'de aynı ama Trakya'daki durumu birkaç cümleyle özetlemek istiyorum. Trakya'da köyler bomboş, boşaldı, gençler tarımda yok ve tarım yapma yaş ortalaması 60'ın üzerine çıkmış vaziyette. Daha önemlisi, bakın, Trakya'daki verimli tarım arazileri kimlerin eline geçiyor maalesef bilmiyoruz. Şimdi, buradan soruyorum: Bu bir tarım politikası mıdır? Yani Trakya'daki arazilerin yabancıların eline geçmesi Türkiye'nin tarım politikası mıdır şimdi, bunu merak ediyorum ve bu soruyu soruyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisiyle ilgili dört konu üzerinde yorum yapıp sonra da bir iki soru sormak istiyorum.

Şimdi, fiyat politikaları sizce yanlış değil midir? Bu politikalar Türk çiftçisini yok etmek için mi belirleniyor bunu merak ediyorum. Siz de biliyorsunuz, burada herkes de biliyor, bu fiyatlar maliyetlerin altındadır. "Prim" diyorsunuz, prim olarak önerdiğiniz de ta bir sene sonra veriyorsunuz, verdiğiniz primin de maalesef hiçbir anlamı kalmıyor.

Şimdi, depolama kapasitesiyle ilgili; depolama kapasitesinin yeterli olmadığı kesin. Özel sektör depolamayla ilgili teşvik edilirken Toprak Mahsulleri Ofisinin kendi depolarını artırması gerekmiyor mu ve bu alanda yatırım yapması gerekmiyor mu? Bunu da yine merak ediyorum.

Son olarak kenevirle ilgili bir soru sormak istiyorum; daha önce sordum, yazılı da sordum ama maalesef cevap alamadım. Kenevir üretiminde 16 firma belirlediğini söylüyorsunuz, bu firmaları hangi kriterlere göre belirlediniz? Bunu ben çok merak ediyorum ve bu belirlenen firmaları açıklayabilir misiniz?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Akalın.

Buyurun Sayın Demir.

ŞAHZADE DEMİR (Gaziantep) - Sayın Başkan, Sayın Genel Müdürüm, Komisyonumuzun değerli üyeleri; öncelikle sizleri Allah'ın selamıyla selamlıyorum. Bu ilk toplantının da hayırlara vesile olmasını ve önümüzdeki süreçte yapacağımız toplantıların da verimli geçmesi açısından örnek teşkil etmesini istiyorum.

Bizim sorunlarımızı rahat bir şekilde konuşabilmemiz lazım, bunun yapılabilmesi için de bu ortamın ne Hükümeti dövme ortamına dönüşmesi ne de noter olarak kullanılması gerekiyor. Objektif bir şekilde, samimi bir şekilde bizim her biri birer stratejik kurum hâline gelen teşebbüslerimizin faaliyetlerini, çalışmalarını, eksiklerini fazlalarını konuşabilmemiz gerekiyor. Bu anlamda, Türkiye'de bizim aşamadığımız sorunlarımız elbette ki vardır. Özellikle tarım ve hayvancılık anlamında bizim açmazlarımız var, birtakım sorunlarımız var, bunlar da maalesef her geçen gün biraz daha fazla çözümsüzlüğe mahkûm hâle geliyor. Bu, bu sektörün büyümediği, TMO'nun büyümediği, iş yapmadığı anlamına gelmiyor elbette, çok değerli çalışmalar da yapılıyor. Tarım sektörü aynı zamanda büyüyor fakat hem değişen dünya şartları hem artan ihtiyaç talep anlamında hem de toplumun ihtiyaçlarının her geçen gün artması noktasında tarım sektörünün, hayvancılık sektörünün de her geçen gün kendisini aşması, talep noktasında, arzın da karşılanabilmesi noktasında kendini yenilemesi, güncellemesi gerekiyor. Bu noktada bazı sıkıntılar yaşanıyor. Türkiye'de tarım ve hayvancılık hakikaten çok pahalı, maliyetler çok yüksek ve biz buna bir çözüm bulamıyoruz. Bunu "enflasyon" olarak tarif ediyoruz ama "Enflasyonla mücadele noktasında adil bir mücadele var mı, yok mu?" konusunun aslında konuşulması lazım çünkü bir önceki yılda buğday fiyatı 10 lira iken örneğin geçen yıl belirlenen fiyat 11 liraydı ama enflasyon bunun kaç katıydı? Bunun hesabını yapmamız ve çiftçiyi bu noktada ayakta tutmak, beslemek, daha rahat dünya şartlarına cevap verebilecek, dünyayla rekabet edebilecek bir noktaya taşımak noktasında, özellikle enflasyonla mücadele ve maliyetlerin düşürülmesi noktasında çok etkili adımlara ihtiyaç var.

Domates üreticisi -haberlere de çıktı, hepiniz de izlemiştinizdir muhtemelen- "Domatesin kilosunu 30-35 liraya mal ediyorum ama pazarda 15 liraya satamıyorum. Dolayısıyla -deviriyordu domates kasalarını- ben yapamam bu işi." diyordu.

ÇKS'deki üyelerin sayısının artması bir noktada bana göre çiftçilerin sayısının arttığı anlamına gelmiyor ya da çiftçilerin sorunlarının olmadığı anlamına gelmiyor. Bir kere ÇKS'ye üye olan birisinin oradan çıkması için bir gerekçe yok çünkü çiftçiliğe devam ediyorsa küçük de olsa, önümüzdeki yıllar için de olsa orada kalmaya devam ediyor, yoksa çiftçiliğin, desteklerin ve benzeri diğer avantajlarından istifade etmesi durumu söz konusu değil. Ben yakından tanıdığım kendi ailemden söz edeyim. Babam ÇKS'deydi, o zaman -on yıl önce için söylüyorum- ailemden bir kişi ÇKS'deydi; aynı tarla, aynı çiftçilik, şu anda belki 10 kişi var ÇKS'nin içerisinde fakat aynı alan, aynı üretim.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Alan dar Sayın Vekilim, alan dar, kayıtlı alan dar.

ŞAHZADE DEMİR (Gaziantep) - Evet, Sayın Vekilim.

Şimdi, kısır bir döngü söz konusu. Sulama noktasında ciddi sıkıntılarımız var. GAP projesinin tamamlanmamış olması ya da kısmen tamamlanmış olması ciddi bir sıkıntı. Maliyetlerin düşürülmesi noktasında elektrik ve sulama anlamında çok ciddi atılımlara ihtiyaç var. GAP projesinin ana sulama kanalları ta Kızıltepe'ye kadar gitmiş ama bunun sulamaya dönüşmesi, tarlaya ulaşması noktasında gerekli olan yan kanalların hiçbirisi yapılmamış. Elektrik üretimiyle alakalı kısımlar tamamlanmış ama sulamaya tekabül eden kısımları tamamlanmamış. Yani bunları eleştiri anlamında ya da birilerini vurmak anlamında söylemiyorum, bunlar Türkiye'nin gerçeği.

Tarımın daha kolay hâle getirilmesi lazım, mevcut şartlarla daha iyi mücadele edebilecek çiftçilerimizin olması lazım. Türkiye'de tarım çok hassas, çok kırılgan. Bir sel felaketi, bir don, bir kuraklık sektörün dengelerini altüst edebiliyor. Türkiye'de tarımın bu kadar kırılgan olması yanlış, çok ciddi bir eksiklik. Evet, bunlar afetlerdir, bunlar muhakkak yaşanacak ama sektörü daha güçlü, bu tür durumlarla daha güçlü bir şekilde mücadele edebilecek ya da daha az etkilenmesine vesile olacak sektörel adımların, kurumsallaşma anlamında daha sağlam adımların atılması lazım. Bunun aşılması noktasında bu hepimizin eksikliği, ülkenin eksikliği. Dolayısıyla başta siyaset kurumunun eksikliği, icracılarımızın eksikliği. Bunları aşmamız noktasında biraz daha fazla reel, biraz daha sorunlarımızı reel bir şekilde görmeye dönük bir anlayışa ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Bu vesileyle, daha fazla uzatmadan teşekkür ediyorum.

Son olarak şunu da söyleyeyim Sayın Başkanım: Şimdi, don meselesine birçok vekil arkadaşımız işaret etti. Birçok sektörü vurmuş özellikle İç Anadolu'da ve Akdeniz kıyılarında. Bununla birlikte, doğu illerinde, Mardin, Urfa, Şırnak, Diyarbakır, Batman gibi illerde de çok ciddi bir kuraklık afeti var. Dolayısıyla hem don hem kuraklıkla mücadele anlamında etkili bir mücadele anlayışına özellikle bu yıl için ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Demir, teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, Komisyon toplantılarına gelen üyelerin Genel Kuruldaki gibi kılık kıyafetine dikkat etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tabii, toplantılarımıza gelen üyelerimiz, Genel Kuruldaki gibi burada da kılık kıyafetimize dikkat etmemiz gerekiyor. Sayın Demir...

Peki, teşekkür ediyorum.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

1.- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz, son konuşmacı olarak sözü size veriyorum.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Başkanım, toplantıda biraz önce iktidar partisi milletvekili arkadaşların sayıları muhalefet milletvekilleri sayılarından daha düşük hâle gelmişti. Ben son konuşmacı olduğum için, konuşmadan sonra siz bir ibra oylaması yaptırabilirsiniz. Dolayısıyla bu doğrultuda karşında bir eksiklik varsa o doğrultuda siz uyarırsanız, arkadaşlar salonu teşrif ederlerse denetimi daha sağlıklı yaparız, yoksa buradan bir ibra çıkmayacak, bilginiz olsun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz, siz niye benim yerime karar alma noktasında böyle ısrarcısınız? İlk toplantı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz de ibra edilmesini istemiyoruz anladığım kadarıyla.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ya, lütfen... Onu da bize bırakın ya! Son konuşmacı olarak, zaten seviyorsunuz, geçmiş dönemde de son konuşmacı olarak hep siz söz alırdınız.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Pardon.

Önceki konuşmalarınızda otuz dakika konuştunuz, otuz dakika dinledik sizi.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Teşekkür ediyorum.

Yani konuşma süresini ve hakkını milletimiz vermiştir. Dolayısıyla biz milletimizin sorunlarını dile getirmek için bu süreyi, bu kısıtlı süreyi kullanmaya çalışıyoruz.

Öncelikle Karabük Milletvekilimizin Türkiye ve Hollanda arasında bir karşılaştırması oldu ithalat-ihracat dengesi açısından. Günün sonunda tüm formüller, tüm işlemler yapılabilir ama neticesi vatandaşların gayrisafi millî hasıladan aldığı paydır. Bir devletin iyi yönetilip yönetilmediğinin ölçüsü budur, iktidarların da karnesi budur.

Şimdi, bakalım Hollanda ile Türkiye kıyaslandığında nasıl bir karne ortaya çıkıyor: Hollanda'nın kişi başına düşen millî hasıladan payı 70 bin dolar, Türkiye'nin ise 13 bin dolar. Arada ne kadar fark var? 5 kat fark var. 5 kat Türkiye Cumhuriyeti devleti sınırları içinde yaşayan vatandaşımız bir Hollandalıya göre maalesef daha zor şartlarda yaşamak zorunda kalıyor. Tabii, buna çiftçisi de dâhil. O nedenle örnek verirken veya verilen örneklerle cevap verirken bunlara lütfen dikkat edelim.

Diğer taraftan, ben şuna da şaşırdım: Yani Türkiye dışarıdan mısır alıyormuş; evet, güzel. Mısırı yem yapıyor, evet. Tavuklar, horozlar onu yem olarak yiyor, güzel. Sonra da ortaya çıkardığı ürünü, yumurtayı yurt dışına satıyor, bunu anlatıyorsunuz. Hatta yurt dışından ithal ettiği ürünü ihracata dönüştürdüğü için vergi muafiyetlerine de tabi, bir de üstüne avantaj. Unuttuğunuz bir tek şey var, Türk çiftçisi. Türkiye'de yaşayan ve çalışan çiftçiler nerede, bu işin neresinde? Niye o bahsettiğiniz,

ithal edilen mısırı bizim çiftçimiz üretmiyor? Soru bu, sıkıntı bu ve bu soruyu kendinize sormadığınız için bizim geldiğimiz nokta şu: Bir de üzerine Sudan'da tarla, tarım arazisi alıp, kiralayıp, Sudanlıları çalıştırıp, onlara para verip buradaki çiftçilerin geçimini daha da büyük sıkıntılara sokmayı göze aldınız ama koşullar ve şartlar orada bu işlemi yapmanıza mâni oldu.

Yani aynı zamanda yine anlamakta zorlandığım şey; burada ithalat övgüsü yapılmaz. İşte "Ona dönüştü, buna dönüştü." Ya, bu ithalat, millî varlıklarımızın yurt dışına çıkması. İthalat yaparken parayı kime ödüyörüz, ülke kime ödüyor? Yabancı ülkeye ödüyor, yabancı şirkete, yabancı çalışana. Bunun faturası da yine vatandaşımızdan çıkıyor. Tabii, hayatta mı? Hayatta. Hani dediniz ya "ÇKS'de şu kadar çiftçi var, çiftçilerin sayısı bu." diye ama sorun şu ki çiftçi sadece bir sayı değil, aynı zamanda bir insan, çocuğu çocuğu üniversiteye gidiyor, okula gidiyor, ihtiyaçları var, sağlıklı büyümesi, beslenmesi lazım o çocuğun, protein alması lazım. Alabiliyor mu? Yazıyor mu ÇKS'de o çiftçinin çocuklarının da hangi şartlarda yetişmek zorunda olduğu? Belki de tek çaresi, mecburen çiftçiliğe devam etmekte olduğu için o listenin içinde yer alıyordur.

Yani, değerli arkadaşlar, benim şaşırdığım bir diğer konu da şu: Gerçekten şaşıırıyorum. Sanki biz KİT Komisyonu değiliz, burada, Mecliste bir denetim Komisyonu değiliz, herhangi bir komisyonmuşuz gibi Sayıştay raporlarına bakacağız, orada usulsüz olan, yanlış olan uygulamaları yazdığında sanki bizim bu uygulamalar karşısında burada bir yetkimiz yokmuş gibi, ibra etme, etmeme veya konuyu bir başka noktaya taşımak gibi hiçbir yetkimiz yokmuş gibi bütün işi Sayıştay tespit mi etti; bir de suç duyurusunda bulunsun, çok güzel, kime karşı? İktidarın bürokratlarına karşı. Yani şimdi bu söylediğiniz şeyin hiç inandırıcılığı var mı? Bizim burada bunu yapmamız lazım.

Bakın, şunu anlatıyorum, diyorum ki: Sayıştay tespit etmiş, 497 ihalenin 494'ü doğru usulle ihale edilmemiş, bunu yazmış ve neticesinde ihalelerin yüzde 99,4'ü yanlış usulle ihale edilmiş. Biz buna tırnak içinde "usulsüz işlem" diyoruz. Horoz resminin altına horoz yazmaya gerek var mı? Horoz diyor işte. Yani bu ihalelerde madem bir sorun yok, her şey yolunda, fiyatlar doğru oluştu; ne işi var o zaman burada bu bulgunun? Kaldı ki bulgunun içinde fiyatların yüksek oluştuğu da ifade edilmiş durumda, rekabetçi durumun oluşmadığı da belli, usulsüzlük tespit edilmiş. Şimdi, elinizi vicdanınıza koyarsınız, dersiniz ki: "Burada bir sorun var. Ben bunun gereğini yaparım." Veya gereğini yerine getirmiyorsanız da lütfen burada toplumu veya bizi ayrıca yanıltmaya çalışmayın, bunu yapmayın.

Diğer taraftan, şimdi, pembe bir tablo çizildi ama, hani, teknik komisyonuz diyoruz, teknik açıdan bir değerlendirelim, bir bakalım. Kurumun mali borçları 2020 yılında 1 milyar 901 milyon liraymış, 2021 yılında 5 milyar 534 milyon liraya çıkmış, 2022 yılında nereye çıkmış? 39 milyar 690 milyon liraya çıkmış kurumun mali borçları. Kurum dehşet verici bir şekilde borçlanıyor. Peki, borçlandı, nereye ödüyor bu paraları; bir de ona bakalım, oraya doğru geliyorum. Kurumda son üç yılda bu mali borçların yükseliş oranı 20 kat, 20 kat daha fazla borçlanmışsınız. Kuruluşun cari yıl giderinde önceki yıla göre yüzde 232 oranında artış var. Şimdi, bunlar normal oranlar mı? Hani, övgülerle yaklaşan ama denetlemesi gerekenlere ben de bunu soruyorum adımı anarak eleştiriler getirdikleri için. Gider artışlarının daha çok finansman giderleri, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler ile ilk madde ve malzeme kalemlerinde olduğu da raporlardan görülüyor. Finansman gideri ne kadar, biliyor musunuz? Kurumun finansman gideri yani faiz, komisyon, vade farkı, kur farkı olarak ödediği tutardan bahsediyorum; 3 milyar 232 milyon lira. Bilmiyorum, şu salonda 3 milyar 232 milyon lirayı bir arada gören biri var mı? Hepimizi toplasanız acaba o kadar parayı görmüş müydünüz? Bu, finansman gideri olarak harcanmış.

Şimdi, doğru yönetilen bir kurumun -sadece genel müdürlük açısından söylemiyorum, bakanlıklar açısından da söylüyorum- böyle bir finansman gideri ödemesi kabul edilebilir mi? Bir yandan yerlilik, millîlik nutukları atılacak, diğer yandan son beş yıl boyunca kullanılan banka kredileri için 4 milyar 66 milyon lira faiz ödemesi yapılacak. Hadi açıklayın, ben de bunun açıklamasını istiyorum, bunu açıklayın. Bakalım "yerlilik, millîlik" derken ibra oylamasında bu faiz giderini onaylayacak mısınız; ben de onu görmek istiyorum.

Ayrıca, finansman giderleri de toplam giderlerin ne kadarı, biliyor musunuz? Sayıştay raporuna göre yüzde 47'si yani kurumun normal giderlerinin yüzde 47'si finansman gideri. Şimdi, bu kurum iyi mi yönetiliyor, bunu mu anlayacağız buradan? Kurumun katlandığı finansman gideri 2020 yılında 76 milyon lirayken, 2021 yılında 453 milyon lirayken... Bakın, her şey bu güzellemeler yüzünden oluyor. Övgü, övgü, övgü o finansman giderlerine; sonuçta 2020'de 76 milyon olan, 2021'de 453 milyon lira olan finansman gideri 2022 yılına gelindiğinde 3 milyar 328 milyon lira olarak gerçekleşmiş, son üç yılda 43 kat artmış ve siz de buna karşılık ne yapmışsınız? 2022 yılında 10 milyar lira sermaye artırımını yapmışsınız, tebrik ediyorum. Sermaye artırımını sunuş konuşmanızda ifade ettiniz ya, teşekkür ettiniz Bakanlığa, dediniz ki: "Sermaye artırımını yaptınız." Böylece borcun sermayeye olan oranını düşürdüler, mali tabloları yansırken de düşük bir oran olarak yansıyacaktı ama netice itibarıyla bu sermaye artırımını aslında bizim gerçekleri görmemizi engelleyen bir duruma yol açmış oldu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toparlayalım Sayın Yavuzılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Toparlıyorum.

Aynı zamanda, şimdi, biraz önce ifade ettim ben mali borçları ve finansman giderini; daha günceline gelelim, 2023 yılına gelelim, bakalım ne hâle dönmüş. 2022 yılında 39 milyar lira olan mali borç, 2023 yılında 90 milyar liraya çıkmış. Hadi arkadaşlar, söyleyin "Bu ülkede ekonomik kriz yok." deyin; hadi söyleyin bakalım "Ekonomik kriz yok." Hepsi sizin suçunuz mu? Yani maliye ve hazinenin doğru yönetilmemesinin bir sonucu da değil mi bu?

Diğer taraftan, finansman gideri 2022 yılında 3 milyar 328 milyon liraydı; 2023 yılına geldik, ne oldu? 14 milyar 520 milyon lira oldu.

Değerli arkadaşlar, söyleyecek çok şey var ama bu kısım mali tabloların yorumlanması bakımından bence yeterli. Ha, ben mali tablo okuyorum.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - 25'e de gelebilir misiniz lütfen. 25'te kredi borcu var mı kurumun?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, ben Sayıştay raporlarından söylüyorum. Yani, bakın...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Keskinkiliç, lütfen, Sayın Genel Müdürümüz yanıtlayacak zaten.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Arkadaşlar, burada da şöyle bir sıkıntı var: Yani 2020'de faiz ödemişsiniz, 2021'de ödemişsiniz, 2022'de ödemişsiniz, 2025'te örnek olarak siz faiz ödemediğinizde velev ki, otomatik olarak dünya ticaret sisteminde

2020, 2021, 2022'de ödediğiniz faizler iade mi ediliyor? Ya, bu 2020, 2021'de Cumhuriyet Halk Partisi mi iktidardaydı? Siz iktidardaydınız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, toparlayalım Sayın Yavuzılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Kusura bakmayın, sorumluluk tabii ki sizde olacak yani. İşte "Vatandaş niye fakirleşiyor?"un cevabı burada; faiz ödüyorsunuz, faiz.

Şimdi, ben şöyle hızlıca her konuyu... Atlıyorum konuşmamak için, şu anda geçiyorum. Şimdi, haşhaş ekimiyle ilgili de bir değerlendirme... Hani, çok kısa geçti ama...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Son olarak değerlendirmenizi alıyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Şunu söyleyeceğim: Haşhaş ekiminde, Türkiye dünya yasal haşhaş ekim alanları içerisinde yüzde 45'lik bir paya sahip. Bu doğru mu veya hangi oranda paya sahip? Morfine eş değer opiat ham madde üretimi bakımındansa yüzde 15'lik bir paya sahip. Bunu neden daha yüksek bir rakama çıkaramıyoruz?

Diğer taraftan, Birleşmiş Milletler Teşkilatınca Türkiye'ye verilen 700 bin dekar limit dahilinde 13 ilde haşhaş ekimi ve çizilmemiş kapsül üretimi yapılıyor. Diğer ülkelere hangi limitler verilmiştir? Bu ülkelerin limitleri, oranları ve miktarları sizden istiyorum. 2002 yılından beri bu oranlar, miktarlar hangi noktaya gelmiştir diyorum.

Söyleyecek çok şey var ama çok uzatmayacağım. Çok kıymetli bir devlet büyüğümüzü anarak bitirmek istiyorum. Haşhaş konusunda... Ben Zonguldak milletvekiliyim. Zonguldak'ta uzun yıllar milletvekilliği yapan, birçok dönem milletvekilliği yapan, aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanlığı da yapan merhum Sayın Bülent Ecevit'in bu konuda çok müthiş bütün emperyalizme karşı verdiği bir mücadele, bir duruş var. Onun söylediği özlü bir söz, diyor ki: "Biz milliyetçiliği sokak duvarlarına değil, Kıbrıs'ın topraklarına, Ege'nin deniz yataklarına yazmışız; biz milliyetçiliği Batı Anadolu'nun haşhaş tarlalarına yazmışız." O nedenle, ben bu kadar güçlü olabileceğimiz bir alanda üretimimizi artırmak için uluslararası alanda tüm gayretin gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Tüm Yönetim Kuruluna, kurumda görev alan herkese, emeği geçenlere de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Deniz Yavuzılmaz.

Böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi sözü Sayın Genel Müdürümüze vermeden önce bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak yanıt verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi sayın milletvekillerimizin sorularını yanıtlamak üzere sözü size veriyorum.

Buyurun.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyeleri; genel konuları birleştirerek kısa kısa yanıtlar vereceğim, kalanına da ayrıntılı yazılı olarak cevaplar vermeyi planlıyoruz. On beş gün süre içerisinde cevap vermeyi planlıyoruz.

Özellikle randevu konusunu dile getiren vekillerimizle ilgili... Malum 2023 yılındaki çok yoğun bir TMO'ya arz dolayısıyla randevu sisteminde bir sıkışma, daralma meydana gelmişti, bunu kabul ediyoruz ama bir ay içerisinde o sistemi biz rahatlattık. Akabinde de yeni bir randevu sistemi oluşturarak -yani az önce bahsedilen vekillerimizin 2023'teki bilgilerine göre söylediklerini değerlendiriyorum- 2024 yılında hiçbir üreticimiz randevu alma problemi yaşamadı. Rahatlıkla e-devlet üzerinden, diğer Tarım Bakanlığının kayıt sistemleri üzerinden de randevu alabildiler.

Efendim, bir konu da LİDAŞ konusu yani lisanslı depolar konusu. Burada Toprak Mahsulleri Ofisi lisanslı depoların sahibi ve yasal sorumlusu gibi bir anlayışla veya bir beklentiyle sorular soruldu. Amenna, biz buna da varız ama lisanslı depoların yasal sorumluluğu Ticaret Bakanlığımızın uhdesindedir. Toprak Mahsulleri Ofisi lisanslı depoların işverenidir, içine ürün koyup o ürünün de kirasını verip girdiği gibi çıkmasını da bekleyen, buna göre analizlerini takip eden bir konumdur. Elbette, lisanslı depoların eksiklikleri, problemleri... Yeni bir uygulama, Türkiye'ye yeni yeni girdi, üreticiler yeni yeni alışıyorlar, en çok kullanan kurum da Toprak Mahsulleri Ofisi, özellikle yoğun zamanlarda. Dolayısıyla problemlerini de ihtiyaçlarını da biliyoruz ve Ticaret Bakanlığıyla bu konuyu paylaşıyoruz.

Sayıştay bulgularında meydana gelen, tespit edilen lisanslı depoya ilgili tespitlerden de kendi üzerimize düşenler varsa onları yerine getiriyoruz ama yasal mevzuatını gerektiren konuları da Ticaret Bakanlığımıza iletiyoruz. Bunu da Sayıştaya bir bilgi olarak sunuyoruz.

Zirai don konusu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani konu Ticaret Bakanlığına iletiliyor mu Başkanım? KİT Komisyonu olarak bize ayrıca mı iletilecek? Ticaret Bakanlığının Sayıştay raporuna mı girecek konu?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ticaret Bakanlığının Sayıştay raporuna girer.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Veya Ticaret Bakanlığının yetkilisi var mı?

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Tabii, Ticaret Bakanlığı burada yok da, Ticaret Bakanlığının yetkilisi yok burada ama iş Ticaret Genel Müdürlüğünde bir daire başkanlığı şeklinde mevzuatını takip eden, yönlendiren, izinlere veren ve denetimlerini yapan bir kurum var, birim var. Biz Toprak Mahsulleri Ofisi olarak lisanslı depolara ürün koyarız, ürünü alırız, parasını veririz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ürün sizin...

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Ürün bizim, depo bizim değil, depo yatırımcıların veya borsaların.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, Sayın Genel Müdürüm, hızlı bir şekilde cevaplayalım.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Zirai don konusunda sorular geldi. Bu noktada, tabii, Tarım ve Orman Bakanlığımız bu zirai don afetinin yaşandığı günden itibaren taşra teşkilatlarıyla büyük bir alarm içerisinde. Bugün de gene genel değerlendirmeler yapıldı. Muhtemelen Sayın Bakanımız şu anda Kabineye de bu konuda bir bilgi sunacaktı.

Ülke genelindeki hasarların tespiti için çok yoğun bir şekilde çalışmalar yapılıyor. Bununla ilgili bir takvim de belirlenmiş durumda hasar tespit süreleri, bununla ilgili yapılabilecekler ve sonraki telafi imkânları noktasında...

Efendim, Toprak Mahsulleri Ofisinin referans fiyat uygulamaları yani taban fiyat uygulamaları konusunda görüşler belirtildi. Toprak Mahsulleri Ofisi -sunumda da bahsettim- birtakım kriterleri dikkate alarak alım fiyatlarını belirler ve bu bir referans fiyattır yani tüm ürünü Toprak Mahsulleri Ofisi alsın amacıyla hazırlanan veya açıklanan bir fiyat değildir. Çiftçinin o fiyatın altında bir fiyatla karşılaşması hâlinde kendisini sigorta edebileceği, görebileceği bir fiyattır. Dolayısıyla sayın vekillerimizden bu konuda çok daha vazih açıklamalar oldu. Ürünü alarak veya almayarak da piyasa regüle edilebilir ki geçen sene malum mısırdaki biz hiç fiyat açıklamadık, ihtiyaç da söz konusu olmadı. Dolayısıyla referans fiyat uygulamalarımızın bu şekilde anlaşılması lazım.

Bir önemli konu, Sayıştay bulguları, elbette 2021-2022 yıllarındaki bulguları... Efendim, şunu söylemekte yarar var: Sayıştay bulguları bu masalara gelene kadar Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından zaten herhangi bir eksiklik, ihtiyaç veya bir bulgu bize intikal ettiği zaman onunla ilgili tedbiri almaya çalışıyoruz, bunu da Sayıştay yetkililerine bildiriyoruz. Yani bazen burada bulgu olarak görünen bir konu kurum olarak telafi edilmiş, karşılığında tedbir alınmış noktada da olabiliyor. Elbette çok önemli, hiçbir şeyi, en ufak bir şeyi ihmal ettiğimizi söylemek mümkün değildir. Bu noktada, hem merkez teşkilatı hem taşra teşkilatı son derece hassastır ve Sayıştay'ı da sıklıkla bilgilendirmekteyiz. Bunun yanında ilgili başka kurumlar olursa onları da bilgilendiriyoruz.

Tabii, burada özellikle dile getirmekte yarar var. Bu temizlik ve güvenlik hizmet alımları 7434 sayılı Kanun'a göre açık ihale usulüyle yapılmaktadır yani istisna kapsamında kesinlikle yapılmamıştır. Alım sonrası ve acil zorunlu taşımalarda gecikmemek adına bazı ihaleler pazarlık usulüyle yapılabilmektedir ama en az 700 firmaya, bu işle, taşıma işiyle uğraşan ülke genelinde 700 firmaya duyurular yapılarak, bilgilendirmeler yapılarak bu alımlar yapılmaktadır ve kapalı zarfla yapılmaktadır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bazıları yüzde 99,60 oranında.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bakın, siz sorularınızı sordunuz Sayın Yavuziyılmaz, lütfen, rica ediyorum.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Efendim, onu da söyleyeceğim.

Taşıma, tamir, tadilat faaliyetlerinde bölgesel farklılıklar göstermektedir. Tek merkezden yapıldığında araçlar girmektedir. Merkezinde, bölgesinde yapılan ihalelerde maliyet daha da düşebilmektedir.

Biraz önce bahsedilen, üzerinde de durulan, kısaca söyleyeceğim, 2020-2021 yılında özellikle girdi fiyatlarında, parantez içinde mazot fiyatlarında taşıma ihaleleri bir ayda, yirmi günde eskimekteydi. Dolayısıyla yeni yeni ihaleler yapılmıştır, tekrarlanmıştır çünkü ihaleyi üstlenen ve yapamayan firmalar sözleşmeyi imzalamaktan imtina etmiştir. Sıklıkla fiyat hareketleri... Hatta bununla ilgili bir kanun çıktı sonradan bu sıkıntıların giderilmesi için. O dönemi kapsamaktadır yani kurumun herhangi bir fiyatı kendisinin yükselmesi gibi, eski fiyata göre şöyleyken yeni fiyata göre böyle dikkatsizliği söz konusu değildir. Bunun ayrıntısını yazılı olarak vereceğiz.

Bu konuda, bir konu daha...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Diğerlerini yazılı olarak verebilirsiniz Sayın Genel Müdürüm. Çok sayıda soru soruldu, değerlendirme yapıldı.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - İki konuya... Evet, çok sayıda...

Efendim, borcumuz yoktur. TMO'nun kullandığı krediler ürün alım bedeli olarak değerlendirilmiştir. Mümkün olan kısa vadelerle alınmıştır ve satış dönemlerinde de kapatılmıştır.

Açık yığın konusunu bir kere daha söylüyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Finansman gideri de mi hayal?

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Efendim?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Finansman gideri hayali mi?

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Elbette, kesinlikle, finansman giderleri kamu bankalarından ağırlıklı olarak kullanılmıştır ve ödenmiştir, mümkün olan kısa sürede, bir aylık, üç aylık, altı aylık vadelerle yapılmıştır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bu kadar finansman gideri...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen, dinleyelim.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Açık yığın konularında da Türkiye'nin ürün rekoltesinin yüksek olduğu yıllarda bu yapılabilmektedir. Burada da bütün vekillerimizi, bütün kamuoyumuzu üreticilerimiz yakından takip etmiştir. Üreticilerimiz zaten bizim yoldaşımız, yandaşımız, yanında çalıştığımız insanlar. Açık yığınlarla bir problem, bir sıkıntı yaşadığı zaman öncelikle bize bildirecek kişiler ama binde 58 gibi yüzde 1'in altında bir kayıp oranıyla süreç izlenmiş, takip edilmiştir.

Ben buradaki görüşlerin, değerlendirmelerin, hepsinin bize önemli katkılar sağlayacak değerlendirmeler olduğunu, eleştirileri de aynı şekilde dikkate alacağımızı arz ediyorum.

Hazırnu ve Komisyonu Sayın Başkanım, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2021 ve 2022 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce 2021 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2021 yılı bilançosu ve 102.060.333,91 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, ibra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, 2022 yılının sonuç bölümü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2022 yılı bilançosu ve 238.670.085,21 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2021 ve 2022 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır. Tüm katılımcılara ben teşekkür ederim.

Diğer kuruma geçmeden önce, saat 18.00'de başlamak üzere bir on dakika toplantıya ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 17.50

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 18.07
BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)
BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel ÇOŞKUNYÜREK (Bolu)
SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)
KÂTİP: Durmuş Ali KESKİNKILIÇ (Karabük)

----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza devam ediyoruz.

2.- Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün (AOÇ) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toplantımıza Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün 2021 ve 2022 yıllarının bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Sayın Müdürümüzden başlamak üzere toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim arkadaşlar.

Sunumunu yapması için sözü Sayın Müdüre vermeden önce bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum. Sayın Müdürüm, konuşmanız bizlere daha önceden dağıtıldı, bu nedenle daha verimli bir çalışma olması adına sunumunuzu kısaca tamamlamanız daha yararlı olacaktır.

Buyurun, sözü size veriyorum.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Sayın Başkan, kıymetli üyeler, değerli katılımcılar; sözlerime başlamadan evvel, şahsım ve kurumum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti bağımsızlık mücadelesini kazandıktan sonra, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, ülkenin kalkınması ve ilerlemesi için hızla çalışmalara başlamış, 1925 yılında genç cumhuriyetin topraklarını daha verimli hâle getirmek, Türk çiftçisine azimle ve kararlılıkla neler yapılabileceğini göstermek amacıyla Ankara'da çorak bir arazide çiftlik kurma kararı almıştır, bu kararıyla aynı zamanda ekonomik kalkınmanın tarımla başlayacağı mesajını da vermiştir. Atatürk, dönemin tarım uzmanlarından çiftlik kurulacak alanın tarıma uygun olup olmadığının incelenmesini istemiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda yerli ve yabancı tarım uzmanları özetle "Bu öyle bir teşebbüstür ki elverişsiz toprak ve iklim koşulları altında ya sabır tükenir yahut para." diyerek alanın çiftlik kurmaya uygun olmadığı görüşünü sunmuşlardır. Atatürk ise "İstediğim yer böyle bir yer olmalıdır, Ankara'nın kenarında hem bataklık hem çorak hem de fena bir yer." diyerek "Bunu biz ıslah etmezsek kim gelip ıslah edecek." kararlılığını ortaya koymuş, yüz yıl önce mayıs ayında Atatürk Orman Çiftliğini kurmuş ve o günden bugüne tarım ile gıdanın referans noktası olmuştur. "Gazi Orman Çiftliği" adıyla kurulan Atatürk Orman Çiftliği, 11 Haziran 1937'de Atatürk tarafından hazineye devredilmiş, 1938 yılında Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumuna bağlanmıştır. 1950 yılında çıkarılan 5659 sayılı Kanun'la Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak bugünkü statüsüne kavuşmuştur. Atatürk Orman Çiftliği, 1937 yılında hazineye bağışlandığında yaklaşık 55.538 dekar arazi varlığına sahipken 1939 ila 1983 yılları arasında çıkarılan yasalarla 22.428 dekar arazi farklı kurum ve kuruluşlara satılmış veya devredilmiştir. 1983 yılından günümüze kadar son kırk iki yıldır Atatürk Orman Çiftliği arazilerinin satışı veya mülkiyetinin devriyle ilgili herhangi bir kanun çıkarılmamış olup arazi varlığında değişiklik olmamıştır. Günümüzde mevcut arazi varlığı 33.110 dekadır. Atatürk Orman Çiftliği arazileri korunması amacıyla 1998 yılında birinci derecede doğal ve tarihî sit alanı ilan edilmiş, 2006 yılında 5659 sayılı Kanun'a "Atatürk Orman Çiftliği arazileri üzerinde konut, ticaret ve sanayi amaçlı yapılaşma yapılamaz." maddesi eklenerek arazilerin koruma kalkanı genişletilmiştir.

Sayın Başkan, kıymetli katılımcılar; Atatürk Orman Çiftliği kuruluşundan bu yana ağaçlandırma çalışmalarına büyük önem vermiş, arazisinin yüzde 67'sine tekabül eden 22.200 dekar alanı park, orman ve rekreasyon alanına dönüştürerek Ankaralılara doğal yaşam alanı sunmuştur. 2021 ile 2022 yılları arasında yaklaşık 500 dekar alan park ve rekreasyon alanına dönüştürülmüş ve Atatürk'ün "Halka gezecek, eğlenecek, dinlenecek sıhhi yerler temin etmek." ilkesine uygun şekilde halkın hizmetine açılmıştır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ankapark'ı mı kastediyorsunuz?

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Hayır Vekilim.

Bitkisel üretim faaliyetleri kapsamında dış mekân süs bitkileri, meyve fidanı ve tıbbi aromatik bitkilerden olan lavanta ve bunun gibi ürünler üretilerek piyasaya sunulmaktadır. Cumhuriyetimizin ilk yıllarında Atatürk'ün öngörüsüyle inşa edilen kültürel mirasa konu yapılarımızın titizlikle restore edilerek yeniden hayat bulması sağlanmıştır. Bu yapılar sadece birer bina değil, bir dönemin ideallerini, bir milletin kalkınma yolculuğunu ve bu toprağa duyulan derin sevgiyi simgelemektedir. Bugün, bu kültürel miras Atatürk Orman Çiftliğinin kalbinde yaşamaya devam etmekte, geçmişten geleceğe uzanan bir köprü olarak yılda on binlerce ziyaretçiyi ağırlamaktadır. Atatürk Orman Çiftliği, 100'üncü yılında bu kültürel mirasını daha ileriye taşımak için özel bir adım daha attı. Tarihî Hamam binasına kitap-kahve bakış açısıyla restore ederek yepyeni bir kimlik kazandırdı. Bu alan ders çalışmak isteyen gençlerin, sakin bir ortam arayan, sanat ve tarihle iç içe vakit geçirmek isteyen herkesin buluşma noktası olacaktır. Tarihin zarafetini, sanatın ilhamını ve modern yaşamın ihtiyaçlarını bir araya getiren bu özel alan 100'üncü yılın anlamına yakışır bir şekilde kapılarını açmak için gün sayıyor. Her köşesinde emek, her detayında sevgi olan bu mekânda sizleri de bu yolculuğun bir parçası olmaya davet ediyorum.

Sayın Başkan, kıymetli katılımcılar; Atatürk Orman Çiftliği, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Hilesiz ve nefis gıda maddeleri temin etmek." ilkesinden hareketle, sağlıklı ve güvenilir gıdaya erişimi temel bir sorumluluk olarak kabul etmektedir. Bu kapsamda, bitkisel ve hayvansal üretimin yanı sıra Türkiye genelinde doğal üretim yapan çiftçiler, kooperatifler ve birliklerden temin edilen ham maddeler kurumumuz bünyesinde üretim tesislerinde işlenerek halkımızın tüketimine sunulmaktadır. Günlük 80

ton kapasiteli süt fabrikamızda pastörize süt, yoğurt, kefir, tereyağı, dondurma, peynir ve bunun gibi üretimler gerçekleştirilmektedir. 600 ton kapasiteli bal fabrikamızda bal dolumu yapılmakta ve yılda 2 milyon litre kapasiteli meyve suyu fabrikamızda çeşitli meyve suları üretilerek piyasaya arz edilmektedir. 2024 yılı içerisinde kurumumuzda 6,5 milyon litre çiğ süt, 205 bin kilogram bal alımı gerçekleştirilmiş, karşılığında kooperatif ve birliklere toplam 133 milyon TL deme yapılmıştır. Türkiye genelinde başta kadın kooperatifleri olmak üzere, 16 ilde üretim yapan 23 üretici kooperatif ve birlikte doğrudan iş birliği kurulmuş, yaklaşık 32 milyon TL değerindeki yerel ve doğal rnler Atatürk Orman iftliği satış mağazalarında tüketicilerle buluşturulmuştur. Atatürk Orman iftliği olarak üreticilerimizin emeğine değer katmaya, pazarlama ve satış süreçlerine sürdürülebilir destekler sunmaya, sağlıklı gıda üretimini desteklemeye ve yerli üreticinin yanında olmaya kararlılıkla devam ediyoruz ve edeceğiz.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vizyonuyla temelleri atılan ve Türk tarımının simge kuruluşlarından olan Atatürk Orman iftliği, bugün, geçmişten aldığı ilhamla geleceğe kararlılıkla yürümektedir. Ürünlerimizi daha geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla tanıtımı ve halkımıza doğrudan arzı hususunda önemli bir adım daha atılmış, hlihazırda 5 olan satış nokta sayısının artırılmasına yönelik projelendirme süreçleri başarıyla tamamlanmıştır. Söz konusu projelerle eş zamanlı olarak dijitalleşme vizyonumuz çerçevesinde e-ticaret altyapımızın güçlendirilmesi ve geliştirilmesi de planlanmaktadır. Sayıştay Başkanlığı ve geçmiş yıllardaki Komisyonumuzun nerileri doğrultusunda bugün yalnızca Ankara'da değil, ülkemizin dört bir yanındaki 25 ilimizde Atatürk Orman iftliği rnleri halkımızla buluşmaktadır. Tamamlanan altyapı çalışmaları sayesinde çok yakında Türkiye'nin tüm illerinde daha güçlü ve yaygın bir şekilde yer aldığımızı birlikte göreceğiz. Geçmiş yıllarda satış noktası sayısı 1.200 iken 2024 yılı itibariyle bu sayı 9.600'lere çıkarılmıştır; önümüzdeki yıllarda bu rakamın katlanarak artması amacıyla gerekli planlamalar titizlikle yapılmaktadır. Atatürk Orman iftliği olarak artan talepleri karşılayabilmek ve üretim tesislerimizde hlihazırda üretilmeyen ya da kapasite yetersizliği nedeniyle üretilemeyen ürünleri de kalite ve güven esaslarından ödün vermeksizin halkımızla buluşturabilmek için kapsamlı bir markalaşma stratejisini hayata geçirmiş bulunmaktayız. Bu strateji doğrultusunda, kontrol ve denetimi doğrudan Atatürk Orman iftliği tarafından yürütülen marka hakkı kiralama yöntemi benimsenmiş, böylece ürün çeşitliliği ve ürün miktarı önemli ölçüde artırılmıştır. Attığımız bu adımlar sayesinde yalnızca yurt genelinde değil, ihracat potansiyelimizle birlikte uluslararası pazarda da güçlü bir varlık göstermeye başlamış bulunuyoruz. Aynı zamanda bu yöntemle ülkemizde atıl kapasitesi bulunan gıda üretim tesislerinin ekonomiye kazandırılmasına vesile olunmuş, yerli üretim desteklemesi ve güçlendirilmesi açısından önemli bir katkı sunmaya başlanmıştır. Atatürk Orman iftliği dn olduğu gibi bugün de ülkemizin üretim gücünü ve millî değerlerini yansıtan bir miras olmaya devam etmektedir.

Sayın Başkanım, kıymetli katılımcılar; Atatürk Orman iftliği bu stratejiyle Almanya, Belçika, Hollanda gibi ülkelere ihracat yapmış, Azerbaycan ve Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne bayilik yöntemiyle ürün göndermektedir. 2025 yılında markanın yurt dışında bilinirliğini artırmayı ve ihracat hacmini genişletmeyi planlamaktayız. Kuruluşundan bu yana halkın hizmetinde olan Atatürk Orman iftliği, yüz yıllık mirasını kurucusunun ilkeleri doğrultusunda geleceğe taşımaya kararlıdır. Toprağımızın her sathını Atatürk'n ve cumhuriyetin emaneti olarak görüyor ve bu misyona uygun projeler üretmeye devam ediyoruz. 5 Mayıs 1925'te kuruluşunun 100'nc yıl dönümünü kutlayacağımız Atatürk Orman iftliği yüz yıllık tecbesiyle Türkiye Yüzyılı'nda geçmişten aldığı gle başkent Ankara'mızın ve tüm ülkemizin yüz akı olmaya devam edecektir.

Atatürk Orman iftliğinde 64 memur, 210 işçi olmak üzere toplam 277 personel görev yapmaktadır. 165 adet kiralık alanın 95'i kamu kurumlarına, 70'i ise zer kuruluşlara kiralanmıştır. Kurumumuz, personel giderleri dâhil tüm yatırım ve cari harcamalarını kendi öz kaynaklarıyla karşılamakta, bağlı bulunduğu bakanlıktan veya hazineinden herhangi bir denek almamaktadır. 2024 yılında enflasyon düzeltmesinin Atatürk Orman iftliği dönem kârı üzerindeki etkisi negatif yönde 130 milyon TL olmuştur. Enflasyonsuz dönem kârı ise 95 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Enflasyon düzeltmesi sonucunda faaliyet dönemi 35 milyon TL zararlı kapanmıştır. 2025 yılı için ise 1,1 milyar TL'lik bütçe planlanmış ve 317 milyon TL kâr tahmin edilmektedir. 2025 yılının ilk çeyreğinde faaliyet kârımız ise 52 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Atatürk Orman iftliği, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün feragat mektubunda belirttiği üzere "iftliklerin yerine göre araziyi ışlah ve tanzim etmek, muhitlerini güzelleştirmek, halka gezecek, eğlenecek ve dinlenecek sıhhi yerler, hilesiz ve nefis gıda maddeleri temin eylemek" misyonu ile çalışmalarını büyük bir özveriyle sürdürmeye devam ederek bu mirası da yüceltmeyi en önemli sorumluluğu olarak görmektedir.

Sözlerime son verirken katılımlarınız için teşekkür eder, bu değerli toplantının kurumumuz ve ülkemiz adına hayırlı sonuçlar doğurmasını temenni eder, hepinizi saygıyla selamlarım.

BAşKAN MUSTAFA SAVAş - Teşekkür ederim.

şimdi Atatürk Orman iftliği Müdürlüğünün "neriler" görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2021 yılı alt komisyon raporunda 2, 2022 yılı alt komisyon raporunda 2 öneri bulunmaktadır.

şimdi önerilerin görüşmelerine başlıyoruz. 2021 ve 2022 yıllarının 1 no.lu nerileri benzer mahiyette olduğundan birlikte işleme alacağız.

Daha güncel olan 2022 yılının 1 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIşTAY TEMSLCS - neri 1:

Kurum alacaklarının tahsilatında gecikme yaşanması.

Ankara Büyük şehir Belediyesiinden olan ve sresinde ödenmeyen alacakların artmaya devam etmesi hâlinde kuruluşun finansman sıkıntısına gireceği de dikkate alınarak alacaklarının etkin bir şekilde takip edilmesi.

BAşKAN MUSTAFA SAVAş - Buyurun Sayın Genel Müdür.

ATATÜRK ORMAN İFTLĞ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Ankara Büyük şehir Belediyesiinin güncel kira borçlarıyla birlikte toplam 438 milyon TL borcuna karşılık yapmış olduğu 172 milyon TL deme sonrasında 27 Mart 2025 tarihi itibariyle 265 milyon 706 bin TL borcu bulunmaktadır. neriler doğrultusunda tahsilatla ilgili çalışmalarımız devam etmektedir Sayın Başkanım.

BAşKAN MUSTAFA SAVAş - neri üzerinde söz almak isteyen yemiz var mı?

Buyurun Sayın Keskinkılıç.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Atatürk Orman Çiftliği rahmetli Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk çiftçisine en büyük emanetidir. Çiftliğin kuruluşu o zamanki Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Hacı Ziya Bey'in çiftliğini bağışlamasıyla başlamıştır. Yani o zamanki Ankara Belediye Başkanı Hacı Ziya Bey var ve Hacı Ziya Bey kendi çiftliğini bağışlıyor, bu çiftliği bağışlamasıyla birlikte de Atatürk Orman Çiftliğinin temelleri atılıyor. Şimdi ben buradan bir şey rica ediyorum: Rahmetli Atatürk'ün mirasıdır bu çiftlik bize, aynı zamanda, o zamanki Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Ziya Bey'in de bize bir hediyesidir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O da muhtemelen Cumhuriyet Halk Partilidir.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Evet, kendisi de bir Cumhuriyet Halk Partilidir.

Ben bu hatıralara hürmeten, özellikle Büyükşehir Belediye Başkanımız Mansur Yavaş Bey'in bu 265 milyon TL borcu ödemesini Cumhuriyet Halk Partili üyelerden özellikle rica etmelerini istiyorum. Kendileri konser vesaire yapıyorlar, 70 milyon TL, 80 milyon TL konser paraları ödüyorlar, buna karşılık da Atatürk'ün hatırasına hürmeten, Ziya Bey'in hatırasına hürmeten lütfen bu borcu da öderlerse çok iyi olur. Bu borç faiz hariçtir arkadaşlar, 265 milyon lira borç faiz giderleri hariç. Ayrıca kurum her ay 26 milyon lira Büyükşehir Belediyesine fatura kesiyor, bu faturayı kestiği andan itibaren KDV'yi ve muhtasarlara da ödemek zorunda kalıyor ve bu konuda ben özellikle Cumhuriyet Halk Partili Komisyon üyesi arkadaşlarımdan bir devreye girmelerini rica ediyorum. Teşekkür ediyorum kendilerine. İnşallah, bu konuda Mansur Bey'i ikna ederler, bu para da ödenirse çok iyi olur, bu hatıralara da bir hürmet olur kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Yavuzılmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Değerli Vekilim, önerinizi biraz daha geliştirelim; siz önce, 801 milyon dolar harcanıp atıl hâle getirilen ANKAPARK'ı AK PARTİ'li yetkililerden ve Melih Gökçek'ten bir tahsil edin. Vatandaşın vergilerinden ödenmiş olan, çarçur edilmiş olan... Bakın, burada da imzası var altında, onu bir tahsil edin önce. Hatta, önce onun bir hesabını sorun, hesap vermesi gerekenler onun bir hesabını versin. Sonra, vatandaşın vergileriyle oluşan belediye bütçesinin nasıl harcanması gerektiği konusunda da biz sizin bu önerilerinizi birlikte değerlendirelim. Ankara Büyükşehir Belediyesinin bütçesi vatandaşlarımızın ödediği vergilerle oluşmuştur. Önemli olan şey, kamunun birbiri arasında bir transfer yapmasından daha öte, bu bütçenin doğru kullanılmasıdır, bu bütçenin çarçur edilmemesidir. Dolayısıyla, Ankara'nın göbeğinde, Türkiye'nin başkentinde, Atatürk Orman Çiftliği arazisinin içinde -atıl vaziyette- 801 milyon dolara bir park yapılmaya çalışılmış içinde dinazorların vesairelerin şunların bunların olduğu, bu arada da ülkede ekonomik kriz var ve bu çarçur edilmiş, benden sonra söz almak isteyen arkadaş, bu 801 milyon dolarlık harcama yapılan ANKAPARK'ı savunan bir arkadaş varsa söz alsın. Söz almazsa o parkın, o harcamanın arkasında durmadığını aslında o da göstermiş olacaktır. 801 milyon dolarlık park ne demek? 30 milyar 518 milyon lira demek. Bu ne demek? 1 milyon 380 bin adet asgari ücret maaşı demek. Ne demek? 5 milyon 535 bin adet emekli maaşı demek.

Değerli arkadaşlar, madem konu açıldı, bu konuyla ilgili sizden harekete geçilmesi için -hazır, iktidar partisiniz ya- aksiyon bekliyoruz. Aksi takdirde, 801 milyon doları...

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - ANKAPARK sizde beş senedir, Mansur Bey'de.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, sizin için düşük bir rakam olabilir ancak bu para belediye bütçesinden harcandı. Bu para sizce hedefine ulaştı mı? 801 milyon dolara bu ülkede yapılacak çok daha fazla şey var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz... Sayın Yavuzılmaz...

MEHMET DEMİR (Kütahya) - O dediğiniz ANKAPARK'ı siz yıkamıyorsunuz şu anda.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - ANKAPARK berbat bir iştir, bir.

İki: Keşke bulguyu okusaydınız, bu borcun 2015 yılından itibaren geldiğini görürdünüz. O arada da yine, Ankara Büyükşehir Belediyesinin AK PARTİ yönetiminde olduğunu bildiriniz, keşke okusaydınız, öyle sorsaydınız. Bakın, ne diyor bulgu?

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Belediyede devamlılık esas.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın vekillerim, karşılıklı konuşmayalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Değerli arkadaşlar, iki kere iki dört eder, dört; buradaki borcu oluşturan sizsiniz. Yahu, arkadaş, SGK borcu yapan sizsiniz, sizin yaptığınız borcu biz ödüyoruz. İller Bankasına yaptığınız borçları biz ödüyoruz.

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Kendi borcunuzu ödüyorsunuz.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Atatürk Orman Çiftliğiyle bunun ne alakası var?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Arkadaşlar, lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sizin oluşturduğunuz borç, 2015 yılında yapılmış borç.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Deniz Bey, Atatürk Orman Çiftliği... Ne olursunuz, yeterince zaman kaybettik ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ayrıca size başka bir şey söyleyeyim, madem açtınız konuyu.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Konuyu kim açtı?

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Siz açtınız konuyu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Karabük Vekili açtı.

Siz oraya, Atatürk Orman Çiftliğinin sınırları içinde -devlete ait olan- Ankara Büyükşehir Belediyesine bazı tahsisler yaptınız, 2015 yılında da bu dediğiniz süreç oluşmuş, protokol daha sonra iptal edilmiş ve belediye de onu ödemeye devam ediyor. Siz bana şundan haber verin: Oraya kurulan Amerika Birleşik Devletleri'nin Büyükelçiliği için bir ücret aldınız mı, bedavaya mı tahsis ettiniz? Kime ettiniz? Canınız istediğinde eleştirdiğiniz, istediğinde de arkasına saklandığınız hem de Türkiye Cumhuriyeti devletinin Cumhurbaşkanına mektup yazıp "...1 "Aptal olma." ifadesini kullanan Amerikan Başkanını temsil edecek kişiye bedava tahsis ettiniz. Haydi şimdi, benim konuşmamdan sonra Amerika'yı da savunun, o eksikti, şimdi onu da savunun. Savunmayın arkadaşlar, savunmayın arkadaşlar.

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Yahu, Amerika'ya siz gidiyorsunuz.

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Amerika'ya gidip bizi şikâyet eden sizlersiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, ayrıca, usulsüz ve yasalara aykırı olarak oraya bir saray inşa ettirdiniz. Aslında Ankara'da toprak mı bitti, Ankara'da arsa mı bitti, oralarda da yapılabilecek birçok şeyi getirdiniz Ankara'nın kalbine koydunuz arkadaş.

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Borcu söylemiyorsunuz. Borç duruyor. Aslolan Atatürk Orman Çiftliğinin borcu, siz onu söyleyin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Arkadaş, okumamışsınız ki, bak, okumamışsınız. Ya, Genel Müdür bile Ankara Büyükşehir Belediyesinin borcun büyük bölümünü aslında kendi döneminde doğmamasına rağmen ödediğini ifade etti. Ağzınızı açıyorsunuz, istediğinizi söylüyorsunuz, 801 milyon dolarlık ANKAPARK'la ilgili bir ifadede bulunun. Bakın, siz bu kadar mı dinazor seversiniz, bu kadar mı dinozorlara ilginiz var! Ya, açın kitapları, açın bir belgesel izleyin, oyuncak dinozorlarla sizin ne işiniz var milletvekilleri olarak? Yapmayın. Bakın, oyuncak dinozorlara 801 milyon dolar para verilir mi? Yahu, siz bunu artık yanlış olarak görmüyorsanız, kamu zararı olarak görmüyorsanız, ben size soruyorum: Nedir arkadaş kamu zararı, nedir yahu?

OSMAN ZABUN (Isparta) - İstanbul Büyükşehir Belediyesi kamu zararı!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, bırak bu işleri ya!

OSMAN ZABUN (Isparta) - Sen bırak!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen biraz daha seviyeli bir üslup kullanalım "ya"lı "bal"lı konuşmalar olmasın arkadaşlar, burası Komisyon.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Atatürk Orman Çiftliği olunca birazdan balı konuşacağız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen Deniz Yavuzılmaz, rica ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ortam yumuşasın diye söylüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Seviyeyi koruyalım, lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, seviyeyse, eğer böyle diyorsanız tek çizgide en ufak bir yumuşatma belirtisi göstermeden devam ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tehdit mi ediyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, öyle diyorsanız...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, ben size diyorum ki "ya"lı konuşuyorsunuz, lütfen üsluba dikkat edin diyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sen, Tayyip Erdoğan hapse atılsa canın ne kadar yanacaksa bizim de Ekrem İmamoğlu aynı Tayyip Erdoğan'ın suçlandığı sebepler gerekçesiyle...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen ya, lütfen... Ya, Sayın Yavuzılmaz... Arkadaşlar, lütfen...

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Siz niye zorluyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Senin milletvekili arkadaşın söyledi.

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - ANKAPARK'la alakalı o bir şey söylemedi.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sen söyle o zaman ANKAPARK'la alakalı.

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Konuyla alakası yok ki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, Sayıştayın önerisiyle ilgili görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Başkan, Sayıştay tarafından izlenmesinin uygun olacağını değerlendiriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 2021 yılının 2 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 2:

2001 yılı Sayıştay denetim raporunda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Müdürüm.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Öneriler doğrultusunda hareket edilecektir Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Evet, Sayın Yavuzılmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, kiralanan alanların amacı dışında kullanılması. Atatürk Orman Çiftliğinin amacı ve hedeflerinin arasında olmadığını bildiğimiz şekilde bazı kiralamalar ve bazı tahsisler yapıldığı hepimizin malumu. Oysaki Ankara tam Türkiye'nin merkezinde kurulmuş bir il, bir arsa sıkıntısı yok, şehrin dışına doğru büyüyen, genişleyen, birçok çekim merkezinin önce şehrin dış yapılarında kurulduğu, daha sonra içinde kaldığına da şahit olduğumuz bir yer. Şimdi ANKAPARK Atatürk Orman Çiftliği arazisinin içine kurulmuştur, yapılmıştır. Dehşet verici bir kamu zararıdır. Amerika Birleşik Devletleri elçiliği... Hadi ben kötü oluyorum Amerika'yla değil mi, aman siz kötü olmayın, siz kötü olmayın, hiçbir şey demeyin. Onlara da yine bedelsiz, ücretsiz -bilmiyorum Rahip Brunson gibi mi, nasılsa- böyle bir şey onların isteği doğrultusunda yapılmış durumda. Nerede? Atatürk Orman Çiftliğinin içinde. Ne var orada? Yine tam Ankara'nın ortasında, bizim "saray" sizin "Küllüye" dediğiniz devasa bir yapı yine orada ve dolayısıyla da burada aslında Atatürk Orman Çiftliğinin amacı dışında, aslında kanuni gerekçeler ve yollar da bir yerde arkadan dolanmak suretiyle önce usulsüz olarak sahada uygulamaya geçilen, daha sonra kanunun Meclis yoluyla arkadan tamamlandığı bir süreç orada oluştu.

Şimdi şöyle sormak istiyorum ben: Türkiye Cumhuriyeti devletinde kanunlar sadece, sade vatandaşlar için mi geçerli? Yani üst düzey bürokrasi, üst düzey siyasetçiler açısından geçerli değil mi? Yani, onlar karar aldı, dedi ki: "Ben bu göreve

karşılık gelecek, orada çalışacağım, konaklayacağım devasa bir yapı kuracağım, inşa edeceğim, onu da kamu kaynaklarını kullandığım bir ihale metoduyla ihale edeceğim." ama kanunlara aykırı, benim Genel Başkanım diye ben de ona "Evet." mi diyeceğim? Siz, sizin Genel Başkanınız diye "Evet." mi diyeceksiniz? Hadi diyelim öyle gelişti, kanun arkasından geldi, yazık değil mi sade vatandaş; konut sahibi olamayan vatandaş, çeşitli ihtiyaçları olan vatandaşlara? O zaman herkes bu kanun dışılıkla, bu kural dışılıkla ülkede büyük bir soruna yol açacak şekilde yaşar. Maalesef, herkes ülkede Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmalarından kaynaklanan hakları kullanma bakımından eşit değil, hakları aşma bakımından da eşit değil, cezalandırılma bakımından da eşit değil.

Burada benim sormak istediğim şey şu: Atatürk Orman Çiftliğinin o geniş arazi yapısının içinde -bir kısmını da kaybetmiş vaziyette- bir dönem Ankara'nın hafriyatı buraya taşındı, buna şahit olduk, kamyonlarla taşındı. Yani yıllar itibarıyla 600 milyon metreküpün üzerinde bir hafriyatın buraya taşındığı, buranın bir döküm alanı olarak kullanıldığı yönünde bir durum var. Bu hafriyatın taşınmasından Atatürk Orman Çiftliği ne gelir elde etti, bunu soruyorum? Yani, burada bir rant oluşuyor, bu rant nereye gitti? Bu konuda dernekler, kulüpler vesaire, fiş kesen oldu mu? Kestilerse bu fişlerin rakamlarını, fiyatlarını neye göre kestiler? Ne gelir elde ettiler? Bu, orijinal topoğrafyaya göre ki bunu zaten Google Earth'ten de görmek mümkün yani daha önce neydi, o hafriyat döküldükten sonra neye dönüştü, onu analiz etmek mümkün yani böyle bir yol da var, onu söyleyeyim, yanıtınızı verirken belki daha faydalı olur. Burada orijinal topoğrafyasına göre toplam kaç milyon metreküp hafriyat dökülmüştür? Kaç milyon metreküp hafriyata karşılık ne kadar tutar elde edilmiştir? Bunları yıl yıl istiyorum. Aynı zamanda, elma ile armudu toplamayalım diye o yıllar içinden belki döviz kuruna döndürerek toplarsak elde edilen gelir konusunda belki bir fikir sahibi oluruz diyorum. Bu konuyla ilgili sadece Atatürk Orman Çiftliğine değil, bu kiralamalar, tahsisler noktasında Atatürk Orman Çiftliği bir Müdürlük seviyesinde olduğu için onun çok daha üzerinde, Bakanlıkların yetkisinde konu. Atatürk Orman Çiftliğini eğer KİT Komisyonunda denetliyorsak artık bir Genel Müdürlük seviyesine gelmesi gerektiğinin de şu anda altını çizmek istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Yavuzılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Başkanım, bu arada diğerlerini de aynı anda mı söyleyeyim, diğer bulguları, 2 bulgu daha var çünkü?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun, söyleyebilirsiniz, hızlıca.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Evet, "7.2.3.2" üretilen ürünlerin ülke çapında yeterli oranda yaygınlaştırılmaması... Şimdi, burada bir kafa karışıklığı var aslında. Şimdi bir vatandaşımız Atatürk Orman Çiftliği ürünlerinin satıldığı bir mağazaya gittiğinde veya temin edeceği bir mağazaya gittiğinde orada ürünlerle yan yana geldiğinde bakıyor, üzerinde böyle "Atatürk Orman Çiftliği" yazıyor; güzel. Sonra, biraz daha dikkatli baktığında gıda işletmecisinin Yasemin Pasta Tekstil olduğunu görüyor. Bu, siz değilsiniz, Atatürk Orman Çiftliği değil, değil mi?

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Bayimiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bayiniz, evet.

Sonra, bakıyorum, üretici bir firma var: Meysüt Meyve Süt ve Gıda. Bu da siz değilsiniz, değil mi?

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Üretimin yapıldığı fabrika.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Fabrika yani Atatürk Orman Çiftliği değil.

Şimdi, bakıyorum, beyaz peynir var; yine, gıda işletmecisi Yasemin Grup Lojistik. Kaşar peyniri var; Yasemin Grup Lojistik yine. Tereyağı var; Yasemin Grup Lojistik. Yine, süt var; Yasemin Pasta Tekstil bu arada, herhâlde aynı kişiye ait; üretici firma Meysüt. Ben sahiplerine de baktım, Yasemin Grubun sahipleri: Behçettin Bayram, Turgay Bayram, Emrah Bayram; 2033 yılına kadar sahipleri. Meysüt'ün de sahipleri Nihat Akpınar, İsmail Hakkı Çallı, Ebubekir Çallı, Ahmet Serdar Aydemir; böyle bir durum.

Sadece bu değil tabii, bir de Atatürk Orman Çiftliği'nin kendisinin ürettikleri var, onu da söyleyelim yani iki ayrı uygulama olduğunun anlaşılması bakımından söylüyorum. Mesela, 3 litrelik Atatürk Orman Çiftliği pastörize edilmiş inek sütü; burada "Atatürk Orman Çiftliği Süt Fabrikası" diyor. Yine, tam yağlı olgunlaştırılmış beyaz peynir öyle. Sonra, kefir yine Atatürk Orman Çiftliği'nin kendi fabrikalarında diye tarif ediliyor; yoğurt aynı şekilde. Arkadaşlar, vişne nektarı, limonata, elma suyu, domates suyu ve salça Atatürk Orman Çiftliği'nin.

Şimdi, Atatürk Orman Çiftliği'nin amacına baktığımızda, kendisinin üretmesi, Atatürk Orman Çiftliği arazisini kullanarak aslında bir üretim, bir model üretim yapması gerekiyor. Biz daha önceki KİT Komisyonu toplantılarında da bunu tartıştığımızda yani daha yaygın bir ürün satışı gerçekleştirilmesi üzerine değerlendirmeler yapılırken kurum yetkilileri bize şunu ifade ettiler: "Burası bir model oluşturdu, aslında, temelde bizim piyasadaki diğer şirketlerle rekabet etme amacımız söz konusu değil. Dolayısıyla biz bu kısma odaklandık." Benim gördüğüm kadarıyla bir üretim modeli veya stratejinizde bir değişiklik olmuş. Sonra "Bu farklı şirketleri üretirmek, sonrasında sadece onu paketlerken -anladığım kadarıyla- Atatürk Orman Çiftliği'nin paketleme sistemini kullanılıyor olmak vatandaş açısından gerçekten aslında onun bildiği bir durum mu?" dedim. Bildiği bir durum değil.

Bu üretim stratejinizle ilgili biraz bilgi edinmeye çalıştığım da plan ve hedeflere ilişkin olarak kurumun stratejik planının bulunmaması şeklinde bir bulgu var, o bulguyla birleştiriyorum. Sonra, dedim ki: Deniz, sen Atatürk Orman Çiftliği'nin faaliyet raporlarını incele; faaliyet raporunu aldım elime, 2022 yılı mali faaliyet raporu. Kaç sayfa? Ben size söyleyeyim: 5. Arkadaşlar, 5 sayfa yani bir kurumun bir faaliyet raporunu 5 sayfa yapmak, hakikaten o kadar özetleyebilmek büyük başarı ama bu doğru değil. Burada denetime esas teşkil edebilecek bu gibi raporların çok daha detaylı oluşturulması lazım. Sonra birileri çıkıyor diyor ki: "Efendim, bağımsız denetim şirketleri zaten denetliyor, ediyor, yapıyor." Ya, böyle raporlar çıktıktan sonra kendi parasını da zaten neredeyse kendisinin ödediği bağımsız denetim şirketi denetlese ne çıkaracak? Şimdi, diyeceğiz ki: 2022 yılı faaliyet raporu 5 sayfa, daha kötüsü olur mu? Daha kötüsü oluyor, o da 2023 yılı raporu; 4 sayfa, o da 4 sayfa.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toparlayalım Sayın Yavuzılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Değerli arkadaşlar, Atatürk Orman Çiftliği'nin üretimiyle ilgili olarak benim sizden öğrenmek istediğim şey şu: Bu gıda işletmecisi veya üreticisi olan şirketlere hangi yolla, hangi ihale metoduyla bu işi verdiniz? Bugüne kadar verdiğiniz şirketlerle kaç ihale yaptınız, kaç şirket ihaleye girdi, hangi usulle ihale yapıldı, hangi tarihlerde yapıldı?

Hangi şirketler, hangi rakamlardan ve hangi üretim miktarlarıyla, bir işin hangi süreçlerini ihaleyle aldılar? Bu konuyla ilgili sizden bilgi bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Yavuzyılmaz.

Buyurun Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, bugün Atatürk Orman Çiftliği Üst Komisyon Toplantısı Sayıştay bulguları üzerine söz aldım.

2021 yılı bulgularında, 7.2.3.1 bulguda, Bülent Arıncı'nın da tarifiyle, Ankara'yı parsel parsel satan Melih Gökçek'in Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde Atatürk Orman Çiftliği'nden fidanlık olarak kiralanan 33 dekarlık alanın alt kiracıya verildiği ve alt kiracının da bu araziye amacı dışında kullandığı vurgulanıyor. Cevabınızda da belirttiğiniz üzere konu davalık olmuş, kurum lehine sonuçlanmış, temyiz süreci devam ediyor ancak bahse konu bu alt kiracı da on beş yıldır bu alanı işgal etmeye devam ediyor. Ankara Büyükşehir Belediyesi 2015 yılında 33 dekarlık bu araziye ne kadara kiralamıştı, bu arazinin bugünkü kira bedeli ne kadardır? Ankara Büyükşehir Belediyesinin bu arazideki alt kullanıcısı hangi kişi veya kurumdur? Bu alt kullanıcının ödediği kira bilinmekte midir? Biliniyorsa kira bedeli ne kadardır? Bahse konu alt kullanıcı bu alanı hangi amaçla, hangi alt kullanıcıya kaç lira kira bedeliyle kiraya vermişti? Bu örnekte olduğu gibi Atatürk Orman Çiftliği arazilerini kiralayıp amacı dışında kullanan kaç kiracısı vardır? Bu yönde açılan dava sayısı kaçtır ve bu davalar nasıl sonuçlanmıştır?

Yine, 2021, bulgu 7.2.3.2'de Atatürk Orman Çiftliği tarafından üretilen ürünlerden ve bu ürünlerin pazarlanmasından bahsediliyor. Bir de geçen hafta sosyal medyada yer alan iddialara değinmek istiyorum. Bir vatandaşın çektiği videoda Atatürk Orman Çiftliği markalı keçi sütü dondurmanın başka bir firmaya ürettirildiği görülüyor. Vatandaş da haklı olarak "Biz, Atatürk Orman Çiftliği'nin kendi üretimi diye aldık ancak olayın başka boyutları mı var?" diye soru soruyor. Yine, Atatürk Orman Çiftliği markasıyla satılan sütün de fason olarak Yasemin Pasta isimli bir firmaya ürettirildiğini görüyoruz; bu Yasemin Pasta isimli firmanın Atatürk Orman Çiftliği'nde 3 ayrı yer kiraladığını da biliyoruz. Atatürk Orman Çiftliği'nin bir süt fabrikası var fakat ne hikmetse sütü de dondurmaya da başka firmalara ürettiriyoruz. Markaya olan güveni de bu şekilde zedeliyorsunuz. Kendi tesisleriniz var iken dışarıda fason üretimi tercih etmenizden nedenini merak ediyor ve Atatürk Orman Çiftliği markasına güvenen ve tercih eden vatandaşlarımız adına sormak istiyorum: Atatürk Orman Çiftliği kendi markası adı altında hangi ürünleri dışarıda başka firmalara yaptırıyor? Bu firmalar hangi firmalardır? Bu firmalara hangi ürünleri ürettirmektesiniz ve bu şekilde fason üretim modeline ne zaman geçtiniz? Atatürk Orman Çiftliği marka sütün gıda üreticisi Yasemin Pasta'yla kira ilişkiniz de var. Üretimi kiraya karşılık mı yapıyorsunuz? Atatürk Orman Çiftliği dışarıda başka firmalara yaptırdığı ürünler için yıl bazında ve toplamda ne kadar ödeme yapmıştır? Üretim yaptırılan firmalar hangi kriterlere göre belirlenmektedir? Bunun için bir ihale açıyor musunuz? Dışarıda üretilen ürünlerinizi nasıl denetliyorsunuz? Marka güvenilirliğine zarar verecek bu durumu tercih etmenizden nedeni nedir?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Tahtasız.

Evet, böylelikle 2021 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, 2022 yılı önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz.

Kurumun, 2022 yılına ait 1 no.lu önerisini görüşmüştük. Bu nedenle, 2022 yılının 2 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 2:

2022 yılı Sayıştay denetim raporunda yer alan diğer bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Müdürüm.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Öneriler doğrultusunda hareket edilmektedir Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Böylelikle önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır. Şimdi, geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyemize söz vereceğim.

Değerli üyeler, söz vermeden önce yine tekrarlıyorum biraz önceki gibi, zamanı daha etkili kullanmak adına bu sözü bir defa vereceğiz; hatırlatmak isterim. Lütfen, söz sırası geldiğinde kurumla ilgili konuşmanızın tümünü yapmanızı, varsa sorularınızı sormanızı rica edeceğim.

Sayın Tahtasız, buyurun

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, özellikle 5 Mayıs 2025 tarihinde 100'üncü yılını kutlayacak olan Atatürk Orman Çiftliği yönetimini şimdiden tebrik ediyorum. Kurucu Liderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı ve rahmetle anıyorum. Gazi'nin emaneti olarak baktığımız Atatürk Orman Çiftliği, bizler için çok önemli, çok kıymetli. Bu mirasa sahip çıkmak, Ankara'nın nefes aldığı bu alanı korumak hepimizin ortak görevi. Atatürk'ün şartlı bağışla halkına emanet ettiği Atatürk Orman Çiftliği'nin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasını çok önemsiyoruz. Peki, özellikle bu iktidar döneminde, Atatürk Orman Çiftliği yönetimi, Ata'mızın mirasına sahip çıktı mı diye bir soru da yöneltmek gerekiyor. Tam aksine, cumhuriyetin kurucusunun mekânı olan Atatürk Orman Çiftliği, hukuksuz biçimde talan edilerek cumhuriyetle hesaplaşma mekânına dönüştürüldü. Atatürk Orman Çiftliği arazisinde, Cumhurbaşkanlığı sarayı gibi devasa bir alanda kaçak başlayan bir inşaat, Ankara'yı parsel parsel satan Belediye Başkanınız, Anka Dinozor Park gibi Ankara halkının parasını çöpe atan ucube bir projeye bu iktidar döneminde göz yumuldu ve Ankara'nın akciğeri Atatürk Orman Çiftliği büyük ölçüde betona boğuldu. En büyük hukuksuzluk ise bin odalı saray inşaatında yaşandı. O dönemki yönetimin birinci derece sit alanından çıkarıp üçüncü derece sit alanına taşıdığı, sonrasında sit alanından tamamen çıkarıldığı Atatürk Orman Çiftliği arazisine, bugünkü günlük 35 milyon TL harcanan devasa bir alanı betona boğan bir saray inşa ettiniz. O dönem, başta Mimarlar Odası Ankara şubesi olmak üzere hepimiz karşı çıktık. Bir ülkenin Cumhurbaşkanının, hukuku hiçe sayarak izinsiz olduğu tescillenmiş bir yapıda oturmasını kabul edilemez buluyoruz. Saray, burayı acilen tahliye etmelidir ama bugün, devam eden kanunsuzluk ve hukuk tanımazlık o günlerde de devam etti. Açılan davalar

sonucunda, Danıştay, yapılan sarayın izinsiz olduğunu tescil etti; buna rağmen saray boşaltılmadı. Geline nokta, Ankara halkının 801 milyon dolara mal olan Ankapark gibi izinsiz olarak inşa edilen ve milyonlarca dolar harcanan saray gibi yapılarla Atatürk Orman Çiftliği'nin en az yüzde 50'si orman vasfını yitirdi. Bu anlamda, Atatürk Orman Çiftliği yönetiminin her türlü hukuksuzluğa karşı durarak Atatürk'ün mirasına sahip çıkmasını bekliyoruz. Bu noktada, Atatürk Orman Çiftliği arazisinde, hukuksuz, izinsiz yapılarla ilgili 2014 yılından bugüne kadar kaç dava açılmıştır? Bu davaların kaç sonuçlanmış, kaç devam etmektedir? Açılan davaların kaç Atatürk Orman Çiftliği aleyhine sonuçlanmış? Bu davalar sonucunda yapı kullanım izin belgeleri iptal edilen yapı sayısı kaçtır? Bunlar hangi yapılarıdır? Özellikle Ankara Mimarlar Odası şubesi tarafından bugüne kadar kaç dava açılmış ve bu davalar nasıl sonuçlanmış? Bu konuyla ilgili kaçak sarayın yapılacağı tarihlerde Atatürk Orman Çiftliği yönetimi nasıl bir yol izlemiştir? 1'inci derece sit alanı nasıl 3'üncü dereceye çıkarılmış ve sonrasında sit alanı tamamen kaldırılmıştır? O dönemki yönetim tarafından yapılan işlemlerin hepsi yasal mıydı? Bu konularla ilgili bir açıklama getirecek misiniz? Bu konuda memnun oluruz. Atatürk Orman Çiftliği'nin bugünkü itibarıyla Cumhurbaşkanlığından izinsiz yapılardan ne kadar kira almaktadır? Atatürk Orman Çiftliği arazisi Cumhurbaşkanlığına kiralandığı günden bugüne kadar alınan toplam kira bedeli ne kadardır?

Sayın Müdürüm, Grup Başkan Vekilimiz Sayın Ali Mahir Başarır'ın mart ayında soru önergesiyle gündeme taşıdığı konulara da değinmek istiyorum: Ankara Etimesgut ilçesinde Atatürk Orman Çiftliği arazisi içerisinde kaldığı belirtilen 130.000/117/6 ve 130.000/116/1 parselleri Maliye hazinesi adına kayıtlıken ve ayrıca bu parseller, doğal sit sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alan olarak ve askerî güvenlik bölgesi olarak belirtilmiş olmasına rağmen yapılan plan ve proje değişikliğiyle, bu parseller özel üniversite alanı olarak değiştirilmiş midir? Yapılan bu plan ve proje değişikliği ardından, parsellerin Türkiye Eğitim, Sağlık, Bilim ve Araştırma Vakfına yani TEBA'ya tahsis edildiği iddia edilmektedir. Bu kapsamda, eski Sağlık Bakanının kurucusu olduğu Medipol Üniversitesi ve Medipol Hastanelerinin kurucusu olan TEBA Vakfına yapılan bu tahsisin gerekçesi nedir? Mimarlar Odası Ankara şubesinin açtığı dava sonucunda Erler Mahallesinde birinci derece doğal ve tarihî sit alanı olan ve TEBA Vakfına tahsis edilen 555 bin metrekarelik Atatürk Orman Çiftliği alanına dair plan değişiklikleri iptal edilmesine rağmen yapılan bu ikinci plan değişikliğinin gerekçesi nedir? Hem Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odası Birliği tarafından hem de Etimesgut Belediyesi tarafından Ankara İdare Mahkemesinde dava açılmasına karşın, alanda yapılan ağaç kesme işlemlerinden kurumun bilgisi ve izni bulunmakta mıdır? Eğer, bilgi ve izniniz bulunmaktaysa özel çevre koruma bölgelerinde ve doğal sit alanındaki izinsiz ağaç kesimi durumunda çevre şehircilik ve iklim değişikliği il müdürlüklerinin gerekli işlemleri yapacağı belirtilmiş midir? Buna göre, Atatürk Orman Çiftliği yönetimi veya Ankara Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü kesilen ağaçlar konusunda bir işlem tahsis etmiş midir? Tapu sicili beyanlar hanesinde hem doğal sit sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı olarak hem de askerî güvenlik bölgesi olarak beyanlar bulunmasına rağmen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 8/6/2022 tarih ve 3858 ve 3333 sayılı olurdaki gerekçeler nelerdir? Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'nda açıkça, Atatürk Orman Çiftliği arazisinin korunmasına yönelik hükümler bulunmasına rağmen ve plan ve proje değişikliğine yönelik açılan davada bilirkişi raporunda "Özel üniversite kullanım kararı Atatürk Orman Çiftliği alan koruma amaçlı imar plan genel hükümlerine aykırıdır." ibareleri bulunmasına rağmen arazide yapılan işlemler nasıl ve ne şekilde, hangi gerekçeye dayanarak yapılmaktadır? 2/6/1992 gün ve 2436 sayılı karar ile Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından sit alanı ilan edilmişken ve yine, 20/7/1993 gün ve 3097 sayılı kararla Atatürk Orman Çiftliği sınırlarına dâhil edilmişken arazinin özel üniversite kullanım kararı hususunda Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulundan görüş alınmış mıdır; alınmışsa bu görüş nasıl olmuştur? 2018 yılında, alanda üniversite tesisinin ihtiyaç programına göre emsal bir yapılaşma koşulu belirlenmiş, sağlık uygulama, araştırma merkezi, sağlık binaları, hastane vesaire ve öğrenci yurdu ile öğrenci ve yakınlarına hizmet edecek konaklama tesislerinin Sakıp Sabancı Bulvarı'nın güneyinde 6 kat, kuzeyinde ise 8 kata kadar yapılabilmesine izin verilmiş, ancak yapılan bu plan daha sonra mahkeme kararıyla iptal edilmiştir. Bu çerçevede tekrar bir plan değişikliğine sebep olan hususlar neler olmuştur?

Sayın Müdürüm, son olarak, devam eden imar hareketleri ve davalarla ilgili konulara değinip bahse konu bu davaların ve tahsislerin son durumu hakkında sözlü ve yazılı olarak bilgi edinmek istiyorum. TEBA Vakfına tahsis yani Medipol Üniversitesi planı davası devam ediyor, tahsis davası devam ediyor. Her iki alanda da inşaat başladı, iki alana ilişkin ilk planlar dava konusu edildi, iptal edildi. İkinci kere yapıldı, ikinci davalar devam ederken inşaatlar başladı. Limak Çimento Fabrikası alanı konut ticaret planı yapıldı, iptal edildi. Temyiz süreci Danıştayda devam ediyor. Beştepe Millet Ormanı planı dava açıldı, devam ediyor. Ben sizlerden TEBA Vakfı tahsisi, TİSK'e tahsis, Limak Çimentoya tahsis süreçleriyle ilgili bilgiyi almak istiyorum. Buralar iktidara yakın kurum ve kuruluşlara tahsis ediliyor, inşaat başlıyor, dava açılıyor, yürütmeyi durdurma kararı çıkıncaya kadar inşaatın yüzde 60'ı tamamlandığı için kamu yararı gözetilerek inşaatın tamamlanmasına göz yumuluyor. Bu alanları bir bütün olarak görmek zorunlu, Atatürk Orman Çiftliği yıllarca dönümlerce arazisini kaybetti. Bu alanları sadece Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü mülkiyetindeki alanlar olarak algılamak doğru değil. Atatürk Orman Çiftliği Koruma Amaçlı Planı kapsamındaki her alan çok değerlidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli miras alanıdır. Atatürk Orman Çiftliği Kanunu'na, amacına, misyonuna, vizyonuna aykırı tüm kullanımların bertaraf edilmesi, amacına uygun hâle getirilmesi ülke için olmazsa olmaz görülmektedir.

Son sözüm olarak, vebal altında kalmak istemiyorsanız gelen talimatları değil, vicdanınızı dinleyin; çocuklarımıza iyi bir miras bırakmak istiyorsanız Atatürk'ün mirasına, Atatürk Orman Çiftliği'ne sahip çıkın.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Biz de teşekkür ediyoruz.

Sayın Sarıgül, buyurun.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Yüz sene önce... Durmuş Ali Keskinkılıç Bey nerede, gitti mi?

OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Gelecek.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Durmuş Ali Keskinkılıç Bey güzel bir şey söyledi, dedi ki: "Burayı o dönemin Belediye Başkanı Hacı Yusuf Bey bağışladı ve burası Atatürk Orman Çiftliği oldu." Yüz sene önce, müthiş bir şey. Dolayısıyla hem Hacı Yusuf Bey'i hem de Atatürk'ümüzü saygıyla, sevgiyle, rahmetle anarak sözlerime başlamak istiyorum.

Bu, burada önemli bir şey gösteriyor yani bir vizyon gösteriyor, bir kentsel tasarım modeli gösteriyor. Bu model aslında bölgede üret, bölgede tüket modeli. Bölgede üretebildiğin ne varsa bölgede üretmezsen o zaman ne yapıyoruz biz? 700 kilometre uzaktan domatesi getiriyoruz ve domatesin kilosunu 70 liraya, 80 liraya satmak zorunda kalıyoruz. Atatürk burayı bütün yurttaşlarımıza emanet etmiş. Burayı çok daha fazla korumamız lazım, buraya gerçekten gözümüz gibi bakmamız lazım.

Sayın Genel Müdürümüz ifade etti, 55 bin dekardan 33 bin dekara ne yazık ki inmişiz ilerleyen zaman içerisinde. Atatürk'ün bize emanet ettiği bu toprakları korusaydık inan ki Ankara'yı buradan doyurma imkânına sahip olurduk. Biz burayı korumuş olsaydık bugün domatesin fiyatını bu rakamlara yemezdik. Bugün biz burayı korumuş olsaydık İsrail'den tohum kesinlikle ithal etmezdik, ata tohumunu korumak durumunda kalırdık.

Atatürk Orman Çiftliği mevcut yönetim modeli teşkilat yapısıyla bu koşullarda serbest piyasa şartlarına uyum sağlar mı sağlamaz mı? Bunu Genel Müdürümüz ifade etti. Ben onun ne kadar zorluklar içerisinde olduğunu tahmin ediyorum. Diğer gruplara dışarıdan Atatürk Orman Çiftliği adına fason mal yaptırmanın oradaki yönetimi de bürokrasiyi de üzdüğünü tahmin edebiliyorum ama bir yasa çıkarmak lazım, onlara da olanak ve imkân tanımak lazım ki serbest piyasayla da rekabet edebilsinler. Acaba başka hangi kurumlara bunların dışında iş yaptırabiliyoruz? Burada Sayın Genel Müdürümüzden ve kadrosuna ricam Atatürk Orman Çiftliği adını iyi bir şekilde koruyalım ve bu ürünlere sahip çıkalım.

Bakın, şu dondurmaya baktım, gerçekten çok değerli, çok güzel, çok kıymetli ama bunu demek ki daha da fazla tanıtmamız gerekiyor. Bizim, tabii, Komisyon olarak bu Kurumdan beklentilerimizi ortaya koymamız lazım. Biz bu Kurumu nerede görmek istiyoruz? Bu Kurumu biz yüksek kâr eden bir holding olarak mı görmek istiyoruz yoksa Ankara'nın ortasında yurttaşlarımıza gerçekten iyi ürün üreten ve daha ekonomik koşullarda satan bir kurum olarak mı görmek istiyoruz? Bizim tabii, buna karar vermemiz lazım.

Bir de acaba Ankara Belediyesinin dışında hangi kurumlardan alacağımız var? Bunlara da bir şey yapmak lazım. Direkt böyle bir Ankara Belediyesini söyleyince çok şık olmadı. Ya, diğer kurumların borcu yoksa söyleyeceğim bir şey yok ama bir Ankara Belediyesini söyleyince o böyle çok şık bir davranış olmadı.

Bu konserler mevzusuna da gelince, bakın, rahmetli Edip Akbayram'la, Mustafa Yıldızdoğan'la, AK PARTİ'nin sanatçısı Sayın Uğur Işılak var, muhteşem bir parça yapmıştı ve o parça da muhteşem noktalara gelmişti. Sanatı ve sanatçıyı korumamız lazım, tabii, bunların da bir ölçüsü olması lazım. Ben uzun yıllar belediye başkanlığı yaptım, sanatçılarla beraber olma, yurttaşlar ile sanatçıları buluşturmak gerçekten son derece değerli ama bunu da sadece bir belediye yapıyor gibi söylemek de doğru bir şey değil.

Sayın Başkanım, Atatürk Orman Çiftliği hiçbir siyasi parti farkı gözetmeden hepimize ait olan bir yer. Buranın korunması için de burada gerçekten bir yasal düzenleme de yapmak lazım. Kurumun olanak ve imkânlarını artırmak lazım ki kurum özel sektörle rekabet edebilsin ve kurum dışarıdan fason mal yaptırmassın. Kurum dışarıdan fason mal yaptırıyorsa rekabet etmesi gerektiği için yaptırıyor. Biz kurumun olanak ve imkânlarını iyi bir noktaya getirsek bu ismi koruruz.

Efendim, hayırlı ve uğurlu olsun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıgül.

Sayın Akbulut, buyurun.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; şimdi, kurumun 2021 yılı bilançosuna baktığımız zaman 31 milyon 243 binlik bir kâr görüyoruz. Yine, 2022 bilançosuna baktığımızda 24 milyon 270 bin lira kâr görüyoruz.

Kıymetli Başkanım, çok saygıdeğer milletvekillerimiz; yalnız, gelir tablosunu incelediğimiz zaman, bence burada Atatürk Orman Çiftliği'nin bir uyarılmaya ihtiyacı var diye gözüküyor çünkü 115 milyon lira brüt satış, satış indirimlerinden sonraki net satışları, örneğin, 2021 için konuşuyorum, 105 milyon TL olarak gözüküyor. Yalnız, faaliyet kârı çok düşük görünüyor, daha doğrusu brüt satış kârı 11 milyon yani 105 milyon lira net satışınız var ama satışların maliyeti 94 milyon 319 bin. Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârları olmasa finansman giderlerini karşılayacak gücü yok kurumun. Şöyle baktığınız zaman, net satışlar 105 milyon, satışların maliyeti 94 küsur milyon, brüt satış kârınız... 105 milyon net satışlar, 94 milyon satışların maliyeti, 11 milyon da brüt satış kârınız var, 2021'de 56 milyon 958 bin lira da finansman giderleriniz var yani karşılamaya gücünüz yetmiyor.

2022'de keza, aynı şekilde, baktığınız zaman bir gelişme söz konusu mu? Yine, işletme kötü yönetilmeye devam ediliyor gibi gözüküyor çünkü 222 milyon 672 bin lira toplam brüt satış var, satış indirimlerinden sonra net satışlarımız 205 milyon 890 bin TL, keza satışların maliyeti yine çok yüksek ve brüt satış kârımız 17 milyon 603 bin lira olarak gözüküyor.

Yine, bu brüt satış ve kârı diğer faaliyetlerin olağan gelir ve kârlarımız olmazsa yani işte, ne yazmışsınız, komisyon gelirleri, enflasyon düzeltilmesiyle alakalı bir şeyler ve faaliyetle ilgili diğer olağan gelir ve kârlar olmasa yine finansman giderlerimizi karşılayacak durumumuz yok çünkü o dönemin finansman giderleri de 83 milyon 846 bin lira. Burada Atatürk Orman Çiftliği'nin maliyet tablosunu muhakkak iyi analiz etmesi gerekmekte. Bu maliyet tablosunun satış kârlılığı çok düşük gözüküyor. Kıymetli Başkanım, saygıdeğer milletvekillerim; burada kurumun bu bazı politikaları değiştirmeye ihtiyacı var gibi gözükmemekte.

Keza, 600 tonluk -yanlış hatırlamıyorsam bir süt, süt diye duydum ama- bir süt üretimiyle alakalı da bir işleminin söz konusu olduğunu söylemişsiniz girişte. Bunun biraz daha fazla olması kurumun kârlılığını artıracaktır. "Niye?" dersiniz, Ulusal Süt Konseyi'nin açıkladığı 17,55 TL'lik bir fiyat var ama birçok ülkede şu anda baktığımız zaman birçok süt fabrikası ne yazık ki bu fiyatlara çıkamıyor. Et-süt kurumları da bu anlamda çok fazla garantör olamıyorlar. En azından Atatürk Orman Çiftliği -şu anda kooperatiflerden ne kadara süt alışı yapıyorsunuz bilmiyorum ama- bu rakamlardan süt alışı yaparsa hem kuruluş amacına ulaşmış olacaktır, süt üreticileriyle alakalı da bir memnuniyet olacaktır. En azından Et ve Süt Kurumunun yapamadığı garantörlüğü Atatürk Orman Çiftliği'miz yaparsa hem süt üreticilerimiz yeterli derecede memnun olacaktır, süt üretimine devam edecektir. Bir de süt üretimiyle beraber sütün işlenmesi yani 600 tondan çok daha fazla sütün işlenmesiyle birlikte bugün fahiş fiyatlarla pazarlarda satılan tereyağının, yoğurdun, keza peynirin daha ucuza halkımıza sizler tarafından ulaştırılması sağlanacak ve Atatürk Orman Çiftliği'nin de bence satış kârını, özellikle brüt satış kârını daha fazla, daha iyi noktalara getirecektir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim Sayın Akbulut.

Evet, Sayın Gökçek, buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Atatürk Orman Çiftliği Türkiye'de kendi alanındaki hep en kaliteli ürünleri üreten bir kurum oldu bugüne kadar. Adı itibarıyla tüketiciye güven veren bir markadan bahsediyoruz aslında. Sütte, yoğurtta, peynirde, meyve suyunda özel sektörün yaptığı ürünlerin daha kalitelisini her zaman ürettiğini düşünüyorum ve bu markanın da bizlere bu anlamda kıymetli bir emanet olduğu düşüncesindeyim aynı zamanda. Bizler bu markaya, bu emanete iyi sahip çıkmalıyız, verimliliği artıracak, pazardaki payını artıracak adımları atmamız ki günümüz teknolojisiyle bu pazar payının artırılmasının da çok zor olmadığını düşünüyorum.

Bugün Türkiye'nin en uç iki noktasının birbirinden değerine korunaklı bir şekilde en hassas gıda ürünlerinin bile hiç bozulmadan sorunsuz, sıkıntısız şekilde ulaştığını biliyoruz. Bugün isteyin, Sayın Sarıgül can Erzincan'ın tulum peynirini dünyanın diğer ucuna bile bozulmadan gönderebilecekken Atatürk Orman Çiftliği'nin sadece Ankara'da, hatta Ankara'nın da sadece belirli ilçelerinde bu teslimatla satış yapıyor olması gerçekten üzücü. Burada bugünün teknolojisinde, en azından soğuk taşımacılığın geldiği noktada bunu kabul etmek mümkün değil. Atatürk Orman Çiftliği de bu bağlamda nihai tüketiciye daha çok ve daha hızlı ulaşmanın yollarını arayıp bulmalıdır diye düşünüyorum. Bu konu ayrıca zaten Sayıştayın da bulgusu olarak yer alıyor. Bu yüzden özellikle sormak istiyorum: Pazarlama ve reklam stratejilerimiz, bunla ilgili de lojistikle ilgili yaptığımız çalışmalar nelerdir? Ürünlerimizin satışını ve bilinirliğini artırmak için nasıl reklam ve pazarlama çalışmaları yapıyoruz? Dışarıdan bu konuda aldığımız bir hizmet var mı? İçeride bunla ilgili çalışan arkadaşlarımız var mı? Dışarıdan alıyorsak maliyeti nedir? Satış mağazalarımızın ve bayilerimizin sayısının son on yıllık verisini rica ediyorum. Bugün itibarıyla "Atatürk Orman Çiftliği Türkiye'nin her ilçesinde vardır." diyebilir miyiz ya da en azından "Her ilinde vardır." diyebiliyor muyuz şube olarak?

Ben bir de zaten çok adı geçti ama şimdi soru olarak parsel büyüklüğünün, Atatürk Orman Çiftliği'mizin parsel büyüklüğünü 2002 ve 2025 arasındaki kıyasını talep ediyorum sizden. Atatürk Orman Çiftliği'ne ait olup daha sonra elden çıkarılan parsel, arazi, arsa, bina, yerleşkeler nedir? Yine, 2002 yılından 2025 yılına. Şu anda akıbetleri nelerdir? Hangi kurumlarda, hangi şahıslardadır?

Rapor üzerinden birkaç teknik konuya da değinmek istiyorum: Dönem kârı verisine baktığımızda 2020'den 2021'e düşmüş, 2022'de neredeyse aynı kalmış, 2023'te 45 milyon hedeflenmiş, 26 milyona revize edilmiş, daha sonra 54 milyon -yanlış hatırlıyorsam- gerçekleşen. Burada bütçe yapım süreciyle ilgili bir sıkıntı olduğunu düşünüyorum Sayın Genel Müdürüm yani bu sapmalar sürekli oluyor ve bu sürekli sapmalarının sebebi nedir?

Yine, 2024 yılında kârımız nedir? Neyi hedeflemiştik? Yıl içerisinde bir revize yaptık mı, revizenin sonunda gerçekleşme oranı nedir? Onu öğrenmek istiyorum.

Engelli çalışan sayımız aslında yasal bir zorunluluk olmasına rağmen yasal zorunluluğunun altında; bu konuyla ilgili bir çalışmamız var mı, güncel durumu nedir? Onu sizden rica ediyorum.

Çiğ süt alımında da yine yıldan yıla düşüş görünüyor. 10,6 milyon litreden 7,1 milyon litreye kadar düşmüş. 120-130 ton günde süt işleyebilecek kapasitemiz var ancak 35-40'larda işlem yaptığımızı görüyoruz. 2020'yle kıyaslırsak 2023'te pastörize süt yarıya inmiş, tereyağı, ayran yarının da altına inmiş. Yine, yoğurt düşmüş, dondurma düşmüş, peynir düşmüş, şalgam, fındık kreması; her şey düşmüş, hatta sirke ve zeytinyağı 38 bin litreden 8 bin litreler kadar düşmüş. Bal, salça, domates; onlara hiç girmiyorum. Burada ciddi bir sıkıntı olduğu açık. Yani burayı biz kapatıp gitmek istiyorsak bu olacak bir şey değil, bunun için uğraşmayalım. Neden bu kadar yoğun düşüşler yaşanıyor, onu merak ediyoruz. Dolayısıyla da bu düşüşlerden ötürü birim maliyetlerimiz de artıyor. Bu konuda bir planlamamız, üretimdeki düşüş ve dolayısıyla birim maliyetleri durdurmak için aldığımız bir tedbir var mı? Bu da yine Sayıştay bulgusunda karşımıza çıkıyor. Ben sizden 2024 için üretim ve birim maliyetleri rica ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Yine, fabrikalarda bunla ilgili ölçek artırma gibi bir planımız, hedefimiz var mı, yoksa düşürmeyi mi hedefliyoruz? Az önce de dediğim gibi, pazarlama ve dağıtımda günü yakalayamadığımızı, mevcut dünya düzenini yakalayamadığımızı düşünüyorum. Siz öylesine bir KİT'in başında da oturmuyorsunuz, Atatürk'ün mirası olan bir markanın sorumluluğunu taşıyorsunuz. Hâliyle bütün çalışma arkadaşlarınızın da bu yönde düşünerek bu markayı daha da büyütecek çalışmaları yapmasını umuyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum tekrar Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Gökçek.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Ben de Atatürk Orman Çiftliği'nin değerli Müdürü, değerli üst düzey yöneticileri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Atatürk Orman Çiftliği bizler için sembolik önemi çok daha önde olan, yaptığı üretim ya da ticari faaliyetlerin çok daha ötesinde olan bir kurumumuz, Ankara'mızın bir sembolü, bir değeri. Bu anlamda, gerçekten kuruluş hikâyesine baktığımızda, bataklık bir alandan nelerin çıktığını, bugün Türkiye'nin başkenti Ankara'sında ne kadar değerli yerler hâline geldiğini görüyoruz.

Bugünkü sorunumuz tabii ki buradaki mülkiyetin korunması, bu yapının hem doğanın hem de bu mirasın gelecek nesillere aktarılması ki burada Atatürk Orman Çiftliği yönetiminin yaptığı üretim faaliyetleri ya da ticari faaliyetlerinden çok daha önemli görevi, misyonu, işlevi Atatürk Orman Çiftliği'nin geliştirilerek gelecek nesillere aktarılmasının, ata mirasının aktarılmasının sağlanması.

Tabii, bu anlamda baktığımızda belki söylenecek birçok şey var. Ankara gibi bir yerde böyle bir alanı, araziyi korumak, kollamak da -geçmişten de biliyorum- çok kolay değildir yani dolayısıyla herkes bir proje yapar ve bu projenin ülkenin geleceği, bekası, gelişmesi, kalkınması için son derece faydalı olduğu bir raporuyla, fizibilitesiyle yer konusunu da kamu alanı olduğu için Atatürk Orman Çiftliği'nden sağlamaya kalkar. Yani kolay değil burada birçok şeyin önünde durmak ama gerçekten bu bilincin oluşmuş olması, yapılan çaba ve gayretleri gördüğümüzde artık bundan sonra Atatürk Orman Çiftliği'nin mülkiyet itibarıyla da fiziki

olarak da korunması bu bilinçle devam edecektir diye düşünüyorum. Bu konudaki gayret ve çabalar önemlidir. Bu konuda yapılacak işte, alanın boş bırakılmaması yani olayı sadece 3 tane oradaki işletmenin kâr mı etti, zarar mı etti seviyesine indirgemeden bir bütüncül içerisinde yaklaşılması gerektiğine inanıyorum.

Tabii ki sayın vekillerimiz özellikle mali tablolar üzerinden değerlendirmeler yaptı. Doğru, bu mali tablolar üzerinden böyle bir değerlendirmeler gerçekten teknik olarak baktığımızda doğrudur, bu eleştirileri elbette yapacağız ama burada da ölçek ekonomisinden istifade edemeyen bir yapı var, etmesi mümkün olabilir mi bunu da tam olarak bilemiyorum fakat Atatürk Orman Çiftliğinin misyonu -biraz önce de söylemeye çalıştığım gibi- tabii ki bu markaları korumak, belli ürünleri üreterek bunların devamlılığını, sürekliliğini sağlamak, gelecek nesillere bunları sembolik olarak da olsa aktarmak ama bunu yaparken de Türk tarımına öncülük etmek, işte, modern tarım tekniklerinin uygulanmasından alın, ıslah vesaire gibi konularda güncel birtakım yapılacak gelişmelere de bağlı olarak tarıma yönelik katkıların yapılmasına kadar Atatürk Orman Çiftliği yönetiminin önemli görev ve misyonları arasında.

Tabii, ben bir Ankaralı, Ankara Milletvekili olarak da Ankara'nın taşrasının bu metropolden hak ettiği hakkı alamadığını, yeteri kadar istifade edemediğini de ifade ederek, özellikle yapılacak faaliyetlerde Ankara'nın taşrasının, Ankaralı çiftçilerin de bu projelere dâhil edilerek bu anlamda buralara bir katkı sağlama ama aynı zamanda da Atatürk Orman Çiftliğinin daha gelişmesi, katma değer kazanması ve buralardan da katkı almanın çok faydalı olacağını düşünüyorum.

Yapılan faaliyetlerden dolayı da tekrar yönetime teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Zabun.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Evet, Sayın Başkanım, ben de özellikle çok sembolik bir değeri olan, sembolik bir kıymeti olan Atatürk Orman Çiftliğiyle ilgili çalışmalarından dolayı Müdürümüze ve diğer bütün bürokrasiye, çalışan işçilere teşekkür ediyorum.

Atatürk Orman Çiftliği, yine birçok konuşmacının da ifade ettiği gibi sembol değerlerden bir tanesi. O günkü koşullar altında bir vizyon ortaya koymak suretiyle Hacı Yusuf bunu bağışlamış ve rahmetli Atatürk'ün de buna sahip çıkmasıyla birlikte bütün millete örnek teşkil edecek bir çalışmayı, bir süreci, bir imajı ortaya koymuş ve o günden bugüne kadar da aynı hassasiyetle sürdürülmüş bir yapı.

Şimdi, özellikle Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerimiz her fırsatta Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ne saldırıyı kendilerine bir misyon edinmiş durumdalar. Yine, bu konu üzerinden...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bir faaliyet...

OSMAN ZABUN (Isparta) - Ben hiç kesmedim ki sizin sözünüzü ya.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Dinlemesini öğrenin ya!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Zabun, devam edin.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Şimdi, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ne saldırmayı kendilerine bir misyon edinmiş durumdalar.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'yle ilgili esasen sıkıntıları şu: Cumhurbaşkanı bu ülke, millet tarafından doğrudan doğruya sandıkta seçilmeye başladıktan sonra sancıları artmıştır Cumhuriyet Halk Partisinin. Esas hazmedemedikleri şey bu milletin doğrudan doğruya Cumhurbaşkanını seçmiş olmasıdır ve böyle bir Cumhurbaşkanının da kendisine vizyon olarak Cumhurbaşkanlığı makamına bir vizyon, bir proje olarak, bu ülkeye vizyon bir proje olarak Külliye'yi kazandırmış olması son derece önemlidir ve bugün altını çizerek söylüyorum: Hem Hacı Yusuf rahmetli hem Atatürk rahmetli böylesine vizyon bir projeyi görselerdi ki gördüklerine de inanıyorum yani görselerdi kendileriyle bir kez daha gurur duyarlardı ülkeye böylesine bir projenin kazandırılmış olmasından dolayı, bir kez daha gurur duyarlardı ama...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Estetik olarak ödül mü aldı, ne aldı?

OSMAN ZABUN (Isparta) - Ya üstadım, ya of!

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Dinle ya, dinle!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen Sayın Yavuzılmaz.

Buyurun Sayın Zabun, devam edelim.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Ama bunun ötesinde, Cumhuriyet Halk Partisinin temel problemlerinden bir tanesi de sanki burası bir kişiye tahsis edilmiş, sanki bir gruba ya da birisine peşkeş çekilmiş gibi sürekli böyle bir algı oluşturmaya çalışıyorlar ama bu, ilk defa ve son defa karşılaştığımız bir tablo değil, Cumhuriyet Halk Partisinin mensupları, milletvekilleri özellikle bunu defalarca yapıyorlar.

Bir tane örnek üzerinden size bütün çıplaklığıyla bunu anlatmak isterim. Biliyorsunuz, geçtiğimiz günlerde Beşiktaş Belediyesine bir operasyon yapıldı ve o operasyonun konularından bir tanesi de ihaleyi alan bir firmanın almış olduğu ihale karşılığında belediye başkanı ve yandaşlarına kişisel olarak sağlamış olduğu iltimas söz konusuydu, iddiası vardı.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, toplantıyla ne alakası var bunların?

OSMAN ZABUN (Isparta) - Söyleyeceğim, sabret.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Dinleyelim, ondan sonra...

OSMAN ZABUN (Isparta) - Bu iddia üzerinden saldırıya geçti ve Büyükşehir Belediye Başkanı da çıktı, dedi ki: "Isparta Belediye Başkanı da aynı şekilde aldı. Niye ondan hesap sormuyorsunuz?" Hâlbuki kendi belediye meclis üyelerine sormuş olsaydı, Isparta'daki belediye meclis üyelerine ya da il başkanına sormuş olsaydı, bütün gerçekliğiyle, bütün çıplaklığıyla konuyu anlardı. İkisinin arasındaki temel fark şu: Isparta Belediyesi aynı firmaya ihale ediyor ve karşılığında almış olduğu aracı, hibe aracı Belediye Meclisinin gündemine getiriyor ve Belediye Meclisinde oy birliğiyle, Cumhuriyet Halk Partisi meclis üyelerinin de "evet" oylarıyla hibe kabul ediyor ve belediyenin uhdesine kazandırılıyor. Birinde kişisel bir iltimas, biri de belediyeye sağlayan menfaat.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Başkanım, belediyelerle ilgili benim de konuşmak istediğim çok şey var. 6 Belediye Başkanı İstanbul'da şu an...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Dinlemesini öğrenin, dinlemesini öğrenin!
OSMAN ZABUN (Isparta) - Böylesine bariz bir konuyu...
ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Atatürk Orman Çiftliğiyle ne alakası var ya!
OSMAN ZABUN (Isparta) - Böylesine bariz ve birbirinden farklı konuyu sanki aynı mevzuymuş gibi, bunu ülkenin gündemine taşıyacak kadar da çarpıtma noktasında mahir olan bir yapıdan bahsediyoruz.
ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Yapmayın ya! İstanbul'un 6 Belediye Başkanı Silivri Cezaevinde şu anda ya! Belediyelerle ilgili benim de konuşmak istediklerim var.
OSMAN ZABUN (Isparta) - Bu örnekleri defalarca burada da yaşıyoruz, öyle anlaşıyor ki önümüzdeki süreç içerisinde onları da defalarca yaşayacağız.
Saygılar sunuyorum.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Zabun.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hâkim misin, savcı mısın?
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen Yavuzıılmaz, lütfen...
Sayın Dindar, buyurun.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hâkim misin, savcı mısın? Ne oluyor? İddia ettin, yargıladın, cezayı verdin; üstüne bir de sırtıyorsun.
OSMAN ZABUN (Isparta) - Bak, ağzını topla, sırtıtmak sana yakışır, bana değil.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzıılmaz, Sayın Dindar'ı dinleyelim.
Buyurun.
MAHMUT DİNDAR (Van) - Sayın Başkanı, değerli hazırun; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sırttın!
OSMAN ZABUN (Isparta) - Sırtıtmak sana yakışır!
(Gürültüler)
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Zabun, lütfen...
Sayın Yavuzıılmaz, lütfen...
MAHMUT DİNDAR (Van) - Arkadaşlar, bir söz aldık aldık, lütfen...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Terbiyeli konuşun! Ne demek sırtıtmak?
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, sırtıtmak, müstehzi bir şekilde gülmeye sırtıtmak denir.
(Gürültüler)
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Terbiyeli konuş!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sırtıtmak hakaret değil.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Terbiyeli konuş!
(Gürültüler)
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın vekillerim, lütfen...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Dinlesin! Buranın usulü...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ama hapishanede tutuklu hâle getirilmiş bir belediye başkanının kesinleşmiş bir suçu olmamasına rağmen burada itham etmesi suç.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Edebinle konuşursan biz de sesimizi çıkarmayız.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Örnek verdi, itham etmedi.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ağzını açacaksa 810 milyon dolarlık dinozordan açacak. Bak, ağzını açıyor mu?
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzıılmaz...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Hakaret edemezsin!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Dut yemiş bülbüle dönüyor.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzıılmaz, lütfen susalım.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Hakaret edemezsin! 810 milyon dolarlık dinozor bu memlekete bir değer katacak ama maalesef sizin yüzünüzden çürümeye terk edildi.
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Vekilim...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sizin var mı 810 milyon dolarınız? Hadi, bağışlayın halka da o hesap kapansın. Hadi bağışlayın!
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - 810 milyon dolarlık dinozor Avrupa'nın en güzel parkı olacaktı ama sizin yüzünüzden kapandı maalesef.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bir dinozora, dinozor oyuncaklara 810 milyon dolar ödenir mi?
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Yazıklar olsun!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Kul hakkı yemek değil mi? Haram değil mi bu?
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Haramı, helalı senden mi öğreneceğiz ya!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Dindar, buyurun başlayın.
(Gürültüler)
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzıılmaz, lütfen...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ne bu? Varsa 810 milyon doların öde o zaman, öde hesap kapansın.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Başkanım, yeter artık ya!
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen...
Buyurun Sayın Dindar.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Vatandaşın parasını harcamak kolay geliyor tabii.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Doğru; Ekrem de 270 milyar hırsızladı, 270 milyar.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sizin cebinizden 10 bin lira para çıksın...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ekrem'e sor, Ekrem'e...
BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Arkadaşlar, toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.28

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.32

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)
BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)
SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)
KÂTİP: Durmuş Ali KESKİNKILIÇ (Karabük)

----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, toplantıyı açıyorum.

Buyurun Sayın Dindar.

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, sayın hazırun; ben de bütün arkadaşlarımı, vekil arkadaşlarımı saygıyla selamlıyorum.

Uzatmadan birkaç şey de ben söylemek istiyorum Atatürk Orman Çiftliği hakkında. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren modern tarım uygulamalarına örnek oluşturma hedefi gözetilen Atatürk Orman Çiftliğinin son yıllarda asli işlevinden uzaklaştığını hep birlikte görüyoruz. Bunun en belirgin örneği, Cumhurbaşkanlığı sarayının Atatürk Orman Çiftliğinin arazisinin üzerine yapılmasıdır. Bunun o yıllarda hem hukuka aykırılığı hem de tarihî ve sembolik değeri olan arazinin talan edilmesi, toplumun büyük kesimlerinin itirazlarına rağmen hayata geçirilmesi halk tarafından da bizler tarafından da unutulmamıştır.

Atatürk Orman Çiftliği arazilerinin rant projelerine açılması sadece tarihsel sembol değil, hem yeşil alanların betonlaşması çevre politikaları açısından eleştiriye açık hâle gelmiş hem de kentleşme ve doğanın dengesini bozduğu gibi, iklim kanununu görüştüğümüz ve geri çekilmek zorunda kalan bugün de iklim krizi vurgusunu bir kez daha hatırlatmak gerekir. Şehirdeki akciğer niteliğinde olan bu alanların tarım ve yeşil alan olarak korunamaması ciddi eksiklikler.

Atatürk Orman Çiftliğinin kurulduğu günden bu yana amacı, modern tarım ve hayvancılık örneği olmak ve halkı sağlıklı ve ucuz gıdayla buluşturmak ancak bu işlevini yerine getiremediği ortadadır. İthalata bağımlı hâle gelen tarım politikaları bunun bariz göstergesidir. Gıda enflasyonunun böylesine fahiş, yüksek olduğu bir dönemde Atatürk Orman Çiftliği gibi bir kuruluş, geçinmekte zorlanan vatandaşın derdine derman olacak üretim modeli ortaya sunmalıydı.

Diğer taraftan, Atatürk Orman Çiftliği arazilerinin kullanımına dair kararların ne zaman ve nasıl alındığı kamuoyunun bilgisine açık değildir. Örneğin, imar değişiklikleri, yapılaşmalar, kiralama ve ihaleleri gibi konuların nasıl yönetildiği kamuoyuna yeterince açıklanmamaktadır.

Ayrıca, bize dağıtılan raporda, 44'üncü sayfadaki 2021 faaliyet raporu ile 49'uncu sayfadaki faaliyet raporundaki rakamlar aynı yazılmıştır. Bir yıl içerisinde bu rakamlarda hiç mi değişiklik olmamıştır ya da yanlış mı yazılmıştır diyorum.

Herkese saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Dindar.

Sayın Yavuzylmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Genel Müdür; aslında, burada, biz, KİT Komisyonunda bu şekilde müdürlük seviyesinde bir denetim yapmıyoruz Atatürk Orman Çiftliğinin dışında. Dolayısıyla, burada Atatürk Orman Çiftliğinin -yıllardan beri ısrarla söylememize rağmen- bir müdürlük sınırlarının içinde kalması yani büyütülmemesi, bir yönetim kurulunun oluşmaması ve faaliyetlerini genişletebilecek imkânlardan mahrum bırakılması şu anda maalesef Müdürü de diğer arkadaşları da tam anlamıyla denetlememizin anlamını bir ölçüde kaldırıyor çünkü neredeyse kurumunun yarısı Müdür Bey'e yani Bakanlığın yarısı Müdür Bey'e talimat verecek durumda yani ortaya çıkan genel tablo, aslında, Müdür Bey'in sürekli aldığı talimatları ağırlıklı olarak uygulaması şeklinde ortaya çıkan bir durum.

O nedenle, ben burada Bakanlığa özellikle şunu söylemek istiyorum: Bakanlık, Bakanlar ne kadar, ne zaman görev alır, nereye kadar tutumları nasıl olur ve görevden nasıl ayrılırlar? Kimi, görevi kendisine veren ona "Artık görevine devam etme." dediğinde görevden ayrılır, kimisi affını ister, genel, son zamanların uygulaması şeklinde gidiyor, kimisi de istifa eder. İstifa etmek çok önemli bir konu aslında.

Atatürk Orman Çiftliği arazilerini kaybetmeye başladığı andan itibaren, Bakanlık yetkililerinin, ilgili Bakanın veya bu arazileri koruyamayan, Atatürk'ün bu emanetine sahip çıkamayan üst düzey yetkililerin aslında görevlerinden ayrılması beklenirdi. Şimdi, Atatürk Orman Çiftliği bir yandan arazilerini kaybediyor yani tarım yapabileceği, hayvancılık yapabileceği arazilerini kaybediyor, diğer yandan da ürün gamını genişletip satış ağını da büyütmek istiyor. Atatürk Orman Çiftliğinin, önce tarımın bir ülke için ne kadar önemli olduğunu daha önce düşünen, aslında bu doğrultuda tam Ankara'nın göbeğine bir anıt bırakan Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün emanetine, vasiyetine sahip çıkmak adına buradaki sınırları koruması gerekirdi. Korumadı; alanı daraldı, hafriyatlar döküldü, bir kısım tarım yapılamayacak duruma geldi, hayvancılık yapmak zorlaştı ve neticesinde bazı şirketler üzerinden bir kısmı paketleme yapmak suretiyle bir kısım da kendi üretimiyle birlikte Atatürk Orman Çiftliğinin adını yaşatmaya çalışıyor.

Değerli dostlar, Atatürk'ün adının bulunduğu bir mağazaya gittiğinizde, bir rafa baktığınızda "Atatürk Orman Çiftliği" ifadesiyle birlikte bir ülkenin kurucusunun adını orada görebilmek çok büyük bir ayrıcalık ve Türkiye'nin genelinin duygularına ve kalbine dokunan çok önemli bir destek görebilecek bir marka, değer aslında. Dolayısıyla, bunu büyütme de mümkün, verimli hâle getirmek de mümkün ama Atatürk Orman Çiftliği idaresi bakımından da kendisine bırakılmış değil.

Bakın, şöyle bir örnek vereyim: Yıl 2011... Şimdi okuyacağım rakamların suçlusu kim? Hani, diyelim ki suçlu. Acaba burada Müdür Bey mi, kim? Şimdi soralım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen, Sayın Yavuzylmaz, polemik yaratacak bir şekilde üslup kullanmayın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2011...

Polemik değil, aksine...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bakın, bu polemikten... Ama bakın, arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz üzerinize alınacağınız bir yere mi gittiğini düşünüyorsunuz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hayır. Nereye gittiğini zannediyorsunuz?

Bir saniye Sayın Yavuzyılmaz.

Bakın, geçen dönem de birlikte çalıştık sizlerle, uyumlu bir şekilde çalıştık.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Evet.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama siz sürekli polemik yaratmak adına kullandığınız kelimeleri özel olarak seçiyorsunuz, insanların sinir uçlarına dokunacak şekilde ve buradan da polemik çıkmasını istiyorsunuz ve buradan besleniyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani zorlaya zorlaya böyle bir yorum yaptınız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen arkadaşlar, Sayın Deniz Yavuzyılmaz'ın beslenmesine yarayacak şekilde tavır içerisine girmeyelim.

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Dikkate almayalım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen eleştirisini, konuşmasını, değerlendirmesini yapsın, süresini tamamlasın, sonra başka arkadaşlara söz verelim. Lütfen Sayın Yavuzyılmaz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Güzel, tamam, siz talimatınızı verdiniz mi kendi milletvekillerinize?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ben talimat vermedim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Verdiniz, onlar da kafa salladılar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ben önerimi söyledim ama bakın, ilk toplantının...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hiç öneri şeklinde gibi algılanmadı. Tutanaklara bakarsınız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzyılmaz, toplantının başlangıcından itibaren...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ayrıca, bu talimat verdiğiniz arkadaşların arasında Milliyetçi Hareket Partisinden de arkadaşlar var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - ...sergilediğiniz tavır, bizim geçen dönem tanıdığımız, birlikte çalıştığımız Deniz Yavuzyılmaz değil.

Lütfen, rica ediyorum. Burada...

İSMAİL OK (Balıkesir) - Başkanım, bir müsaade eder misiniz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir saniye, söz vereceğim, bir saniye.

Lütfen Sayın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Tamam, bittiyse devam edeyim Başkanım. Devam edecekseniz...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir saniye, bizim de konuşma hakkımız var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - E, beni böldünüz, konuşuyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Başkanız, bu toplantıyı biz yönetiyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - E, sizin de yaptığınız aynı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir saniye...

Lütfen, rica ediyorum, özel olarak rica ediyorum Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Tamam mı Başkanım?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2021 yılı Atatürk Orman Çiftliği Sayıştay raporunda yer alan tabloya göre, salçanın birim maliyeti 7,24 lira. 2022 yılına gelindiğinde salçanın birim maliyet fiyatı yüzde 187 artarak 20,79 lira oldu. 2023 yılına gelindiğinde salçanın birim maliyeti Sayıştay raporuna göre, yine yaklaşık yüzde 200'e yakın artışla 62 lira oldu.

Kaşar dil peyniri, Sayıştay 2021 yılı raporuna göre, 2021 yılında birim maliyeti 45,49 lira. 2022 yılında yüzde 110 oranında artarak kaşar dil peynirinin birim maliyeti 95,96 liraya çıkıyor ve 2023 yılında da 95,96 lira birim maliyeti olan kaşar dil peynirin fiyatı 170 liraya çıkıyor. Bunu niye okuyorum?

Şimdi, benim diyeceğim şey şu: Bu, Türkiye'deki enflasyonu, hayat pahalılığını, girdi maliyetlerinin nasıl arttığını gösteren bir örnek. Şimdi, kuruma dönüyorum ve diyorum ki: Sizin bilançolarınızda sıkıntılar var ama bilançoların kök nedenlerine baktığım zaman devlet yönetimi ve ekonomi yönetimindeki sıkıntılar görünüyor. Dolayısıyla, bu başlı başına bir problem yani devletin kendi ekonomisi düzelmediği sürece, düzeltilmediği sürece her ne kadar burada güzellemeler de yapılsa kurumların... Aslında, bir kısım anlattı ama bir kısmın da bilerek anlatmadığı kısımlar maalesef, eksik kalmış oluyor.

Diğer taraftan, siz yaptığınız sunuş konuşmasında "sözleşmeli üretim modeli" diye bir modelden bahsettiniz. Bu ham maddeyi temin ettiniz, sonra onu artık paketleme dediğim veya bir işlemden mi geçiriyorsunuz? Bunu ben açıklamamızı veya yazılı olarak bunu anlatmanızı istiyorum.

Son söyleyeceğim şey de şu: Eğer Atatürk Orman Çiftliği arazilerine, arsalarına sahip çıkarsa ve samimi anlamda yatırım yapılırsa, bu üretimi kamu eliyle yaparak bir model olup Türkiye'nin kalbinde bu modeli hep canlı tutarak oradan bir ışık verebilir; aksi takdirde, Atatürk Orman Çiftliği bir ticari işletmeye dönerse, sürekli bazı şirketlere iş yaptırırsa o zaman Migros'tan ne farkı kalır? Migros da aynısını yaptırıyor; anlaşıyor şirketlerle, paketlere Migros adını yazıyor ve piyasaya çıkarıyor. Dolayısıyla, bizim burada Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün işaret ettiği ülkü doğrultusunda kurumun ana amacını gerçekleştireyor olmasını hedeflememiz gerekiyor.

Ben çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Göz bebeği bir kurum ancak bu kurum bir yönetim kuruluna ve yönetim kurulu başkanına sahip olabileceği bir yönetim modeline kavuşmadığı sürece, daha geniş anlamda daha güçlü bir kurum olması çok ihtimal dâhilinde görünmüyor, o nedenle de yaptığı tercihleri üzerinde soru işaretleri barındırıyor. Ben çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Atatürk Orman Çiftliği arazilerine sahip çıkılmasıyla ilgili gerekli yöneticiler kendilerine ne düşünüyorla yapsınlar. Bugüne kadar yapılan uygulamalar da Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarihine yazılmıştır. Dolayısıyla, devlette devamlılık esastır; bir kayıp, bir yanlış, bir yolsuzluk, bir usulsüzlük varsa mutlaka bu yüce millet, devlet geriye de döner, onları da inceler, hesabını sorar diyorum.

Son olarak altını çiziyorum ki bizim de sizler gibi bazı hassasiyetlerimiz var. Cumhurbaşkanı ve AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Tayyip Erdoğan'a nasıl bir seçilmiş olarak, bir milletvekili olarak, bir vatandaş olarak bir saygı gösteriyorsak aynı saygının bizim Cumhurbaşkanı adayımıza da Sayın Ekrem İmamoğlu'na da gösterilmesini bekleriz. Ha, siz göstermediniz, göstermediğiniz aynı ölçüyü biz kullandık, sonra da "Cumhurbaşkanına hakaret" diye onun arkasına saklanmayın, hepimiz mert, yürekli bir şekilde, mütekabiliyet esasına göre konuşalım.

Ayrıca, yine bu hassas sürecin ve Türkiye'nin gündem yoğunluğunun içinde eğer henüz mahkeme kararlarıyla sabit olmayan bir soruşturma süreci devam ederken sanki kişiler kendilerini hâkimler, savcılar yerine koyarak bir suç atfederse burada değerli arkadaşlar, bunlarla ilgili mutlaka ve mutlaka bir şeyler söylememiz, bizim de buna karşı çıkmamız gerekir; bunu da sizin anlayışınıza bırakıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, peki.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O nedenle "teknik bir komisyon" ifadesini Komisyon Başkanımız sürekli söylüyor, sürekli değerlendirme ve eleştiriler aslında bize doğru geliyor ancak bu teknik olmayan, bu konuları ilgilendirmeyen boyutla ilgili yapılan AK PARTİ'li milletvekili arkadaşın yaptığı açıklamaya bir uyarı yapmamasını da doğru bulmadığımı ifade ediyorum; bu, bu gibi konuşmaların tekrarına neden olur. Kurumlara odaklanmayı öneriyorum.

Benim Ankara Büyükşehir Belediyesinin Melih Gökçek dönemindeki ANKAPARK'la ilgili 810 milyon dolarlık harcamayı şu anda konuşmamın nedeni, bu ANKAPARK'ın, dinozor parkının Atatürk Orman Çiftliği arazisi içinde yapılması.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Yavuzılmaz, süreyi tamamladık.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Dolayısıyla bunu gündeme getiriyorum. Ayrıca, Sayıştayın raporunda bu konuya yer vermemesini de çok sıkıntılı görüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

Böylece, geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, sözü Sayın Müdürümüze vermeden önce...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Özür diliyorum Başkanım, bir şey ilave edeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Sarigül, lütfen...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Yok, yok, vallahi...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yok, kapattık yoksa başka arkadaşlarımız da söz istedi. Son sözü Sayın Yavuzılmaz'a verdik.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sadece, şu Erzincan'la ilgili, tulum peyniri burada niye satılmıyor? Bunu merak ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, soralım.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Atatürk Orman Çiftliğinde can Erzincan'ın tulum peyniri niye satılmıyor? Sayın Başkanım, siz niye müdahale etmiyorsunuz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi, Sayın Müdürümüze ben sözü veriyorum.

Sayın Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı, tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi web sayfasında yayımlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Şimdi sorulan soruları yanıtlamak üzere sözü size veriyorum.

Buyurun.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, öncelikle çok güncel bir soru, Sayın Sarigül Milletvekilimizin can Erzincan tulumunu inşallah on beş gün içerisinde bizim satış noktalarımızda göreceksiniz, öncelikle onu söyleyeyim.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sağ olun, çok teşekkür ederim.

FATMA AKSAL (Edirne) - Erzincan'da mı üretiyorsunuz?

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Yok, orada üretirmiyoruz, orada üreten kooperatif ve birliklerle irtibata geçip alacağız inşallah. Zaten yaptığımız bir şey bu, konuşmamda da bahsetmiştim, 23 tane kooperatifle bu şekilde çalışıyoruz, inşallah Erzincan'la da on beş gün içerisinde gerçekleştireceğiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Müdürüm, baştan söylesenize.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, buyurun Sayın Genel Müdürüm, devam edin yani yazılı olarak da verebilirsiniz.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Sayın Başkanım, tabii, sorular çok, detaylar çok fazla ama ben sadece birkaç konuya değinmek istiyorum, bunların bilinmesi önemli benim için.

Konuşmamda bahsetmiştim, 1983 yılından sonra herhangi bir kanun çıkarılmadı arazi satış ve devriyle ilgili, bahse konu konuşulan alanların tamamı 1983 yılından önce kanunla satılmış veya devredilmiş yerlerle alakalı, bunun bilinmesini istiyorum. Kesinlikle 1983 yılında sonra herhangi bir arazi satışı ve devri söz konusu değil Atatürk Orman Çiftliği arazilerinde.

Bir de en çok sanırım geçmiş dönem komisyonlarında da tavsiyelerle, Sayıştayımızın önerisiyle, Türkiye geneline yayılma politikamız ancak bu "fason üretim" diye adlandırılan bir modelle mümkündü ama biz bunu fason üretim şeklinde değil, Türk Patent ve Marka Kurumuyla ortaklaşa istişare ederek yine kendi içimizde kurmuş olduğumuz; kendi gıda mühendislerimiz, kendi teknisyenlerimiz, ustalarımızla oluşturmuş olduğumuz bir komisyonla bunlara karar verip bu ürünleri üretiriyoruz; öyle her gelene "Al, sen bu ismi, git şurada üret, burada üret." şeklinde bir şey kesinlikle söz konusu değil. Zaten ticaretle bu işin mantığı belli, çok büyük, dünyada isim yapmış markalar, biliyorsunuz üretimleri nerede kârlı yaptırabiliyorsa, nasıl ekonomik oluyorsa o

şekilde yaptırıp piyasaya arz ediyor. Biz de o yöntemi izlemek zorundayız yani başarılı olmak için o yoldan gidiyoruz. Bu ürün Konya'da da yapılırsa, İzmir'de de yapılırsa bizim üreticimizin üretmiş olduğu sütler alınarak yapılıyor, başka bir yerden süt getirmiyoruz, bizim için önemli olan bu; ham madde, üretimin sürekliliği ve devam etmesi. O konuda hiçbir şüphemiz olmasın. Çok detaylı bir konu bu konu. Yine, yazılı olarak hepsini ayrı ayrı cevaplayacağım, ondan hiç şüphemiz olmasın ama zaten Sayıştayımız da bunu 2023-2024 bulgularında gündemine aldı, takip ediyor, o konuda da emin olabilirsiniz. İnşallah, daha iyi bir şekilde, hepimizin konuştuğu gibi, Türkiye genelinde 25 ilden bahsettik, daha yüksek, tamamına yayılarak bu faaliyetimizi sürdüreceğiz. Tabii...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Ankara'yı da ihmal etmeyelim ama, Ankara bayağı bir ihmal oldu, Ankara'yı ihmal etmeyelim.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - İnşallah Sayın Vekilim. Tabii ki Ankara zaten bizim kontrolümüzde, inşallah.

Şimdi, Sayın Başkanım, Atatürk Orman Çiftliğinin kanununda zaten okununca yazıyor, "Özel hukuk hükümlerine göre idare olunur." şeklinde bir ifade var. Buradan kastımız, ticaret yaparken de bu özel hukuk hükümlerini kullanmak zorundayız. Yaptığımız bütün işler... Hep ihaleden bahsedildi, ihaleli yapılan işlerimiz de var ama ihalesiz yapılmasına izin verilen yönetmeliğimiz ve mevzuatımız da var. Onları, soruları cevaplarken hep tarihini ve sayısını vererek bahsedip inşallah arz edeceğiz. O konuda hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Diğer konularla ilgili, arazilere sahip çıkılması, bakılması. Eminim, bunu hepimiz görüyorsunuz, takdir ediyorsunuz, çok güzel dönüşler de alıyorum ben siz sayın vekillerimizden ya da kamuoyundan. İnşallah, her zaman davet ediyorum Atatürk Orman Çiftliğine, bir ziyaret yapın. Sınırlı dakikaların olmadığı bir zamanda sizlere daha çok sunum yapıp anlatmak isterim, neler yapıldı, neler yapılıyor, bütün sorularınıza cevap verebilirim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Müdürüm, yazılı olarak cevap verirsiniz.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRÜ YENER YILDIRIM - Yazılı olarak vereceğiz Sayın Başkanım.

Yine, tekrar, buradan davetimi yeniliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, ben teşekkür ederim.

Şimdi, Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünün 2021 ve 2022 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce 2021 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünün 2021 yılı bilançosu ve 31 milyon 243 bin 107,41 TL dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi 2022 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünün 2022 yılı bilançosu ve 24 milyon 270 bin 858,60 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünün 2021 ve 2022 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Sayın Bakan Yardımcım, sözü size vereceğim. Söylemek istediğiniz bir husus varsa buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI ABDULKADİR POLAT - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonumuzun değerli üyeleri; Bakanlığımıza bağlı kuruluşlardan Atatürk Orman Çiftliğinin 2021 ve 2022 yılları hesap ve işlemlerine ilişkin denetim toplantısında kuruluşumuzun faaliyetleri kapsamında yapmış olduğunuz ve yapacağınız katkı ve eleştiriler için Bakanlığım adına teşekkürlerimi arz ediyorum. Eleştiri ve değerlendirmeleriniz titizlikle not alınmış olup tarafımızdan da ayrıca takip edilecektir. Bu vesileyle Sayıştayımıza da çalışma ve değerlendirmeleri için ayrıca teşekkür ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, biz de teşekkür ediyoruz Sayın Bakan Yardımcımıza.

Evet, değerli komisyon üyeleri, çalışmalarımıza 16 Nisan 2025 Çarşamba günü yani yarın saat 14.30'da Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü ve Askeri Fabrika ve Tersane İşletme AŞ'nin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum, hayırlı akşamlar.

Kapanma Saati:19.55